

Fire og tredivte Beretning
fra
den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles
Laboratorium for landøkonomiske Forsøg.

Samlet Oversigt
over
Fodringsforsøgene med Malkekøer
1887—1895.

Udgivet af den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles
Laboratorium for landøkonomiske Forsøg.

Kjøbenhavn.
I Kommission hos det Schubothe'ske Forlag.
Trykt hos J. H. Schultz.
1895.

Alt ved flere Lejligheder er der af forskellige Landmænd yttret Ønske om, at Laboratoriet vilde udgive en samlet Oversigt over dets Fodringsforsøg med Malkekøer og Svin, saaledes at kun Hovedresultaterne medtoges. Og da der nu tillige i indeværende Efteraar indløb Anmodning fra Fyns Stifts patriotiske Selskab til Laboratoriet om, at en af dets Medarbejdere maatte give en samlet Fremstilling af Fodringsforsøgene ved Selskabets Delegeretmøde i Odense den 16de November d. A., overdrog jeg til Bogholder P. V. F. Petersen at udarbejde efterfølgende Oversigt over Fodringsforsøgene med Malkekøer og at benytte samme som Grundlag for et Foredrag i Selskabet.

Da imidlertid i den følgende Samarbejdelse de ved Forsøgene fundne Tal fremtræde i nye Sammenstillinger og delvis ny Belysning, og der tillige er medtaget den ikke tidligere offentliggjorte, i Vinteren 1894—95 udførte Forsøgsrække med Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede som Foder til Malkekøer, har jeg anset det for rigtigst, at Samarbejdelsen udkom som en særlig Beretning fra Laboratoriet, dets fire og tredivte.

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Laboratorium for
landøkonomiske Forsøg.

Kjøbenhavn i November 1895.

F. Friis.

Indholdsfortegnelse.

	Side.
Almindelig Oversigt	3—13.
Roer som Tillægsgoder:	
Runkelroer.....	13—17.
Turnips.....	17—20.
Roer som Erstatningsfoder	21—28.
Kraftfoder som Tillægsgoder	29—33.
Sammenligning mellem Korn og Oljekager.....	33—41.
Sammenligning mellem Korn og Klid	41—45.
Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede	45—48.
Tilbageblik.....	49—56.
Tabeller.....	57—92.

De Fodringsforsøg med Malkekøer og Svin, som i Løbet af det sidste Aarti ere udførte fra det landøkonomiske Forsøgs-laboratorium, ere som bekjendt fra først af iværksatte af Docent Fjord, og efter hans Død i 1891 ere de fortsatte efter de samme Principer og udførte paa samme Maade, som han havde anvist.

Det var paa danske Landmænds Opfordringer, at Fjord paabegyndte Forsøgene. Landmændene gjorde gjældende, at da de Forsøg, som forelaa over Husdyrenes Fodring, nærmest maatte henregnes til »Laboratorieforsøg«, som i Almindelighed vare foretagne med faa Dyr, der ofte under Forsøgenes Udførelse havde været stillede under andre Forhold end dem, der maatte regnes med i den praktiske Bedrift, hvorhos der i Reglen var taget Sigte mod Spørgsmaal, hvis Besvarelse ikke havde direkte Anvendelse i den praktiske Bedrift, saa havde Landbruget ikke kunnet drage den fulde Nytte af de indvundne Forsøgsresultater, hvortil kom, at mange Landmænd troede paa flere Punkter at have gjort Erfaringer, som stod i Modstrid til, hvad der var fundet ved Forsøg. Fjord opfordredes derfor til at tage Sagen i sin Haand og om muligt iværksætte nogle Fodringsforsøg, der kunde være vejledende paa Punkter, hvor man i den praktiske Bedrift stod tvivlende.

Skjønt Opfordringerne til Fjord vare mange, vægrede han sig dog af forskellige Grunde i længere Tid ved at tage Sagen op. Men saa opstod i 1883 den bekjendte Strid om den centrifugeskummede Mælks Næringsværdi som Foder til Kalve og Grise. Centrifugen var netop paa

det Tidspunkt ved at vinde Indgang i det danske Mejeribrug; men hvis det virkelig forholdt sig saaledes, som det fra visse Sider blev paastaet, at Centrifugemælken var saa godt som uanvendelig til Foder for Kalve og Grise, vilde mange Landmænd betænke sig paa at indføre Centrifugen, selv om der i andre Henseender var store Fordele forbundne med dens Anvendelse. Denne Strid greb direkte ind paa Fjords Arbejdsfelt; han havde netop den Gang nylig afsluttet og offentliggjort en større Forsøgsrække, som angik Sammenligning mellem Udbytten ved forskellige Skummesystemer (Centrifuge, Is, Vand, Bøtter; Fjords 17de Beretning), og som viste Centrifugesystemets Overlegenhed over de ældre Systemer, og da der nu tillige indløb indtrængende Opfordringer til Fjord om ved direkte Forsøg at belyse Centrifugemælkens Foderværdi, troede han ikke at burde vægre sig længere ved at anstille Fodringsforsøg.

I Diskussionen om den centrifugeskummede Mælk var det paastaet, at denne som Foder til Dyr (Kalve og Grise) stod betydelig under den skummede Mælk fra de ældre Systemer («Bøttemælk»), men der var i Virkeligheden kun sat Paastand mod Paastand uden egentlige Beviser; thi der manglede Forsøg, som tog direkte Sigte mod Stridens Gjenstand. Saadanne Forsøg var det, Fjord nu tog sig for at udføre.

Han henvendte sig til forskellige Landmænd med Anmodning om Tilladelse til at benytte deres Besætninger af Kalve og Grise til Forsøg, og saadanne bleve derefter udførte paa Sande-rumgaard, Ladelundgaard, Duelund og Rosvang. Hvert Sted blev Besætningen delt i to ensartede Hold, som bleve stillede under de samme Forhold og fodrede aldeles ens med Undtagelse af, at det ene Hold fik Bøttemælk, det andet Centrifugemælk. Af Dyrenes Trivsel, som dels bestemtes ved Vejning af Dyrene og dels ved Skjøn over deres Udseende m. m., sluttedes saa om de to Foderstoffers Værdi. Resultatet blev, at ligesom der kun var ringe Forskel paa de to Foderstoffers kemiske Sammensætning, saaledes fremkom der kun en yderst ringe Forskel i Dyrenes Trivsel. Paa en Gaard havde Bøttemælken en lille Overvægt, som rimeligvis hidrørte fra, at den indeholdt lidt flere Næringsstoffer, men paa en anden Gaard havde Centri-

fugemælken en lille Overvægt, hvilket snarest maatte sættes i Forbindelse med dens større Friskhed. I Gjennemsnit for alle Gaarde var Forskjellen i Dyrenes Trivsel saa ringe, at den maatte anses som betydningsløs for den praktiske Bedrift.

Denne Forsøgsrække fik imidlertid ikke alene Betydning med Hensyn til at belyse Spørgsmaalet om den centrifugeskummede Mælks Foderværdi, men den indeholdt i sig Spiren til de Fodringsforsøg med Malkekøer og Svin, som senere ere udførte. Det blev nemlig ved denne Forsøgsrække konstateret, at der kunde gøres Fodringsforsøg efter det samme Princip, hvorefter de fleste af de øvrige af Fjord udførte Forsøg vare blevne foretagne, nemlig efter de »bevægelige Forsøgsstationers« Princip, hvilket altsaa vil sige, at Forsøgene udføres ude paa Gaarde i forskellige af Landets Egne, snart paa et Sted og snart paa et andet, efter som Forholdene de forskellige Steder bedst egne sig til det ene eller det andet Spørgsmaals Besvarelse.

Naar der skal anstilles landøkonomiske Forsøg, saa er Fordeelen ved »bevægelige Forsøgsstationer« indlysende. Der maa nemlig have et stort Forsøgsmateriale til Raadighed; og er Talen f. Ex. om at anstille Fodringsforsøg, saa vilde Anskaffelsen af et tilstrækkeligt Materiale i Reglen være forbunden med saadanne Bekostninger, at det alene af denne Grund blev umuligt at gennemføre Forsøgene i et Laboratorium. Men nu have der jo rundt om i Landets Besætninger et endog uhyre stort Forsøgsmateriale, som det blot gjælder om at faa Lov til at benytte, for at »bevægelige Forsøgsstationer« skulle være oprettede. Det Tillidsforhold, som bestod mellem Fjord og Landmændene, ryddede her alle Hindringer af Vejen, hvortil kom, at de bevilgende Myndigheder med Beredvillighed stillede de fornødne Midler til Raadighed for Forsøgenes Udførelse.

Det er imidlertid ikke alene ved Forsøgsmaterialets Størrelse at »bevægelige Forsøgsstationer« over for Fodringsforsøg have et stort Fortrin; men de Dyr, der benyttes, stilles her under saa naturlige Forhold som muligt; de føres ikke ud af den Stald, hvori de til daglig Brug staa, de sættes ikke under andre Forhold end de tilvante,

og de fodres med de samme Foderstoffer og til de samme Tider som ellers. Det er i Virkeligheden »den daglige Bedrift«, der i et og alt fortsættes med saa faa Forandringer som muligt; den føres blot ind under faste Regler og kontrolleres og undersøges paa visse Maader til forskjellige Tider. Herved undgaar man altsaa ikke alene, at fremmede Forhold gribe forstyrrende ind; men de Resultater, der saaledes udvindes i selve den praktiske Bedrift, maa atter kunne anvendes i den praktiske Bedrift.

En Hovedfordel ved »bevægelige Forsøgsstationer« er det **Samarbejde** mellem Theori og Praxis, der herved bringes til Veje. Forsøgslederen opdager under Arbejdets Udførelse i de praktiske Forhold, hvilke Spørgsmaal Landmændene ønske belyste, og han lærer at indrette Arbejdet saaledes, at Forsøgene komme de virkelige Forhold saa nær som muligt, og Landmanden bliver i Stand til at følge Forsøgene og kontrollere dem i alle Enkeltheder, og han kan drage direkte Fordel af de indvundne Resultater. Fjerd sagde ofte, at han »gjorde ikke andet end at sætte Landmændenes Erfaringer i System«.

Alle Fodringsforsøgene ere indrettede efter de »bevægelige Forsøgsstationers« Princip, og de Spørgsmaal, der er taget Sigte imod, ere alle rent praktiske Landbrugsspørgsmaal, og der er aldrig søgt belyst Spørgsmaal, som kun have theoretisk Interesse.

I Aarenes Løb have Forsøgene været Gjest paa et stort Antal Gaarde, og da der er gjort flere Forsøgsrækker paa hver Gaard, og der til hver Forsøgsrække er benyttet mange Dyr, maa de anvendte Forsøgsdyrs Antal nu tælles i Tusinder. At der har kunnet anvendes saa mange Dyr, maa betragtes som en væsentlig Fordel. De Observationer, der kunne gøres under praktiske Forhold, maa nemlig ifølge Sagens Natur betegnes som temmelig grove; der kan ikke være Tale om at veje i Milligram eller at maale i Millimeter. Men skjønt hver enkelt Observation saaledes er behæftet med forholdsvis store Fejl, ville disse, naar de ere tilfældige, udjævnes i Gjennemsnitstallene, naar der blot er et tilstrækkeligt stort Antal enkelte Observationer at regne med. Konstante Forskelligheder i en eller anden Retning ville derimod bevirke tydelige Udslag i Gjennem-

snitstallene, og findes et saadant Udslag, maa det derfor være berettiget at søge om en Aarsag dertil.

Det maa heller ikke overses, at et levende Dyr er et Individ, hvis Trivsel, Ydeevne o. s. v. ere underkastede saa store Tilfældigheder, at det Resultat, man kommer til ved at gjøre Forsøg med enkelte Dyr, kan være meget langt fra, hvad der er almengyldigt. Slige individuelle Ejendommeligheder hos de enkelte Dyr udjævnes, naar man kan regne med Gjennemsnit af mange Dyr. Endvidere spille de lokale Forhold en væsentlig Rolle, saa at det ingenlunde er givet, at man faar samme Resultat ved at udføre samme Forsøg paa forskellige Steder. Saadanne lokale Ejendommeligheder udjævnes, naar der kan regnes med Gjennemsnit for flere Gaarde. Endelig kunne de forskellige Aars Vejrforhold, som f. Ex. betinge en forskjellig Høst og en deraf følgende forskjellig Godhed af de Foderstofferne fra Aar til Aar, virke forstyrrende, saa at det heller ikke kan betragtes som givet, at man flere Aar i Træk faar samme Resultat ved at gjentage de samme Forsøg. Dette udjævnes ved at regne med Gjennemsnit for flere Aar.

Det vil heraf fremgaa, at naar blot et enkelt Forsøg skal gennemføres saaledes, at de mange forskellige forstyrrende Forhold saa vidt muligt kunne ophæves, maa Arbejdet dermed blive meget omfattende. Exempelvis kan nævnes, at naar der i det følgende anføres et Tal for Mælkemængden ved en enkelt Forsøgsrække (Oljekageforsøgene), da er dette Gjennemsnit af 2 Aars Forsøg paa 8 Gaarde med ca. 8 Forsøgsperioder paa hver Gaard, med 5 Prøvemalkninger Aften og Morgen i hver Periode, hver Prøvemalkning med 10 Køer. Tallet for Mælkemængde bliver saaledes Gjennemsnit af $2 \times 8 \times 8 \times 5 \times 10 \times 2 = 12,800$ enkelte Undersøgelser. Det vil let indses, at i dette store Antal ville tilfældige Fejl, selv om de ere store, blive udjævnede.

Mange Fodringsforsøg, der ere udførte andre Steder, høre til de saakaldte »Periodeforsøg«, ved hvilke der er gjort Forsøg med et enkelt Dyr eller et enkelt Hold Dyr, som er fodret forskjellig i forskellige Tidsperioder; og Resultatet uddrages ved at sammenligne Udbyttet i disse Perioder. I Modsætning hertil

er det et Særkjende for alle de Fodringsforsøg, der ere udførte fra Forsøgslaboratoriet, at de ere »sammenlignende GruppEForsøg«, ved hvilke der arbejdes med flere ensartede Hold samtidig, og Resultatet fremkommer ved at sammenligne Udbyttet af de forskjellige Hold.

Skal der f. Ex. ved et Forsøg paa en Gaard dannes 2 Hold Køer, A og B, saa udtages af Gaardens Besætning først 2 Køer, der ere saa nær som muligt ens i alle Henseender, altsaa af samme Race, lige gamle, lige store, have kælvet paa samme Tid, have samme Mælkemængde, samme Tilbøjelighed til at gaa ned i Mælkemængde fra Kælvetid til Goldtid og have samme Mælkefedme. Af disse to Køer sættes den ene paa Hold A, den anden paa Hold B. Dernæst udtages to andre Køer, som ogsaa ere indbyrdes ens, og hvoraf atter sættes en paa hvert Hold, og saaledes vedbliver man, til Holdene have naaet en passende Størrelse (mindst 10 Køer paa Holdet). I de praktiske Forhold er det naturligvis vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at finde flere aldeles ens Individer, men mindre Forskjelligheder i en eller anden Retning udjævnes ved en skjøn som Fordeling af Individerne paa de forskjellige Hold.

Naar Holdene ere dannede, fodres de en Tid fuldstændig ens, og ved Vejninger af Mælken og Undersøgelser af dens kemiske Sammensætning konstateres det, om Holdene virkelig følges ad, og gjøre de ikke det, foretages Omdelinger, indtil den fornødne Overensstemmelse er naaet, og man maa nu antage, at hvis saadanne to Hold fremdeles bleve fodrede ens, vilde de vedblivende følges ad. Dette kaldes *Forberedelsestiden*.

Gjennem en *Overgangstid* (10 Dage), i hvilken Foderet lidt efter lidt ændres for det ene Hold, kommer man nu til den egentlige *Forsøgstid*, i hvilken Foderet bliver det ved Forsøgsplanen bestemte, saaledes at der gennem et længere Tidsrum er en vis Forskel i de to Holds Foder, og nu undersøges det, hvilken Forskel der opstaar i Holdenes Mælkemængde, deres Mælkefedme, Trivsel m. m. Og ud af denne Forskjel slutter man til det forskjellige Foders Virkning.

Lad os eksempelvis antage, at der fandtes følgende Mælkemængder for de to Hold:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.	
	Hold A.	Hold B.
I Forberedelsestiden	250 Pd.	250 Pd.
I Forsøgstiden	220 —	230 —

Hvis det nu er i Hold B's Foder, der er foretaget Forandring, saa er det — til Trods for, at dette Hold er gaaet ned i Mælkemængde, efter at Forandringen foretoges i Foderet, — berettiget at slutte, at Foderforandringen har forøget Mælkemængden med 10 Pd. i 10 Dage eller 1 Pd. daglig; thi Hold A, som beholdt samme Foder i Forberedelses- og Forsøgstid, er gaaet 10 Pd. længere ned i Mælkemængde end Hold B.

Hvis det samme Forsøg var anlagt som et »Periodeforsøg«, altsaa saaledes at Forsøget alene foretoges med Hold B, vilde Slutningen være bleven, at Foderforandringen havde bevirket en Nedgang i Mælkemængden af 20 Pd. Der er ingen Tvivl om, at »Gruppeforsøget« her giver det rigtigste Resultat; thi den Nedgang i Mælkeydelse, som indtræder af sig selv, efterhaanden som Køerne komme længere hen i Malkeperioden, virker ind paa Resultatet af Forsøget, betragtet som Periodeforsøg, men faar ingen Indflydelse paa Forsøget som Gruppeforsøg, naar blot Holdene ere ens med Hensyn til »Nedgang i Mælkemængde«.

Hovedbetingelserne for, at et Gruppeforsøg skal give et paalideligt Resultat, er, at Holdene i alle Henseender ere saa ensartede som muligt i Forberedelsestiden. Hvilken Overensstemmelse der her har været imellem Holdene vil for hvert enkelt Forsøg fremgaa af de Tabeller, der findes i Slutningen af nærværende Beretning, og det vil af disse ses, at hvad enten vi betragte Holdenes Mælkefedme, deres Mælkemængde, deres Legemsvægt, deres Alder eller deres Afstand fra Kælvetid, saa er der overalt saa stor Overensstemmelse, som det overhovedet er muligt at opnaa under praktiske Forhold. Paa de enkelte Gaarde kan der være en lille Forskjel mellem Holdene paa det ene eller det andet Punkt, men disse Forskjelligheder ere altid helt tilfældige, saa at de paa én Gaard gaa i en Retning, paa en anden Gaard i en anden, og de ere aldrig

større, end at de saa godt som fuldstændig udjævnes i Gjennemsnitstallene for alle Gaarde.

Holdene ville imidlertid efterhaanden miste deres Ensartethed ved, at der opstaar saa store Forskjelligheder hos de enkelte Individuer, at de ikke kunne udjævnes i Gjennemsnitstallene for Holdene. Til yderligere Kontrol for de i Forsøgstiden indvundne Resultater bringes Holdene ved Slutningen af denne atter gennem en 10-daglig Overgangstid paa ens Foder og saa vidt muligt paa det samme Foder som i Forberedelsestiden. Dette kaldes Eftertid. Hvis de Forskjelligheder, der indtraadte i Forsøgstiden, forsvinde i Eftertid, er dette en Bekræftelse af, at Aarsagen til dem maa søges i det forskellige Foder. Eftertiden kan dog ikke udstrækkes længere, end til en ny tiltrædende Faktor, til hvilken der ikke kunde tages Hensyn ved Køernes Fordeling, nemlig Drægtighedstilstanden, begynder at indvirke paa Holdenes Ensartethed. Af Tabellerne vil ses, at der ikke sjælden findes saa store Forskjelligheder i Holdenes Drægtighedstilstand i Eftertid, at de ikke udjævnes i Gjennemsnitstallene, hvilket selvfølgelig tyder paa, at de Slutninger, der kunne drages af Tallene for Eftertid, ikke blive saa paa-lidelige som de, der kunne drages af Tallene fra Forberedelses- og Forsøgstid, hvorfor Hovedvægten altid bør lægges paa disse.

Det gjælder om til Forsøgenes Udførelse at vælge normale Køer. Køer med særlig stor eller særlig lille Mælkeydelse kunne ikke godt benyttes, da saadanne ofte frembyde forholdsvis store Uregelmæssigheder med Hensyn til Nedgang i Mælke-mængde. Ligeledes har det vist sig uheldigt at benytte meget gamle eller helt unge Køer. Overløbere og Kastere kunne ikke bruges, men Forsøgskøerne bør ogsaa i denne Henseende have været normale Aaret forud. Kun nykælvede Køer kunne benyttes eller i hvert Fald Køer, som have kælvet i Løbet af Efteraaret, saa at man ikke er udsat for, at de blive golde, før Forsøget er gennemført. Men alt dette bevirker, at Forsøgene kun kunne udføres i store Besætninger paa mindst 150 à 200 Køer, og selv i saadanne har det undertiden været vanskeligt at faa dannet det fornødne Antal tilstrækkelig store Hold saa tidlig paa Vinteren (senest i

December), at der kan faas baade Forberedelses-, Forsøgs- og Eftertid.

Det, der ved Fodringsforsøgene med Malkekøer har været Gjenstand for Undersøgelse, har i alle Tilfælde været, hvilken Indflydelse de forskellige Foderstoffer have haft paa Udbyttet dels i Mælk og Mælkefedme og dels Køernes Trivsel (Tilvæxt). Grundlaget for Forsøgene har da været en fuldstændig planmæssig Fodring med bestemte ved Forsøgsplanen fastsatte Foderstoffer. Foderet er i alle Tilfælde afvejet til Dyrene holdvis og fordelt efter Skjøn til de enkelte Individuer. For at konstatere Udbyttet blev der holdt regelmæssige Prøvemalkninger: i Forberedelsestiden hver Dag, i Forsøgs- og Eftertiden hver anden Dag. Malkningerne foregik under fornøden Kontrol og med nøjagtig 12 Timers Mellemrum, og ved hver Prøvemalkning blev Mælken vejjet for hver enkelt Ko samt til Kontrol den samlede Mælkemængde af hvert Hold. Af Mælken fra hver Ko blev tillige udtaget en Prøve til Kontrolcentrifugering. Endvidere bleve Køerne vejede med visse Tidsmellemrum for at undersøge deres Tilvæxt. Hver 10 Dage dannede en Periode for sig, for hvilken der blev udregnet Gjennemsnit af Mælkemængde, Mælkefedme, Tilvæxt o. s. v., og Gjennemsnittet af alle 10 daglige Perioder henholdsvis i Forberedelsestid, Forsøgstid og Eftertid blev Hovedresultatet for hver af disse Tider.

Alle Arbejder, der saaledes foretoges paa Gaardene, bleve kontrollerede ved omfattende kemiske Analyser i Laboratoriet, til hvilket blev indsendt en Prøve af hvert Holds Mælk for hver 10-daglig Periode samt ligeledes Prøver af de anvendte Foderstoffer.

Til at udføre de daglige Arbejder var der paa hver Forsøgsgaard antaget en lønnet »Fodermester«, som ikke havde andet Arbejde paa Gaarden, end hvad der angik Forsøgene. Men i den Tid, et Forsøg varede, opholdt en af Laboratoriets Assistenten sig flere Dage i hver 10-daglig Periode paa hver Forsøgsgaard, dels for at kontrollere Fodermesteren og dels for at faa gjort alle nødvendige Optællinger og Noteringer samt sørge for, at Prøverne til kemisk Analyse

bleve rigtig udtagne og behørig indsendte. Den daglige Kontrol med alle de udførte Arbejder blev derhos udøvet af Forsøgsværten eller hans Stedfortræder.

Forsøgsværten har tillige ved alle de udførte Forsøg taget Bestemmelse om Foderets Størrelse og tillige om dets Art, naar denne ikke var bestemt ved Forsøgsplanen. Det Foder, som ved Forsøgets Begyndelse paa en Gaard blev bestemt, maatte kun for visse Hold forandres fra Forberedelsestid til Forsøgstid og atter fra Forsøgstid til Eftertid; derimod maatte der ingen Forandring ske i Løbet af Forsøgstiden. Blev dette dog undtagelsesvis nødvendigt f. Ex. af Hensyn til, at et eller andet Foderstof slap op og maatte erstattes med et andet, da blev Forandringen i alle Tilfælde foretagen ens for alle Hold.

For hver kommende Vinters Forsøg blev der om Efteraaret lagt en Forsøgsplan, som drøftedes og vedtoges paa et Møde, der i hvert Aars Oktober Maaned blev afholdt i Kjøbenhavn, og hvortil alle Forsøgsværterne blev indbudne tillige med andre, som stode Forsøgene nær enten som Medarbejdere eller som særlig Sagkyndige paa et eller andet Punkt.

Fodringsforsøgene med Malkekøer paa-begyndtes i Vinteren 1887—88 og ere fortsatte hver Vinter siden. I de Beretninger, der ere udgivne om hver enkelt Forsøgsrække (Laboratoriets 13de, 17de, 20de, 27de og 29de Beretning) findes udførlige Meddelelser om alle Enkeltheder ved Forsøgene. Her skal kun i Korthed gives en Oversigt over de indvundne Resultater. Dette er gjort paa den Maade, at der ud af de udførlige Tabeller i Beretningerne er uddraget de Tal, som indeholde Hovedresultaterne, og disse ere trykte som særlige Tabeller i Slutningen af nærværende Beretning. Af disse Tabeller ere saa igjen de Tal hentede, som opføres i det følgende. Den første Forsøgsrække angik:

Roer som Tillægsfoder.

Denne Forsøgsrække udførtes i Vinteren 1887—88 paa Gaardene Bregentved, Sanderumgaard, Wedelsborg, Duelund og Rosvang, og det søgtes ved denne belyst, hvilken Indfyldelse et Tilskud af Roer (dels Runkelroer og dels Turnips) til et i Forvejen normalt Foder havde paa Mælkens Mængde, dens Sammensætning og paa Køernes Trivsel.

Paa hver Forsøgsgaard dannedes 2 à 3 Hold Køer, hvoraf det ene blev fodret med Blandsæd, Klid, Oljekager og Hø i et Mængdehold, der paa hver enkelt Gaard rettede sig efter Gaardens Skik og Brug. Dette Hold bliver i det følgende betegnet med »K« (Kraftfoderholdet). Det andet Hold fik samme Grundfoder som Hold K, men tillige et Tilskud af 20—40 Pd. Runkelroer; dette Hold betegnes med »K + R« (Kraftfoder + Runkelroer). Det tredje Hold fik ligeledes samme Grundfoder, men Tilskuddet var her 24—50 Pd. Turnips; dette Hold betegnes med »K + T« (Kraftfoder + Turnips). Alle 3 Hold fik den Mængde Halm, de vilde æde (Halm efter Behag), men ved særlige Vejninger af den givne og den levnedes Halmmængde blev det undersøgt, hvor meget der var fortæret*). Forsøgene gjentoges de to følgende Aar efter samme Plan, og til de førnævnte Gaarde kom tillige Nislevgaard, Kjærsgaard og Sdr. Elkjær. Vi ville betragte Forsøgene med Runkelroer og Turnips hver for sig.

Runkelroer som Tillægsfoder. I Tabel 1 er opført det Foder, der blev givet paa hver enkelt Gaard i Forsøgstiden. Da hver enkelt Forsøgsvært kunde bestemme Grundfoderet paa sin Gaard, er dette blevet en Del forskjelligt paa de forskjellige Gaarde; Tilskuddet af Roer er derved blevet givet til forskjellige Foderblandinger. I Gjennemsnit for alle Gaarde var Foderet følgende:

*) Dette har været Tilfældet ved alle de Forsøgsrækker, som omtales i det følgende.

	Døgligt Foder til 1 Ko.	
	Hold K.	Hold K + R.
Blandsæd	3.6 Pd.	3.6 Pd.
Klid	2.8 —	2.8 —
Oljekager	3.2 —	3.2 —
Runkelroer	» —	36.0 —
Hø	5.8 —	5.8 —
Halm (efter Behag)	13.7 —	10.9 —

I Forberedelsestiden havde Foderet været ens for begge Hold, og paa alle Gaarde med Undtagelse af Bregentved var der givet Roer ogsaa til Hold K.

Vi skulle nu se, hvilket Udbytte der vandtes af det Tillægsfoder, Hold »K + R« fik i Forsøgstiden, eller med andre Ord, hvilket Merudbytte dette Hold gav i Sammenligning med Hold K. Tallene hertil findes i Tab. 1—4.

M æ l k e n s F e d m e var i Gjennemsnit for alle Gaarde følgende:

	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.	
	K	K + R	K	K + R
I Forberedelsestid	3.20	3.20	4.66	4.62
- Forsøgstid	3.22	3.22	4.67	4.63
- Eftertid*)	3.23	3.34	4.82	5.02

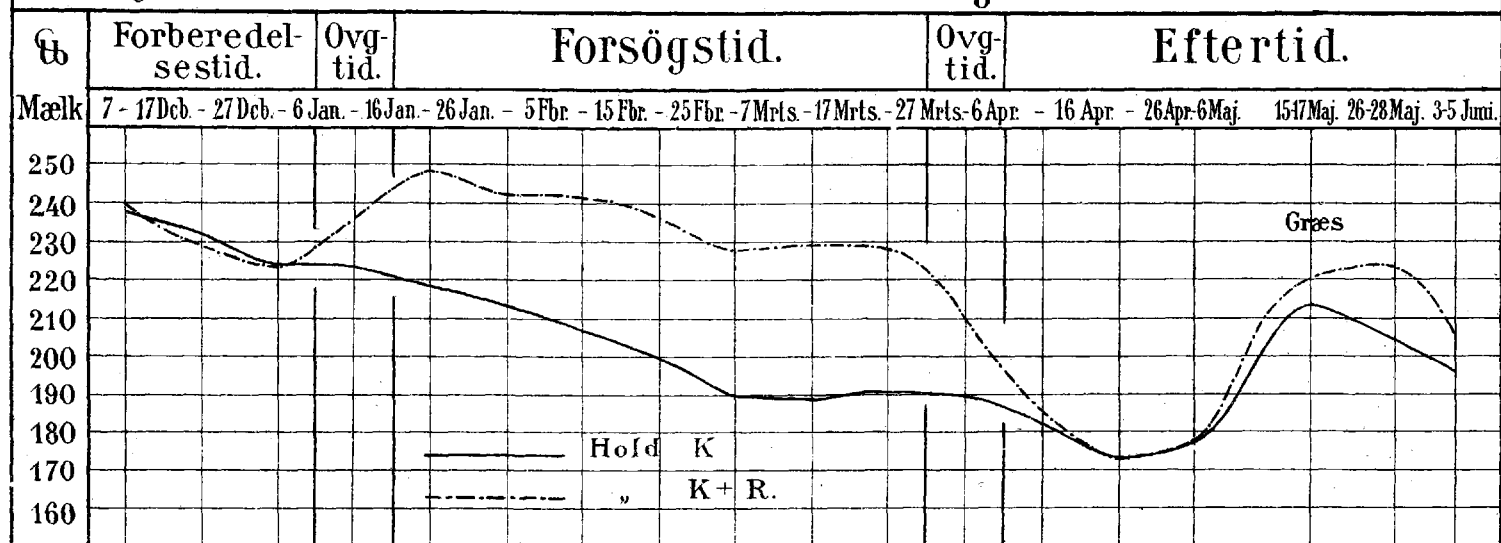
Af disse Tal fremgaar, at Køerne i Forberedelsestiden vare delte saaledes, at Holdene gennemsnitlig havde samme Mælkefedme. — I Forsøgstiden, da der blev taget Roer bort fra Hold K og lagt Roer til for Hold K + R, steg Mælkefedmen ganske lidt; men denne Stigning var nøjagtig ens for begge Hold, saa at Roefoderet her hverken har forøget eller formindsket Mælkens Fedme. — I Eftertid, da Foderet atter blev ens enten derved, at Roefoderet helt blev taget fra Hold K + R, eller derved, at begge Hold fik lige stort Roefoder,

*) Skjønt Tallene for Eftertid her kun gjælde de to sidste Forsøgsaar, medens Tallene for Forberedelsestid og Forsøgstid gjælde alle 3 Aar, begaas der dog ingen Fejl ved at sammenstille dem saaledes som her; thi udregnes Gjennemsnit alene for de to sidste Aar ogsaa for Forsøgstiden, faas for de to Hold 3.21 og 3.21 pCt. Fedt og 209 og 231 Pd. Mælk, altsaa netop samme Forskjel for to som for tre Aar.

Bregentved.

Mælk af 1 Ko i 10 Dage.

Tavle 9.

er der derimod en Tilkjendegivelse af, at Roefoderet formindskede Mælkens Fedme lidt, idet Hold K + R nu steg omtrent 0.1 pCt. over Hold K, og der findes en Stigning paa alle Gaarde uden Undtagelse.

Den Forandring, Roefoderet bevirkede i Mælkens Sammensætning, var altsaa ikke stor, men saaledes forholder det sig ikke med Mælkemængden. Denne var i Gjennemsnit for alle Gaarde følgende:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.	
	K	K + R
I Forberedelsestid	236 Pd.	237 Pd.
- Forsøgstid	205 —	227 —
- Eftertid *)	194 —	190 —

I Forberedelsestiden var Mælkemængden altsaa ens for begge Hold, og i Forsøgstiden gik begge Hold ned i Mælkemængde, men Hold K gik 22 Pd. ned under Hold K + R, og da de to Hold atter fik omtrent ens Mælkemængde i Eftertid, maa man være berettiget til at slutte, at det var Roefoderet, der i Forsøgstiden bevirkede Forskjellen.

Mælkemængden for de 2 Hold paa en af Forsøgsgaardene (Bregentved) er grafisk fremstillet paa hosstaaende Tavle**). Af denne fremgaar meget tydelig, at Forskjellen i Mælkemængden fremkom strax i Begyndelsen af Forsøgstiden, da Tillægsfoderet blev givet, og at denne Forskjel holdt sig omtrent uforandret gennem hele Forsøgstiden, men forsvandt strax i Eftertiden, da Foderet for de to Hold atter blev ens. Noget lignende var Tilfældet paa alle de andre Gaarde.

Ogsaa paa Køernes Trivsel havde Roefoderet Indflydelse. I Gjennemsnit for alle Gaarde havdes:

*) Se Randbemærkningen S. 14.

**) Denne Tavle er den 9de af de 14 Tavler, der høre til Laboratoriets 20de (Fjords 30te) Beretning. Den Illustration af Mælkemængde ved forskjelligt Foder, som findes i denne Tavle, kan betragtes som typisk for alle de Hold i det følgende, hvor en lignende Forskjel er funden.

		Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.	
		K	K + R
I Forsøgstid		+ 1.6 Pd.	+ 5.4 Pd.
- Eftertid		+ 1.1 —	÷ 2.4 —
Sum...		+ 2.7 Pd.	+ 3.0 Pd.

Heraf fremgaar, at medens Hold K + R i Forsøgstiden fik sit Tillægsfoder, tog det mere til i Legemsvægt end Hold K, men da Tillægsfoderet atter blev taget bort i Eftertiden, mistede Holdet det Huld, det forhen havde vundet, saa at Tilvæksten fra Forsøgstidens Begyndelse til Eftertidens Slutning var meget nær ens for de to Hold. Det Huld, som Hold K + R saaledes tabte i Eftertid, kom imidlertid ikke frem i Form af Mælk, da Mælkemængden i Eftertid var mindre for Hold K + R end for Hold K; derimod staar den tidligere omtalte større Mælkefedme i Eftertid for Hold K + R rimeligvis i Forbindelse hermed.

Ogsaa i den Mængde Halm, som Holdene fortærede, sporedes en Virkning af Tillægsfoderet. Den fortærede Halm-mængde var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

		Fortæret Halm af 1 Ko i 10 Dage.	
		K	K + R
I Forsøgstid		137 Pd.	109 Pd.

Altsaa blev der ved Roefoderet sparet 28 Pd. Halm til hvert Hold Køer daglig eller hen imod 3 Pd. daglig pr. Ko.

For det Tillægsfoder, Hold K + R fik i Forsøgstid, fremkom altsaa en Erstatning dels i Form af Mælk, dels i Form af Tilvæxt og endelig dels som sparet Halm. Omregne vi den fremkomne Erstatning paa 100 Pd. Roer og for hver enkelt Gaard tage Gjennemsnit af alle 3 Forsøgsaar, faas følgende:

	Erstatning for 100 Pd. Runkelroer		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Bregentved	7.5 Pd.	0.5 Pd.	4 Pd.
Sanderumgaard	3.7 —	2.0 —	21 —
Nislevgaard	5.8 —	0.5 —	6 —
Kjærsgaard	6.5 —	0.3 —	7 —
Wedellsborg	5.9 —	1.8 —	6 —
Rosvang	8.6 —	1.3 —	0 —
Gjennemsnit	6.3 Pd.	1.1 Pd.	7 Pd.

Det ses heraf, at Erstatningen for Roerne har været ikke lidt forskjellig paa de forskjellige Gaarde. Som Modsætninger kan nævnes Rosvang, hvor Erstatningen særlig fremkom i Mælk og slet ikke i Halm, og Sanderumgaard, hvor der fremkom en meget stor Erstatning i Halm, men kun en lille Erstatning i Mælk. Saadanne Forskjelligheder hidrøre, for saa vidt de da ikke ere tilfældige, naturligvis dels fra Grundfoderets Størrelse og dels fra Foderblandingen, men da Forsøgene ikke ere anlagte paa at belyse dette, skulle vi her forbigaa de Antydninger, som mulig findes.

Søge vi paa lignende Maade, hvilken Erstatning der er vundet for 100 Pd. Runkelroer de forskjellige Forsøgsa a r, og ved Udregning heraf alene henholde os til de 3 Gaarde, der deltog i Forsøgene alle 3 Aar, nemlig Bregentved, Sanderumgaard og Wedellsborg, faa vi følgende:

	Erstatning for 100 Pd. Runkelroer		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Forsøgsaaret 1887—88	5.8 Pd.	1.1 Pd.	9 Pd.
— 1888—89	5.1 —	1.3 —	9 —
— 1889—90	5.9 —	1.1 —	9 —

Disse Tal give en endog paafaldende god Overensstemmelse fra Aar til Aar.

Turnips som Tillægsfoder. Som alt berørt, bleve Forsøgene med Turnips udførte jævnsides med Forsøgene med

Runkelroer. I Tab. 5 er opført de Foder, der blev givet de to Hold: K, som paa de Gaarde, hvor der var 3 Hold, er det samme som foran, og K + T (Kraftfoder + Turnips), der fik et lignende Tillæg i Turnips, som Hold K + R fik i Runkelroer. I Gjennemsnit for alle Gaarde var Foderet:

	Dagligt Foder til 1 Ko.	
	Hold K.	Hold K + R.
Blandsæd	4.8 Pd.	4.8 Pd.
Klid	2.1 —	2.1 —
Oljekager	2.1 —	2.1 —
Turnips	» —	40.0 —
Hø	10.0 —	10.0 —
Halm (efter Behag)	8.4 —	7.8 —

De samme Bemærkninger, som foran ere gjorte om Foderet i Forberedelsestid og Eftertid samt om Forsøgsværternes Bestemmelse af Grundfoderet, gjælde ogsaa her. Vi skulle altsaa se, hvilken Erstatning der fremkom efter dette givne Tillæg af Turnips. Tallene hertil findes i Tab. 5—8.

Mælken s Fedme var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.	
	K	K + T	K	K + T
I Forberedelsestid	3.18	3.15	4.84	4.81
- Forsøgstid	3.19	3.17	4.79	4.78
- Eftertid*)	3.36	3.40	5.03	5.09

Disse Tal vise aldeles det samme som de tidligere omtalte for Tillæget af Runkelroer, altsaa at der ingen Forandring skete i Forskjellen paa Holdenes Mælkefedme fra Forberedelsestid til Forsøgstid, men at der derimod er en Antydning af, at der skete en Forandring i Retning af en større Mælkefedme paa Hold K + T fra Forsøgstid til Eftertid, da Roefoderet atter blev forandret saaledes, at begge Holdene fik ens Roefoder (eller helt mistede Roerne), og denne Antydning findes ogsaa her paa hver enkelt Gaard. Dog er den svagere her end ved Forsøgene med Runkelroer.

*) Se Randbemærkningen Side 14.

M æ l k e n s M æ n g d e var i Gjennemsnit for alle Gaarde følgende:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.	
	K	K + T
I Forberedelsestid	254 Pd.	254 Pd.
Forsøgstid	213 —	227 —
Eftertid*)	199 —	212 —

Her har Hold K + T i Forsøgstiden 14 Pd. Mælk mere end Hold K, og ligesom ved Forsøgene med Runkelroer fremkom dette Udslag strax i Begyndelsen af Forsøgstiden. Men her er den Forskjel fra de før omtalte Forsøg, at Udslaget i k k e forsvinder i Eftertiden. Man tør dog næppe slutte noget bestemt heraf; thi dels blev der ikke gjort Eftertidsundersøgelser første Forsøgsaar, som omfatter de fleste Rækker, og dels er Udslaget i Eftertid paa Rosvang 2det Forsøgsaar, som indgaar i de opførte Tal, i Eftertiden endog større end Udslaget paa samme Gaard i Forsøgstiden, hvilket snarest hidrører fra, at Holdene ere blevne uensartede. Men mærkelig nok gjentager det store Udslag i Mælkemængde paa Rosvang i Eftertid sig ogsaa i 3dje Forsøgsaar.

Tilvæksten var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.	
	K	K + T
I Forsøgstid	+ 0.2 Pd.	+ 2.7 Pd.
- Eftertid	÷ 0.3 —	÷ 1.0 —
Sum	÷ 0.1 Pd.	+ 1.7 Pd.

Her har Hold K + T i Forsøgstid altsaa taget mere til i Legemsvægt end Hold K, men omvendt i Eftertid, og rimeligvis staar dette i Forbindelse med den større Mælkemængde i Eftertid. Se vi nemlig paa de to Gaarde, for hvilke der ved disse Forsøg haves Eftertidsundersøgelser, saa have Køerne paa Rosvang paa Hold K + T tabt meget i Huld i Eftertid, og samtidig have de givet mere Mælk, men paa Elkjær følges Køerne ad paa de to Hold i Eftertid baade i Tilvæxt og i Mælkemængde. Det er vel næppe rimeligt at antage, at Turnipsfoderet og Runkelroe-

*) Se Randbemærkningen Side 14.

foderet skulde vise sig forskjellige derved, at det ene gav Eftervirkninger i Mælkemængde ud over den Tid, Tillæget i Foderet blev givet, det andet ikke, men da der ikke haves Efterundersøgelser for de andre Gaarde, maa det være fremtidige Forsøg forbeholdt at kaste Lys herover.

Ogsaa ved Turnipsforsøgene fremkom der en Besparelse i Halm, i det der i Gjennemsnit for alle Gaarde haves:

	Fortæret Halm af 1 Ko i 10 Dage.	
	K	K + T
I Forsøgstid	84 Pd.	78 Pd.
altsaa en Besparelse af omtrent $\frac{1}{2}$ Pd. Halm daglig pr. Ko.		

Udregnes her ligesom ved Forsøgene med Runkelroer Erstatningen for 125 Pd. Turnips paa hver enkelt Gaard i Gjennemsnit for alle 3 Forsøgsaar, faa vi følgende:

	Erstatning for 125 Pd. Turnips		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Bregentved	2.8 Pd.	0.5 Pd.	2 Pd.
Wedellsborg	6.3 —	0.8 —	÷ 1 —
Duelund	÷ 2.1 —	0.8 —	» —
Rosvang	6.0 —	0.8 —	2 —
Sdr. Elkjær	1.8 —	0.8 —	2 —
Gjennemsnit...	3.0 Pd.	0.7 Pd.	1 Pd.

Erstatningen, særlig i Mælk, er altsaa ogsaa her ikke lidt forskjellig paa de enkelte Gaarde, men den er helt igennem betydelig mindre end for 100 Pd. Runkelroer. Som det vil ses, er Erstatningen i Mælk paa Duelund endog negativ, hvilket altsaa vil sige, at det Hold, der fik Tillæg i Turnips, gav mindre Mælk end det andet Hold, hvilket sikkert skyldes, at Holdene paa et tidligt Stadium have mistet deres Ensartethed.

Roer som Erstatningsfoder.

Det, der er taget Sigte mod ved disse Forsøg, er at undersøge, om visse Mængder af Kraftfoder og Roer kunne erstatte hinanden i en Foderblanding til Malkekøer, saaledes at Udbyttet i Mælkefedme, Mælkemængde og Tilvæxt bliver den samme. Ønsket om at faa udført en saadan Forsøgsrække fremkom fra Forsøgsværterne, og de gjorde gjældende, at selv om Kraftfoder og Roer ere meget forskjelligartede Foderstoffer, saa er det dog ofte i den praktiske Bedrift nødvendigt at foretage en Ombytning af dem enten paa Grund af, at der, naar Roerne henimod Vinterens Slutning slippe op, maa gives Køerne en forøget Mængde Kraftfoder, eller paa Grund af, at der af Hensyn til Roeavlens forskellige Størrelse fra Aar til Aar snart maa fodres med en større Mængde Roer og en mindre Mængde Kraftfoder, og snart omvendt. Man stod her tvivlende overfor, i hvilket Mængdeforhold Ombytningen helst burde foregaa, og forskellige Erfaringer syntes at være i Strid med hinanden. De fleste fulgte den gamle Regel om, at 10 Pd. Runkelroer og $12\frac{1}{2}$ Pd. Turnips nærmest maatte anses for at svare til 1 Pd. Kraftfoder, og det besluttedes derfor at benytte disse Forholdstal. Forsøgene kom til Udførelse i Vinteren 1888—89 paa Bregentved, Sanderumgaard, Wedellsborg, Rosvang og Sønder Elkjær, og de blev fortsatte den følgende Vinter foruden paa disse Gaarde tillige paa Søholt, Nislevgaard og Kjærsgaard. Som Grundlag for Forsøgene blev benyttet Gaardenes Foderplaner, saaledes at hver enkelt Forsøgsvært ikke alene bestemte, hvor stort Foderet skulde være, samt hvilken Foderblanding der skulde anvendes paa hans Gaard, men han tog tillige Bestemmelse om, hvilke Kraftfoderstoffer der skulde ombyttes med Roer, alt efter de Erfaringer, han mente at have gjort; kun skulde Ombytningen af Kraftfoder og Roer paa alle Gaarde ske efter de før nævnte Forholdstal.

Paa hver Forsøgsgaard dannedes i dette Øjemed 3 Hold Køer, som alle tre i Forberedelsestiden blev fodrede efter Gaardens normale Foderplan. Men i Forsøgstiden skulde Foderet ændres saaledes, at ét Hold ikke fik Roer; dette Hold benævnes

i det følgende K («Kraftfoderholdet») og er det samme, som er omtalt i det foregaaende Afsnit, da Forsøgene med Roer som Tillæg de to sidste Forsøgsaar netop bleve udførte jævnsides med de her i Omtale værende Forsøg, derved, at der paa en Del af Gaardene var 4 Hold Køer. Et andet Hold skulde have 2 Pd. Kraftfoder mindre end Hold K, men til Erstatning for det afdragne Kraftfoder samtidig et Tillæg af 20 Pd. Runkelroer eller 25 Pd. Turnips*); dette Hold benævnes i det følgende »K ÷ 2«. Det 3dje Hold skulde atter have 2 Pd. Kraftfoder mindre end Hold K ÷ 2, og atter et yderligere Tillæg af 20 Pd. Runkelroer eller 25 Pd. Turnips; dette Hold benævnes »K ÷ 4«.

Et af Holdene paa hver Forsøgsgaard kan betragtes som et »Normalhold«, der gennem hele Tiden beholdt samme Foder, nemlig Gaardens normale Foderblanding. Paa de forskellige Gaarde er dette Hold enten Hold K, Hold K ÷ 2 eller Hold K ÷ 4, alt eftersom der paa Gaarden normalt i k k e fodredes med Roer, eller der benyttedes en m i n d r e eller en s t ø r r e Mængde Roer. Mængden af H ø skulde være den samme til alle 3 Hold paa samme Gaard, men kunde variere fra Gaard til Gaard. Af H a l m skulde Køerne have, saa meget de vilde æde (Halm efter Behag).

I Tab. 9 er givet en Oversigt over Foderet i Forsøgstid paa hver enkelt Gaard, og der er tillige i 1ste Kolonne opført, hvilket Hold der paa de forskellige Gaarde nærmest maa betragtes som »Normalholdet«. Som det vil fremgaa af Tab. 9, er Foderblandingen ikke lidt forskellig paa de forskellige Gaarde; i Gjennemsnit for alle Gaarde have:

	Dagligt Foder til 1 Ko.		
	K	K ÷ 2	K ÷ 4
Blandsæd	4.2 Pd.	3.1 Pd.	2.0 Pd.
Klid	3.1 —	2.5 —	1.9 —
Oljekager	3.2 —	2.9 —	2.6 —
Roer**)	» —	20.0 —	40.0 —
Hø	7.6 —	7.6 —	7.6 —
Halm (efter Behag)	12.0 —	11.3 —	10.6 —

*) 1ste Forsøgsaar blev der kun sat 24 Pd. Turnips i Stedet for 2 Pd. Kraftfoder.

**) Turnips er i Gjennemsnitstallene omregnet til Runkelroer efter Foderholdet $12\frac{1}{2}$ Pd. Turnips = 10 Pd. Runkelroer.

De Mængder af de forskjellige Kraftfoderstoffer (Blandsæd, Klid og Oljekager), der paa de forskjellige Gaarde bleve ombyttede med 20 Pd. Roer eller 25 Pd. Turnips, var følgende:

	Fra Hold K til K ÷ 2			Fra Hold K ÷ 2 til K ÷ 4		
	Bland- sæd.	Klid.	Olje- kager.	Bland- sæd.	Klid.	Olje- kager.
1ste Forsøgsaar:	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
Bregentved	1.5	0.5	»	1.5	0.5	»
Sanderumgaard	»	»	»	1.0	»	1.0
Wedellsborg	1.0	»	1.0	»	1.0	1.0
Rosvang	2.0	»	»	2.0	»	»
Sønder Elkjær	2.0	»	»	2.0	»	»
2det Forsøgsaar:						
Bregentved	1.5	0.5	»	1.5	0.5	»
Søholt	1.0	1.0	»	1.0	1.0	»
Sanderumgaard	»	1.0	1.0	1.5	0.5	0.5
Nislevgaard	1.0	1.0	»	1.0	1.0	»
Kjærsgaard	0.1	1.4	0.5	0.5	1.0	0.5
Wedellsborg	»	1.0	1.0	»	1.0	1.0
Rosvang	1.0	1.0	»	1.0	1.0	»
Sønder Elkjær	2.0	»	»	2.0	»	»
Gjennemsnit	1.1	0.6	0.3	1.1	0.6	0.3

Paa Rosvang og Sønder Elkjær var det Turnips, der ombyttedes med Kraftfoder, paa alle de øvrige Gaarde derimod Runkelroer. Naar der desuagtet i det følgende regnes med Gjennemsnit for alle Gaarde under ét, er Grunden den, at tilfældige Uregelmæssigheder paa den enkelte Gaard udjævnes desto bedre, jo flere Gaarde der kan beregnes Gjennemsnit af, og der er da heller ikke større Forskel paa Resultaterne fra Turnipsgaardene og de andre Gaarde, end der findes indbyrdes imellem de Gaarde, hvor der er benyttet samme Slags Roer.

Vi skulle nu undersøge, hvilke Forandringer i Udbyttet den foretagne Ombytning af Roer og Kraftfoder har bevirket. Tallene hertil findes i Tab. 9—12.

Mælkens Fedme var i Gjennemsnit for alle Gaarde følgende:

	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.		
	K	$K \div 2$	$K \div 4$	K	$K \div 2$	$K \div 4$
I Forberedelsestid . .	3.21	3.16	3.16	4.67	4.63	4.63
- Forsøgstid	3.22	3.17	3.15	4.67	4.63	4.60
- Eftertid	3.28	3.30	3.33	4.90	4.98	5.02

I disse Tal findes det samme, som to Gange tidligere er berørt, nemlig at medens der saa godt som ingen Forandring er foregaaet i Forskjellen i Mælkens Fedme paa de forskellige Hold fra Forberedelsestid til Forsøgstid, da der sattes Roer i Stedet for Kraftfoder, er der derimod sket en Forandring i Retning af en lidt større Mælkefedme paa Roeholdene $K \div 2$ og $K \div 4$ fra Forsøgstid til Eftertid, da der atter blev sat Kraftfoder i Stedet for Roer. Ogsaa her findes denne Forandring i Mælkefedmen ikke alene i Gjennemsnitstallene for alle Gaarde, men den kan tydelig spores i Tallene for hver enkelt Gaard uden Undtagelse. I det hele findes denne Forandring bekræftet i 41 af 48 enkelte Tilfælde, medens den kun i 5 Tilfælde modsiges, og i 2 Tilfælde er der ingen Forskjel. Den kan saaledes ikke godt være tilfældig; men om Aarsagen til den er, at Roefoderet udøver en anden Virkning paa Mælkens Fedme fra Forsøgstid til Eftertid, altsaa sidst paa Vinteren (i Slutningen af Marts), end det gjør fra Forberedelsestid til Forsøgstid, altsaa 2 à 3 Maaneder tidligere, eller om Aarsagen maa søges i, at Forandringer i Køernes Mælkefedme give sig til Kjende paa forskjellig Maade, enten der lægges Roer til eller tages Roer fra eller eftersom Køerne tage til, eller de tage af i Huld, eller om Aarsagen maa søges i andre Forhold, derom oplyse Forsøgene intet.

Hele Forandringen i Mælkefedmen er dog ikke ret stor. Se vi her paa Holdene K og $K \div 4$, for hvilke den er størst, saa har det sidste i Forsøgstid 0,07 pCt. mindre Fedt, men i Eftertid 0,05 pCt. mere Fedt i Mælken end det første; Forandringen er altsaa her 0,12 pCt. I forrige Afsnit var den tilsvarende Forandring 0,11 pCt. ved Forsøgene med Runkelroer, og 0,06 pCt. ved Forsøgene med Turnips.

Den almindelige Antagelse om Roefoderets Indflydelse paa Mælkens Fedme har sikkert gaaet i Retning af, at Roefoderet skulde bevirke mager Mælk, og denne Antagelse har vel nærmest støttet sig paa den Kjendsgjerning, at Roerne ere et forholdsvis v a n d r i g t Foder. Nu er der ganske vist i de foran fremdragne Tal noget, der tyder netop i denne Retning, men det er dog vist ikke paa saadanne yderst smaa Forskjelligheder, man har tænkt, naar man antog, at Roerne bevirkede en Nedgang i Mælkefedmen. Det er imidlertid ikke berettiget at slutte fra Foderstofferne Vandholdighed til den Vandmængde, Køerne i det hele indtage; thi denne er tillige afhængig af, h v o r m e g e t V a n d d e d r i k k e . Paa to af de før omtalte Forsøgsrækker (Wedellsborg og Rosvang 2det Forsøgsaar) blev dette Forhold undersøgt, og Resultatet var følgende:

	Vand daglig til 1 Ko.			
	$K \div 2$	$K \div 2$	$K \div 4$	$K + R$
I Forsøgstid:				
Wedellsborg	79 Pd.	65 Pd.	52 Pd.	63 Pd.
Rosvang	98 —	83 —	59 —	72 —
Gjennemsnit	89 Pd.	74 Pd.	56 Pd.	68 Pd.
I Eftertid: (Rosv.)	74 —	74 —	68 —	73 —

Altsaa har Roefoderet paa de to Hold $K \div 2$ og $K \div 4$ bevirket en Nedgang i den Mængde Vand, Dyrene drak, som meget nær svarer til den Mængde Vand, der fandtes i Roerne. Hold $K + R$, som medtages her for Fuldstændigheds Skyld, drak forholdsvis mere Vand, vel sagtens paa Grund af det større Foder, dette Hold i det hele fik. At Grunden til den forskellige indtagne Vandmængde alene er at søge i det forskellige Foder, fremgaar af Tallene for Eftertid, der vise, at da Holdene atter kom paa ens Foder, drak de meget nær samme Mængde Vand.

M æ l k e m æ n g d e n for de tre Hold Køer var i Gjennemsnit for alle Gaarde følgende:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.		
	K	$K \div 2$	$K \div 4$
I Forberedelsestid	252 Pd.	252 Pd.	251 Pd.
- Forsøgstid	218 —	220 —	220 —
- Eftertid	201 —	199 —	198 —

Da Mælkemængden er den samme for de tre Hold i Forberedelsestid, men stigende fra Hold K til de andre to Hold i Forsøgstid og atter dalende fra Hold til Hold i Eftertid, er heri en Tilkjendegivelse af, at Roerne have haft Overvægt over det Kraftfoder, hvormed de ere blevne ombyttede; men som det ses, er Forskjellen kun lille i Gjennemsnitstallene, og paa de enkelte Gaarde kan den gaa i modsat Retning.

Ogsaa i Dyrenes Tilvæxt findes et Udslag. Denne var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.		
	K	$K \div 2$	$K \div 4$
I Forsøgstid	+ 1.4 Pd.	+ 2.1 Pd.	+ 2.1 Pd.
- Eftertid	0 —	$\div 1.5$ —	$\div 0.2$ —
Sum	+ 1.4 Pd.	+ 0.6 Pd.	+ 1.9 Pd.

Medens Holdene $K \div 2$ og $K \div 4$ altsaa fik Roer i Stedet for Kraftfoder, vandt de i Tilvæxt fra Hold K, men efterat Roefoderet atter var blevet ombyttet med Kraftfoder, tabte de det Huld, de tidligere havde vundet, saa at alle 3 Holds Tilvæxt gennem Forsøgstid og Eftertid ikke er meget forskjellig. Af Tallene for Mælkemængde og Mælkefedme i Eftertid fremgaar imidlertid, at det saaledes for Holdene $K \div 2$ og $K \div 4$ i Eftertid tabte Huld ikke er kommet frem i Form af Mælk, men derimod rimeligvis som Mælkefedme.

Ogsaa i den fortærede Halm mængde er der et Udslag til Fordel for Roerne. I Gjennemsnit for alle Gaarde have:

	Fortæret Halm af 1 Ko i 10 Dage.		
	K	$K \div 2$	$K \div 4$
I Forsøgstid	120 Pd.	113 Pd.	106 Pd.

Der findes saaledes paa alle Punkter en Tilkjendegivelse af, at Roerne have haft Overvægt over det Kraftfoder, hvormed de ere blevne ombyttede.

Ved Fodringsforsøgene med Svin er det som bekendt blevet konstateret, at ca. 8 Pd. Eckendorfer-Roer (lidt mere eller lidt mindre efter Roernes forskjellige Tørstofindhold) kunne erstatte

1 Pd. Blandsæd som Svinefoder. Ved Fodringsforsøgene med Malkekøer blev der sat 10 Pd. Runkelroer i Stedet for 1 Pd. »Kraftfoder«. Det Kraftfoder, der ombyttedes med Roer, var imidlertid delvis Oljekager (jfr. Side 24), og da nu, som det senere vil blive vist, 1 Pd. Oljekager som Foder til Malkekøer har større Værdi end 1 Pd. Blandsæd, og 10 Pd. Roer dog have haft en lille Overvægt, saa er det ikke umuligt, at der ogsaa ved nærværende Forsøg vilde have været opnaaet Balance mellem Roer og Kraftfoder, hvis 8 Pd. Roer var blevet ombyttet alene med 1 Pd. Blandsæd. Det maa imidlertid være fremtidige Forsøg forbeholdt at kaste Lys herover.

De oven for anførte Tal for Udbytte af Roerne gjælde i Gjennemsnit for alle Gaarde begge Forsøgsaar. Hvis vi imidlertid udregne Gjennemsnitstal for hvert Aars Forsøg, vil vi finde, at Roernes Overvægt med Hensyn til Mælkens Mængde alene hidrører fra 2det Aars Forsøg; 1ste Aar gav Roeholdene mindre Mælk end Kornholdene. Dette staar muligvis i Forbindelse med, at der 2det Forsøgsaar gennemgaaende blev fodret stærkere med Oljekager end ved 1ste Aars Forsøg. Med Hensyn til Trivsel og Besparelse i Halm forekommer Roernes Overvægt derimod ved begge Aars Forsøg.

Ligeledes var Udbyttet af Roerne meget forskjelligt paa de forskjellige Gaarde, og der er ogsaa her noget, der tyder paa, at jo flere Oljekager der fandtes i Foderblandingen, desto større blev Udbyttet af Roerne. Typisk i denne Henseende er Wedellsborg 2det Forsøgsaar. Her udgjorde Oljekagerne paa Hold »K ÷ 2« $\frac{7}{12}$ og paa Hold »K ÷ 4« $\frac{6}{10}$ af hele Kraftfoderet, og Oljekagemængden var i det hele stor, nemlig henholdsvis 7 Pd. og 6 Pd. daglig til 1 Ko paa de to Hold. Merudbyttet var følgende:

	Merudbytte af 1 Ko i 10 Dage		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Wedellsborg.			
2det Forsøgsaar.			
K ÷ 2 mere end K	22 Pd.	+ 3.1 Pd.	13 Pd.
K ÷ 4 mere end K ÷ 2	6 —	+ 2.0 —	10 —

altsaa en meget stor Overvægt for Roerne.

I Modsætning hertil staar Sønder Elkjær 2det Forsøgsaar, da der kun blev givet $\frac{1}{2}$ Pd. Oljekager daglig pr. Ko, hvorved disse kom til at udgjøre henholdsvis $\frac{1}{16}$ og $\frac{1}{12}$ af hele Kraftfoderet paa Holdene $K \div 2$ og $K \div 4$. Merudbyttet var følgende:

	Merudbytte af 1 Ko i 10 Dage.		
	i Mælk	i Tilvæxt.	i Halm.
Sønder Elkjær.			
2det Forsøgsaar.			
$K \div 2$ mere end K	$\div 8$ Pd.	+ 1.8 Pd.	6 Pd.
$K \div 4$ mere end $K \div 2$	$\div 4$ —	$\div 0.8$ —	6 —
altsaa nærmest et Mindre udbytte af Roerne.			

Skjønt det ikke maa overses, at Roefoderet paa Wedellsborg var Runkelroer, men paa Sønder Elkjær Turnips, saa er Forskjellen i Udbyttet af Roerne paa de to Gaarde dog for stor til, at den, efter de andre Forsøgsrækker at dømme, kan forklares ved Forskjellen i Roernes Art. Paa Rosvang 2det Forsøgsaar, hvor Roerne ogsaa var Turnips, blev der saaledes vundet et større Udbytte af Roerne, og noget lignende var Tilfældet paa Sønder Elkjær 1ste Forsøgsaar; men i begge Tilfælde var der en større Mængde Oljekager i Foderblandingen.

Ogsaa paa andre Gaarde findes der Antydninger i lignende Retning som her nævnt, men der kan ogsaa findes Antydninger i modsat Retning. Da Forsøgene imidlertid ikke vare indrettede paa at belyse Betydningen af forskellige Foderblandinger, maa det være fremtidige Forsøg forbeholdt at kaste Lys ogsaa herover.

Et almindeligt Forbehold maa tages over for Fastsettelsen af visse Tal som Erstatningstal for Roer. Et saadant Erstatningstal kan nemlig kun gjælde for Roer af en bestemt kemisk Sammensætning. Ved Svineforsøgene har det vist sig, at Tørstofmængden i Roerne som Regel afgav et meget paalideligt Maal for deres Foderværdi, og det er vel rimeligt at antage, at noget lignende gælder for Roer som Foder til Malkekøer, men Forsøg herover ere endnu ikke foretagne fra Laboratoriet.

Kraftfoder som Tillægsfoder.

Som alt berørt vare de 4 Hold: »K«, »K ÷ 2«, »K ÷ 4« og »K + R« (eller »K + T«) dannede samtidig paa flere Gaarde, nemlig i Vinteren 1888—89 paa Bregentved, Wedellsborg, Rosvang og Sønder Elkjær, og i Vinteren 1889—90 foruden paa disse Gaarde (dog med Undtagelse af Sdr. Elkjær) tillige paa Sanderumgaard, Nislevgaard og Kjærsgaard. I det foregaaende er der gjort Sammenligninger dels mellem Holdene K og K + R og dels mellem Holdene K, K ÷ 2 og K ÷ 4. Men foruden disse Sammenligninger kan der endnu gjøres én, nemlig mellem Holdene K ÷ 4 og K + R (under denne Betegnelse indgaa her ogsaa Holdene K + T). Da nemlig Hold K ÷ 4 daglig fik 4 Pd. Kraftfoder ombyttet med 40 (50) Pd. Roer, og Hold K + R daglig fik et Tillæg af 40 (50) Pd. Roer, blev Forskjellen mellem Foderet til disse to Hold den, at Hold K + R fik 4 Pd. Kraftfoder daglig som Tillægsfoder. I Tab. 13 findes en Oversigt over Foderet til disse to Hold paa hver Gaard; i Gjennemsnit for alle Gaarde var det:

	Dagligt Foder til 1 Ko	
	K ÷ 4.	K + R.
Blandsæd	2.0 Pd.	4.1 Pd.
Klid	1.8 —	3.1 —
Oljekager	2.8 —	3.4 —
Roer*)	40.0 —	40.0 —
Hø	7.1 —	7.1 —
Halm (efter Behag)	10.9 —	9.8 —

Det ses her, at Kraftfodermængden til Hold K + R er 4 Pd. større end til Hold K ÷ 4; men i Følge det, der tidligere er sagt om, at hver Forsøgsvært bestemte, hvilke Foderstoffer der skulde ombyttes, blev Tillæget i Kraftfoder til Hold K + R forskelligt paa de forskellige Gaarde, nemlig saaledes:

*) Turnips omregnet til Runkelroer efter Forholdet $12\frac{1}{2} T = 10 R$.

	Tillæg i Kraftfoder til Hold K + R.		
	Blandsæd.	Klid.	Oljekager.
1ste Forsøgsaar.			
Bregentved	3.0 Pd.	1.0 Pd.	» Pd.
Wedellsborg	1.0 —	1.0 —	2.0 —
Rosvang	4.0 —	» —	» —
Sønder Elkjær	4.0 —	» —	» —
2det Forsøgsaar.			
Bregentved	3.0 —	1.0 —	» —
Sanderumgaard	1.0 —	1.5 —	1.5 —
Nislevgaard	2.0 —	2.0 —	» —
Kjærsgaard	0.6 —	2.4 —	1.0 —
Wedellsborg	» —	2.0 —	2.0 —
Rosvang	2.0 —	2.0 —	» —
Gjennemsnit	2.1 Pd.	1.3 Pd.	0.6 Pd.

Vi skulle nu se, hvilken Erstatning der vandtes for dette Tillæg; Tallene hertil findes i Tab. 13—16.

Mælkens Fedme var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.	
	K ÷ 4.	K + R.	K ÷ 4.	K + R.
I Forberedelsestid	3.14	3.16	4.62	4.61
- Forsøgstid	3.13	3.19	4.57	4.62
- Eftertid	3.33	3.37	5.00	5.03

Hold K + R har altsaa i Forberedelsestid lidt federe Mælk end Hold K ÷ 4; denne Forskjel forøges i Forsøgstid, men i Eftertid, da Holdene kom paa ens Foder, bliver Forskjellen atter mindre. Dette tyder altsaa paa, at Tillæget i Kraftfoder har givet et Udslag i Mælkens Fedme, men dette er rigtignok overordentlig lille, og da det saa langt fra forekommer paa hver enkelt Gaard, hvorimod Tallene her gaa i modsatte Retninger saa vel fra Forberedelsestid til Forsøgstid som fra Forsøgstid til Eftertid, maa Forskjellen nærmest anses for en Tilfældighed; men i hvert Fald er den saa lille, at den aldeles ikke vilde kunne mærkes i den praktiske Bedrift.

Derimod findes der en tydelig Erstatning i Mælkemængde
Denne var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.	
	$K \div 4.$	$K + R.$
I Forberedelsestid	249 Pd.	251 Pd.
- Forsøgstid	219 —	238 —
- Eftertid	194 —	200 —

Forskjellen i de 2 Holds Mælkemængde var altsaa i Forberedelsestiden 2 Pd., men blev til 19 Pd. i Forsøgstiden, da Tillæget i Foder blev givet, og i Eftertid, da Tillæget toges bort, svandt Forskjellen ind til 6 Pd. Dette er et meget betydeligt Udslag, og det forekommer ikke alene i Gjennemsnitstallene, men paa hver enkelt Gaard har Hold $K + R$ i Forsøgstid en større Mælkemængde end Hold $K \div 4$.

Noget lignende gjælder Tilvæksten. Denne var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.	
	$K \div 4.$	$K + R.$
I Forsøgstid	+ 2.4 Pd.	+ 4.9 Pd.
- Eftertid	+ 0.1 —	$\div 2.8$ —
Sum	+ 2.5 Pd.	+ 2.1 Pd.

I Forsøgstiden tog Hold $K + R$ altsaa betydelig mere til i Legemsvægt end Hold $K \div 4$, men ogsaa her tabte Hold $K + R$ i Eftertid det, som vandtes i Forsøgstid, saa at Tilvæksten gennem Forsøgstid og Eftertid omtrent er den samme for begge Hold. Her er imidlertid det, der tabtes i Huld i Eftertid paa Hold $K + R$, nærmest kommen frem i en forøget Mælkemængde for dette Hold. Ogsaa her gjælder det, at Udslaget ikke alene findes i Gjennemsnitstallene, men med Undtagelse af Bregentved, hvor Holdene staa næsten lige i Tilvæxt, findes det paa hver enkelt Gaard.

Den fortærede Halm mængde var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

Fortæret Halm af 1 Ko i 10 Dage.

	$K \div 4.$	$K + R.$
I Forsøgstid	109 Pd.	98 Pd.

altsaa en Besparelse i Halm af godt 1 Pd. daglig pr. Ko.

Der er altsaa ogsaa her paa alle Punkter fremkommen en Erstatning for det givne Tillægsfoder, og skjønt Erstatningen findes paa hver enkelt Gaard, saa er den dog af temmelig forskjellig Størrelse paa disse. Omregne vi her Erstatningen paa 10 Pd. Kraftfoder, faa vi i Gjennemsnit for begge Forsøgsaar for de enkelte Gaarde følgende:

	Erstatning for 10 Pd. Kraftfoder		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Bregentved	7.5 Pd.	$\div 0.1$ Pd.	2 Pd.
Sanderumgaard	1.0 —	+ 1.0 —	4 —
Nislevgaard	7.5 —	+ 1.0 —	$\div 1$ —
Kjærsgaard	8.0 —	+ 0.6 —	0 —
Wedellsborg	3.4 —	+ 1.3 —	6 —
Rosvang	4.8 —	+ 0.5 —	3 —
Sdr. Elkjær	0.5 —	+ 0.5 —	3 —
Gjennemsnit	4.7 Pd.	+ 0.7 Pd.	2 Pd.

Det er ikke muligt af Forsøgene at paavise, hvad der af denne forskjellige Erstatning paa de enkelte Gaarde skyldes det forskjellige Kraftfoder, der er givet som Tillægsfoder, og hvad de forskjellige Foderblandinger, hvori dette Tillæg er givet, eller hvad der skyldes andre Aarsager. Som Modsætninger kan her nævnes Sanderumgaard og Kjærsgaard, paa hvilke Tillægsfoderet bestod af omtrent de samme Mængder af de samme Stoffer, og dog er der paa Kjærsgaard fremkommen en stor Erstatning i Mælk og ingen i Halm, men omvendt paa Sanderumgaard.

Søge vi paa lignende Maade Erstatningen for 10 Pd. Kraftfoder de to Forsøgsaar og ved Udregningen heraf for Sammenligningens Skyld alene holde os til Tallene for de 3 Gaarde,

der vare med begge Aar, nemlig Bregentved, Wedellsborg og Rosvang, faa vi følgende:

		Erstatning for 10 Pd. Kraftfoder		
		i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Forsøgsaaet 1888—89	5.8 Pd.	0.7 Pd.	4 Pd.	
— 1889—90	4.7 —	0.5 —	3 —	

Erstatningen var altsaa paa disse 3 Gaarde helt igjennem lidt mindre 2det Aar end 1ste.

En Jævnførelse af de Erstatningstal, der saaledes ere fundne ved Forsøgene med Runkelroer, Turnips og Kraftfoder som Tillægsfoder, giver nu følgende:

		Erstatning		
		i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
For 100 Pd. Runkelroer	6.3 Pd.	1.1 Pd.	7 Pd.	
— 125 — Turnips	3.0 —	0.7 —	1 —	
— 10 — Kraftfoder	4.7 —	0.7 —	2 —	

Det bekræfter sig altsaa her, hvad der blev fundet ved Forsøgene med Runkelroer som Erstatningsfoder, at 10 Pd. Runkelroer har givet et større Udbytte end 1 Pd. Kraftfoder; 12½ Pd. Turnips har derimod givet mindre. Selvfølgelig kan der indvindes en Del mod denne Jævnførelse af Erstatningstallene, men Forskjellen paa Tallene for Runkelroer og Kraftfoder tyde dog utvivlsomt henimod det, der blev berørt Side 29, at der er Udsigt til, at Roerne ved fremtidige Forsøg ville vise sig at have lige saa stor Foderværdi til Malkekøer, som Fodringsforsøgene med Svin have viist, at de have som Svinefoder.

Sammenligning mellem Korn og Oljekager.

Ved de Møder, der hvert Efteraar blev afholdt til Drøftelse af Forsøgsplaner m. m., fremkom der fra Forsøgsværterne Forslag om ved Forsøg at undersøge Foderværdien af de »indkjøbte«

Foderstoffer, særlig Oljekager og Klid. Forslaget fremkom allerede i Efteraaret 1889, men det blev dog den Gang besluttet at fortsætte Roeforsøget 1 Aar længere og altsaa udskyde Paa-begyndelsen af den nye Forsøgsrække til den følgende Vinter.

I Vinteren 1890—91 paabegyndtes altsaa en Forsøgsrække med Oljekager paa 8 Gaarde: Bregentved, Søholt, Sanderumgaard, Nislevgaard, Kjærsgaard, Wedellsborg, Rosvang og Sdr. Elkjær, og det valgtes at benytte en Blanding af lige store Mængder af Rapskager, Palmekager og Solsikkekager, hvis Foder-værdi skulde sammenlignes med Foderværdien af Blandsæd.

Hver Forsøgsvært skulde indkøbe af disse Kager de Sorter, han ansaa det for fordelagtigst at benytte; ved kemiske Analyser kunde saa deres Sammensætning undersøges. Men Oljekagerne skulde kunne gaa ind under Begrebet »normalt gode Foderstoffer«. Ligeledes maatte den Blandsæd, hvormed Oljekagerne skulde sammenlignes, hverken være udsøgt Korn eller Affaldskorn, men skulde være almindeligt, godt Korn, saaledes som dette var høstet paa vedkommende Forsøgsgaard.

Paa hver Gaard blev dannet 3 Hold Køer, som vi i det følgende ville kalde A, B og C. Disse blev alle i Forberedelsestiden fodrede ens, og hvert af dem fik lige store Mængder af Blandsæd og Oljekager, men i Forsøgstiden blev Foderet ændret for Holdene A og C saaledes, at A fik Halvdelen af Oljekagerne ombyttet med en lige saa stor Mængde Blandsæd, hvorved denne kom til at udgjøre de $\frac{3}{4}$ af hele Kraftfoderet, Oljekagerne kun $\frac{1}{4}$. Hold C fik paa samme Maade Halvdelen af Blandsæden ombyttet med Oljekager, hvorved disse kom til at udgjøre de $\frac{3}{4}$ af hele Kraftfoderet, Blandsæden kun $\frac{1}{4}$. Hold B beholdt derimod samme Foder gennem Forberedelsestid og Forsøgstid. Mængden af Roer og Hø skulde være ens for alle 3 Hold paa samme Gaard; Halm efter Behag.

Ved disse Forsøg var Kraftfoderets Art og Blandingsforhold altsaa bestemt ved Forsøgsplanen; tilbage stod at bestemme dets Størrelse samt Mængden af Roer og Hø, men dette overlodes til hver enkelt Forsøgsvært. Paa hver Gaard blev altsaa lige store Mængder af Blandsæd og Oljekager ombyttet med hinanden fra Hold til Hold, men den Mængde, der overhovedet

ombyttedes, var forskjellig paa de forskjellige Gaarde, men svingede dog kun indenfor Grænserne $1\frac{1}{2}$ og 2 Pd. daglig pr. Ko.

I Følge Tab. 17 var Foderet i Gjennemsnit for alle Gaarde følgende:

	Dagligt Foder til 1 Ko.		
	A	B	C
Blandsæd*)	5.4 Pd.	3.6 Pd.	1.8 Pd.
Oljekager*)	1.8 —	3.6 —	5.4 —
Roer**)	33.9 —	33.9 —	33.9 —
Hø	7.3 —	7.3 —	7.3 —
Halm (efter Behag)	11.4 —	11.8 —	11.6 —

Vi skulle nu se, hvilket Udslag der fremkom ved Forandringen i de forskjellige Holds Foder. Tallene hertil findes i Tab. 17—20.

Mælkens Fedme var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.		
	A	B	C	A	B	C
I Forberedelsestid . .	3.22	3.20	3.23	4.68	4.65	4.66
- Forsøgstid	3.20	3.17	3.20	4.74	4.66	4.67
- Eftertid	3.32	3.31	3.31	4.91	4.90	4.91

I disse Tal er der absolut intet, hvoraf der kan sluttet noget om, at Oljekagerne skulde have bevirket federe eller magrere Mælk, og undersøge vi Forholdene paa de enkelte Gaarde, gaa de smaa Forandringer, som findes der, snart i den ene og snart i den anden Retning, og de maa altsaa betragtes som tilfældige; dette gjentager sig ved hvert Aars Forsøg. Den almindelige Antagelse har vist nok her gaaet i Retning af, at Oljekagerne paa Grund af deres store Indhold af Fedt og Æggehvidthoffer skulde bevirke federe Mælk; men der er i de to Aars Forsøg

*) For Oversigtens Skyld ere Tallene her afrundede lidt.

**) Turnips er i Gjennemsnitstallene omregnet til Runkelroer, $12\frac{1}{2}$ T = 10 R.

paa 8 Gaarde med i alt 48 Hold Køer absolut intet, der bekræfter dette.

Men saaledes forholder det sig ikke med M æ l k e m æ n g d e n. Denne var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forberedelsestid	259 Pd.	259 Pd.	259 Pd.
- Forsøgstid	217 —	229 —	234 —
- Eftertid	197 —	202 —	203 —

Her er altsaa i Forsøgstiden fremkommet et meget stort Udslag i Mælkemængde til Gunst for Oljekagerne. Fra Hold A til B, hvor Oljekagerne fra at udgjøre $\frac{1}{4}$ af hele Kraftfoderet blev til Halvdelen, fremkom en Stigning i Mælkemængden af 12 Pd. for 1 Ko i 10 Dage, altsaa over et Pund Mælk daglig pr. Ko. Og det er ikke alene i Gjennemsnitstallene, at der findes et Udslag, men paa hver enkelt Gaard kan et saadant tydelig spores begge Forsøgsaar. Udslaget fremkom strax i første Forsøgsperiode og holdt sig omtrent uforandret gennem hele Forsøgstiden. Fra Hold B til C, hvor Oljekagerne fra at udgjøre Halvdelen af Kraftfoderet blev til $\frac{3}{4}$, fremkom ogsaa en Stigning i Mælkemængden, men denne var omtrent kun halvt saa stor som den, der fremkom fra Hold A til B, og dels findes den ikke nær saa tydelig som hin paa de enkelte Gaarde, dels fremkom den mere »trægt«, d. v. s. der hengik som Regel nogen Tid, før den viste sig.

I Eftertiden, da Foderet atter blev ens, nærmede Holdene sig til hinanden i Mælkeydelse, men der vedblev dog at være en Overvægt for Holdene B og C. Skjønt denne Overvægt ikke fandtes paa hver enkelt Gaard og i Gjennemsnit var noget forskjellig de to Forsøgsaar, saa fremkom den dog saa karakteristisk, at den næppe tør anses for en Tilfældighed, men maa snarere tydes som en Eftervirkning af det større Oljekagefoder i Forsøgstid.

Ogsaa i Tilvæksten fremkom der et Udslag. Denne var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forsøgstid	÷ 0.4 Pd.	+ 0.4 Pd.	+ 0.4 Pd.
- Eftertid	÷ 1.8 —	÷ 3.1 —	÷ 2.5 —
Sum...	÷ 2.2 Pd.	÷ 2.7 Pd.	÷ 2.1 Pd.

I Forsøgstiden vandt Holdene B og C altsaa lidt i Tilvæxt fremfor Hold A, men i Eftertiden, da alle Holdene gennemsnitlig gik tilbage i Tilvæxt, gik B og C saa meget mere ned end A, at de meget nær netop tabte det, de i Forsøgstid havde vundet fremfor A, saa at Tilvæksten gennem Forsøgstid og Eftertid omtrent er den samme paa alle Hold. Da imidlertid Holdene B og C i Eftertid gav mere Mælk end A, er der noget, der taler for, at det i Eftertid tabte Huld er kommen frem i Form af Mælk. Som nys bemærket ere Resultaterne paa dette Punkt dog ikke overensstemmende paa de enkelte Gaarde og heller ikke i Gjennemsnitstallene for de to Forsøgsaar.

Mængden af fortæret Halm var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Fortæret Halm af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forsøgstid	114	118	116

I Gjennemsnit have Holdene B og C altsaa fortæret mere Halm end Hold A.

Der er saaledes ved at ombytte Blandsæd med Oljekager fremkommen et stort Udslag til Gunst for Oljekagerne, og dette Udslag er i Forsøgstiden gennemsnitlig meget nær ens begge Forsøgsaar, hvilket vil fremgaa af følgende Tal:

	Merudbytte ved Oljekager		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
B mere end A:			
1890—91	12 Pd.	+ 0.8 Pd.	÷ 6 Pd.
1891—92	12 —	+ 0.8 —	÷ 1 —
C mere end B:			
1890—91	7 —	+ 0.1 —	+ 4 —
1891—92	4 —	÷ 0.1 —	+ 1 —

Derimod er det her ved Forsøgene med Oljekager ligesom tidligere ved Forsøgene med Roer, saaledes at Udslaget er ikke lidt forskjelligt paa de forskjellige Gaarde. Omregne vi for Sammenligningens Skyld Udslaget paa hver Gaard for en Ombytning af 100 Pd., faa vi for de enkelte Gaarde i Gjennemsnit for begge Forsøgsaar følgende:

1. Naar Oljekagerne fra at være $\frac{1}{4}$ af hele Kraftfodermængden blev $\frac{1}{2}$, fremkom ved en Ombytning af 100 Pd. Bland-sæd med 100 Pd. Oljekager (d. e. Hold B mere end Hold A) følgende:

(B mere end A)	Merudbytte af 100 Pd. Oljekager		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Bregentved	37.5 Pd.	÷ 0.3 Pd.	+ 15 Pd.
Søholt	103.3 —	+ 19.0 —	÷ 13 —
Sanderumgaard	53.3 —	+ 5.0 —	÷ 10 —
Nislevgaard	122.5 —	÷ 4.5 —	0 —
Kjærsgaard	52.4 —	+ 13.8 —	÷ 41 —
Wedellsborg	87.5 —	+ 5.5 —	÷ 42 —
Rosvang	22.5 —	+ 0.5 —	÷ 23 —
Sdr. Elkjær.	61.6 —	+ 3.1 —	÷ 42 —
Gjennemsnit*)...	67.6 Pd.	+ 5.3 Pd.	÷ 19 Pd.

Forholdet mellem A og B er altsaa karakteristisk ved, at det større Oljekagefoder, som Hold B fik i Forsøgstid, forøgede Køernes Trang til at æde Halm; og den rigeligere Ernæring, som dette Hold saaledes fik, gav sig ikke alene til Kjende i en rigeligere Mælkemængde, men ogsaa i et opsparet Huld, der atter i Eftertid omsattes i Mælk. Men i øvrigt er Størrelsen baade af Mælkemængde og af opsparet Huld meget forskjellig paa de forskjellige Gaarde.

2. Naar Oljekagerne fra at være $\frac{1}{2}$ af hele Kraftfodermængden blev $\frac{3}{4}$, fremkom ved en Ombytning af 100 Pd. Bland-

*) I disse og de to følgende Linjer Gjennemsnitstal er der en ringe Forskel fra de tilsvarende i 27de Beretning; men dette hidrører alene fra den forskjellige Maade, hvorpaa Gjennemsnitstallene for alle Gaarde fremgaa af de paa 100 omregnede Tal.

sæd med 100 Pd. Oljekager (d. e. Hold C mere end Hold B) følgende:

(C mere end B)	Merudbytte af 100 Pd. Oljekager		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Bregentved	32.5 Pd.	+ 5.3 Pd.	+ 10 Pd.
Søholt	53.3 —	÷ 5.0 —	÷ 37 —
Sanderumgaard	36.7 —	÷ 0.3 —	+ 37 —
Nislevgaard	42.5 —	+ 2.3 —	÷ 13 —
Kjærsgaard	÷ 7.6 —	÷ 0.2 —	+ 56 —
Wedellsborg	15.0 —	+ 1.5 —	0 —
Rosvang	37.5 —	÷ 2.3 —	+ 15 —
Sdr. Elkjær	7.9 —	÷ 4.2 —	+ 31 —
Gjennemsnit	27.2 Pd.	÷ 0.4 Pd.	+ 12 Pd.

Forholdet imellem B og C er i Modsætning til Forholdet mellem A og B karakteristisk ved, at det endnu større Oljekagefoder til Hold C ikke yderligere forøgede Køernes Trang til at æde Halm; den rigeligere Ernæring til Hold C kom (i Forhold til Hold B) kun frem som Mælk i Forsøgstid, hvorimod C i Forsøgstid (i Forhold til B) ikke opsparede noget Huld og heller ikke gav mere Mælk i Eftertid. Men dette gjælder kun om Gjennemsnit; i de enkelte Tilfælde gaa Forholdene snart i den ene og snart i den anden Retning.

3. Naar Oljekagerne fra at være $\frac{1}{4}$ af hele Kraftfodermængden blev $\frac{3}{4}$, gav en Ombytning af 100 Pd. Blandsæd med 100 Pd. Oljekager (d. e. Hold C mere end Hold A) følgende:

(C mere end A)	Merudbytte af 100 Pd. Oljekager		
	i Mælk.	i Tilvæxt.	i Halm.
Bregentved	35.0 Pd.	+ 2.5 Pd.	+ 13 Pd.
Søholt	78.3 —	+ 7.0 —	÷ 25 —
Sanderumgaard	45.0 —	+ 2.3 —	+ 13 —
Nislevgaard	82.5 —	÷ 1.1 —	÷ 6 —
Kjærsgaard	22.4 —	+ 6.8 —	+ 7 —
Wedellsborg	51.3 —	+ 3.5 —	÷ 21 —
Rosvang	30.0 —	÷ 0.9 —	÷ 4 —
Sdr. Elkjær	34.7 —	÷ 0.5 —	÷ 5 —
Gjennemsnit	47.4 Pd.	+ 2.5 Pd.	÷ 4 Pd.

I de saaledes under 1, 2 og 3 beregnede Erstatningstal er kun benyttet Tallene fra Forsøgstid, og der er ikke taget Hensyn til, at der ogsaa fremkom et Udslag i Mælk i Eftertid. Dette er ikke medregnet, fordi det som tidligere bemærket i det hele er usikkert at bygge noget bestemt paa Tallene for Eftertid; men da der virkelig fandtes et Udslag i Eftertid, er dette et Vidnesbyrd om, at de beregnede Erstatningstal ikke er for store.

En af de væsentligste Grunde til det forskellige Udslag ved Ombytning af Blandsæd med Oljekager paa de forskellige Gaarde maa sikkert søges i de forskellige Foderblandinger; men da Forsøgene ikke ere planlagte til Belysning heraf, er det vanskeligt at udlede noget bestemt derom. Det synes dog, som om der er en ret tydelig Tilkjendegivelse af, at Udbyttet af Oljekagerne paa de forskellige Gaarde har staaet i Forbindelse med Roefoderets Størrelse. I Gjennemsnit for begge Forsøgsaar har to Gaarde (Bregentved og Kjærsgaard) fodret med 20 Pd. Roer daglig pr. Ko, to andre Gaarde (Sanderumgaard og Sdr. Elkjær) med 30 Pd., atter to andre (Søholt og Nislevgaard) med 40 Pd., og endelig 2 Gaarde (Wedellsborg og Rosvang) med 50 Pd. Roer. Sammenholde vi for disse 4 Grupper af Gaarde det Udbytte, der er vundet i Mælk ved at ombytte 100 Pd. Blandsæd med 100 Pd. Oljekager, faa vi følgende:

				Merudbytte i Mælk.	
				B mere end A.	C mere end B.
Med 20 Pd. Roer i Blandingen				45 Pd.	12 Pd.
— 30 — — —				57 —	22 —
— 40 — — —				113 —	48 —
— 50 — — —				55 —	26 —

I disse Tal findes altsaa en meget regelmæssig Stigning for den tiltagende Roemængde fra 20 til 30 og fra 30 til 40 Pd., men for 50 Pd. Roer i Blandingen er Udbyttet ikke større end for 30 Pd. Det gaar selvfølgelig ikke an at slutte noget bestemt af disse Tal, da de hidrøre fra forskellige Gaarde, hvorhos Roefoderet paa Rosvang og Sdr. Elkjær var Turnips, men paa de øvrige Gaarde Runkelroer; paa den anden Side ere Tallene dog

saa karakteristiske, at det nok synes Umagen værd ved given Lejlighed at gennemføre en Forsøgsrække, som tager direkte Sigte herimod.

Sammenligning mellem Korn og Klid.

Efter at Forsøgene med Oljekager vare gennemførte i 2 Aar, toges der i Vinteren 1892—93 fat paa et andet af de »indkjøbte« Foderstoffer, nemlig Hvedeklid, og Forsøg hermed bleve anstillede paa væsentlig de samme Gaarde, som ere nævnte under det foregaaende Afsnit; dog skete den Forandring, at Ourupgaard traadte i Stedet for Søholt, og at Sdr. Elkjær udgik paa Grund af, at der her blev gjort et indledende Forsøg i en anden Retning.

Paa hver Gaard dannedes 3 Hold, som vi i det følgende ville kalde A, B og C. Alle 3 Hold bleve i Forberedelsestiden fodrede ens og med lige store Mængder af Blandsæd og grove Hvedeklid samt med saa mange Oljekager, at disse kom til at udgjøre $\frac{1}{4}$ af den samlede Kraftfodermængde. I Forsøgstiden beholdt B samme Foder som i Forberedelsestiden, hvorimod Hold A fik hele Klidfoderet ombyttet med Blandsæd, og Hold C hele Blandsædsfoderet ombyttet med Klid. Ombytningen af Blandsæd og Klid foretoges ogsaa her saaledes, at Pund blev ombyttet med Pund. Mængden af Roer og Hø samt Foderets Størrelse i det hele blev for hver enkelt Gaard fastsat af Forsøgsværten. Halm efter Behag. Paa Rosvang var Roefoderet som sædvanlig Turnips, paa Ourupgaard blev ikke givet Roer, men Sukkerroeffald; paa de øvrige Gaarde gaves Runkelroer.

Denne Forsøgsplan er altsaa fuldstændig analog med den, der fulgtes ved Forsøgene med Oljekager, kun er der den Forskjel, at medens ved Oljekageforsøgene kun en Del af Blandsæden blev ombyttet med Oljekager (og omvendt), blev ved Klidforsøgene hele Blandsædsmængden ombyttet med Klid (og omvendt). Ogsaa her skulde hver enkelt Forsøgsvært indkøbe de Klid, han fandt det tjenligst at anvende, men Klidene

skulde kunne betegnes som »normalt gode«, hvilket ogsaa gjælder det Korn, hvorved de skulde sammenlignes.

I Følge Tab. 21 var Foderet i Gjennemsnit for alle Gaarde i Forsøgstid følgende:

	Dagligt Foder til 1 Ko.		
	A	B	C
Blandsæd	6.0 Pd.	3.0 Pd.	» Pd.
Klid	» —	3.0 —	6.0 —
Oljekager	2.0 —	2.0 —	2.0 —
Roer*)	28.6 —	28.6 —	28.6 —
Hø	6.3 —	6.3 —	6.3 —
Halm (efter Behag)	11.4 —	11.8 —	11.8 —

Vi ville nu undersøge, hvilket Udslag der er fremkommet ved denne Ombytning af Korn og Klid. Tallene hertil findes i Tabel 21—24.

Mælken s Fedme var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.		
	A	B	C	A	B	C
I Forberedelsestid	3.09	3.10	3.10	4.40	4.40	4.39
- Forsøgstid	3.04	3.11	3.12	4.38	4.46	4.47
- Eftertid	3.26	3.29	3.29	4.72	4.75	4.76

Det fremgaar af disse Tal, at Hold A i Forsøgstid har tabt lidt i Mælkefedme i Sammenligning med de to andre Hold, men at det tabte atter delvis indvindes i Eftertid. Dette tyder nærmest paa, at der er fremkommet et lille Udslag i Mælken s Fedme til Gunst for Klidfoderet, og dette bekræftes ved at undersøge Forholdene paa de enkelte Gaarde. Hold C, som fik et endnu større Klidfoder end Hold B, har imidlertid netop samme Mælkefedme som B under hele Forsøget. Her synes altsaa at være en Uoverensstemmelse, men denne finder muligvis sin Forklaring ved, at baade Hold A og Hold C fik et mere »ensidigt« Foder end Hold B, og hvis dette kan antages at virke i Retning af en mindre Mælkefedme, og

*) Turnips omregnet til Runkelroer, $12\frac{1}{2}$ T = 10 R.

Klidfoderet i og for sig — at slutte efter Forholdet mellem A og B — skulde bevirke en Forøgelse af Mælkefedmen, saa bliver der to hinanden forstærkende Aarsager til at formindske Mælkefedmen paa Hold A, medens disse to Aarsager modvirke hinanden paa Hold C. Men det maa i alle Tilfælde ikke overses, at Forskjellen i Mælkens Fedme paa de 3 Hold var saa ringe, at den næppe vilde kunne spores i den praktiske Bedrift.

Mælkens Mængde var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forberedelsestid	253 Pd.	252 Pd.	253 Pd.
- Forsøgstid	219 —	221 —	221 —
- Eftertid	198 —	203 —	203 —

Skjønt disse Tal, saaledes som de her ere opførte, og som de ere fundne ved Forsøgene, tyde paa, at der er fremkommet et lille Udslag til Gunst for Klid, saa er det dog ved at betragte Tallene for de enkelte Gaarde, meget tvivlsomt, om dette er Tilfældet; thi her vise Tallene snart i en og snart i en anden Retning, og det bliver altsaa helt tilfældigt, om et saa lille Udslag som her skal falde til den ene eller den anden Side i Gjennemsnitstallene. Men hertil kommer, at Tallene 219 og 198 for Hold A ere blevne for smaa paa Grund af et med Hensyn til Mælkemængde særligt svagt A-Hold paa en af Forsøgsgaardene (Nislevgaard) i 2det Forsøgsaar. Men selv om Tallene tages, saaledes som de ere, vil det ses, at det fremkomne Udslag i Forsøgstid er yderlig ringe i Sammenligning med det, der fremkom f. Eks. ved Forsøgene med Oljekager.

Tilvæksten var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forsøgstid	+ 0.7 Pd.	+ 1.5 Pd.	+ 1.9 Pd.
- Eftertid	÷ 1.5 —	÷ 1.3 —	÷ 1.5 —
Sum . . .	÷ 0.8 Pd.	+ 0.2 Pd.	+ 0.4 Pd.

Her er altsaa i Forsøgstid fremkommet et Udslag til Gunst for Klid af omtrent samme Størrelse som det tilsvarende Udslag ved Oljekageforsøgene. Men i Modsætning til, hvad der var Tilfældet ved de andre Forsøgsrækker, afgaves det opsparede Huld i k k e i Eftertid, saa at Klidholdene altsaa gennem Forsøgstid og Eftertid have større Tilvæxt end Hold A. Dette er da et nyt Vidnesbyrd om, at Grunden til den større Mælkemængde paa Holdene B og C i Eftertid — som nys bemærket — ikke er at søge i en Eftervirkning af det forskellige Foder i Forsøgstid, men skyldes Uregelmæssigheder i Holdenes Sammensætning (her et svagt A-Hold).

Den fortærede H a l m m æ n g d e var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Halm til 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forsøgstid	114 Pd.	118 Pd.	118 Pd.

Ligesom det var Tilfældet ved Forsøgene med Oljekager, har Klidfoderet altsaa ogsaa forøget Køernes Tilbøjelighed til at æde Halm, hvorved der er sket en Forøgelse i Halmforbruget af c. $\frac{1}{2}$ Pd. daglig pr. Ko, hvilket dog er saa lidt, at det maa anses for betydningsløst.

Ved Klidforsøgene er Betydningen af at foretage Forsøg samtidig paa flere Gaarde og at gjentage dem i mindst 2 Aar kommen mere tydelig frem end ved nogen af de andre Forsøgsrækker. Hvis vi f. Ex. kun havde haft Forsøg 1ste Aar og kun udført disse paa de 4 fynske Gaarde, vilde Resultatet være blevet et betydeligt Udslag til Gunst for Klid. Paa disse Gaarde var Mælkemængden for de 3 Hold 1ste Aar, nemlig henholdsvis 190—195—205 Pd., altsaa et Udslag, som i Størrelse kommer op ved Siden af Udslaget ved Oljekageforsøgene; Udslaget fandtes paa alle 4 Gaarde uden nogen Undtagelse. Men et lignende Udslag fandtes derimod ikke paa de andre Gaarde 1ste Aar, og det gjentog sig heller ikke paa de fynske Gaarde 2det Aar, da Mælkemængden for de 3 Hold var henholdsvis 205—205—202 Pd., altsaa nærmest et Udslag til Ugunst for Klidfoderet.

Alt i alt fremkom der dog ved 1ste Aars Forsøg i Gjennemsnit for alle Gaarde et lille Udslag i Mælkens Mængde til Gunst

for Klidfoderet, men 2det Aar blev netop det modsatte Tilfældet, saa at Gjennemsnittet af begge Aars Forsøg nærmest — hvad Mælkemængden angaar — maa siges at være Balance mellem Korn og Klid. I Dyrenes Tilvæxt fremkom derimod begge Aar omtrent samme Udslag til Gunst for Klidfoderet.

Det forskellige Udslag i Mælkemængde de to Forsøgsaar stemmer med de kemiske Analyser af Korn og Klid. Som det nemlig vil ses af Tab. 30 vare Klidene fra 1892 rigere paa Næringsstoffer og fattigere paa Vand end Klidene fra 1893, medens det omvendte var Tilfældet med Blandsæden fra de to Aar. 1ste Forsøgsaar blev altsaa forholdsvis bedre Klid sammenlignet med forholdsvis ringere Korn, hvorimod det omvendte var Tilfældet 2det Forsøgsaar. Det Udslag, der hvert Forsøgsaar fremkom i Køernes Tilvæxt til Gunst for Klid, hidrører muligvis fra, at Klidene begge Aar havde et større Indhold af Æggehvide-stoffer end Blandsæd.

Samtidig med de nu omtalte 3 Hold A, B og C var der paa Gaardene Bregentved, Ourupgaard, Wedellsborg og Rosvang enten det ene eller begge Forsøgsaar dannet et 4de Hold (D), som fodredes nøjagtig som Hold C, kun at de til D benyttede Klid vare fine Hvedeklid. Der fremkom imidlertid ikke paa noget Punkt nogen Tilkjendegivelse af en Forskel i Virkningen af grove og fine Klid. Tab. 30 viser da ogsaa, at Forskjellen i den kemiske Sammensætning af de to Slags Klid var meget ringe.

Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede.

I Betragtning af, at Hveden i de senere Aar paa Grund af sin lave Pris mange Steder er bleven benyttet som Foderstof, blev det ved Mødet med Forsøgsværterne m. fl. i Efteraaret 1894 besluttet at udføre en Forsøgsrække med Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede som Foder til Malkekøer.

Forsøgene kom til Udførelse paa de samme Gaarde som Klidforsøgene med Undtagelse af, at S ø n d e r E l k j æ r indtraadte i Stedet for Nislevgaard, og Bregentved udgik paa Grund af Mejeriets Ophævelse paa denne Gaard.

Der dannedes paa hver Gaard 3 Hold Køer A, B og C, hvis Kornfoder i Forberedelsestiden var halvt Blandsæd og halvt Hvede. Men i Forsøgstiden fik Hold A al Hveden ombyttet med den samme Mængde Blandsæd, og Hold C al Blandsæden ombyttet med den samme Mængde Hvede. Paa alle 3 Hold var $\frac{1}{4}$ af hele Kraftfodermængden Oljekager. Roer og Hø var ens for alle Hold; Halm efter Behag. Foderets Størrelse blev for hver enkelt Gaard bestemt af Forsøgsværten. Paa Sønder Elkjær var Roefoderet Turnips; paa Ourupgaard blev der i Stedet for Roer givet Sukkerroeaffald, men paa de øvrige Gaarde var Roefoderet Runkelroer.

Denne Forsøgsplan var altsaa nøjagtig den samme, som fulgtes ved Forsøgene med Klid. I Følge Tab. 25 var Foderet i Gjennemsnit for alle Gaarde i Forsøgstid følgende:

	Dagligt Foder til 1 Ko.		
	A	B	C
Blandsæd*)	5.2 Pd.	2.6 Pd.	» Pd.
Hvede*)	» —	2.6 —	5.2 —
Klid	0.3 —	0.3 —	0.3 —
Oljekager	1.7 —	1.7 —	1.7 —
Roer**)	27.0 —	27.0 —	27.0 —
Hø	9.3 —	9.3 —	9.3 —
Halm (efter Behag)	9.2 —	9.3 —	9.4 —

Vi skulle nu se, hvilken Forandring i Udbyttet denne Ombytning af Blandsæd og Hvede har bevirket. Tabellerne hertil findes i Tab. 25—28.

*) For Oversigtens Skyld ere Tallene her afrundede lidt.

**) Turnips etc. omregnet til Runkelroer.

M æ l k e n s F e d m e var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.		
	A	B	C	A	B	C
I Forberedelsestid . .	3.08	3.11	3.11	4.45	4.49	4.50
- Forsøgstid	3.09	3.10	3.12	4.47	4.48	4.52
- Eftertid	3.24	3.25	3.29	4.62	4.62	4.66

I disse Tal er der absolut intet, der tyder paa nogen Forandring i Mælkens Fedme mellem Holdene indbyrdes hverken fra Forberedelsestid til Forsøgstid eller fra denne til Eftertid, og det samme bekræfter sig ved at undersøge Tallene for de enkelte Gaarde.

M æ l k e m æ n g d e n var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Mælk af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forberedelsestid	263 Pd.	263 Pd.	264 Pd.
- Forsøgstid	230 —	228 —	232 —
- Eftertid	210 —	211 —	220 —

Som det ses, følges Holdene meget nær ad i Mælkemængde gennem Forberedelsestid og Forsøgstid, og det samme er Tilfældet for Holdene A og B i Eftertid. Her har Hold C dog en større Mælkemængde, men dette er sikkert ikke andet end en Tilfældighed, fremkommen ved, at Holdene have mistet deres Ensartethed; og det maa jo ikke overses, at her kun foreligger ét Aars Forsøg paa kun 6 Gaarde, saa at mindre Uregelmæssigheder her faa større Indflydelse end ved de foregaaende Forsøgsrækker.

Tallene for T i l v æ x t var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Tilvæxt af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forsøgstid	+ 0.6 Pd.	+ 0.8 Pd.	+ 2.0 Pd.
- Eftertid	÷ 2.7 —	÷ 4.1 —	÷ 3.6 —
Sum . . .	÷ 2.1 Pd.	÷ 3.3 Pd.	÷ 1.6 Pd.

I disse Tal kan der mulig spores en svag Tilkjendegivelse af en større Foderværdi for Hvede; thi ikke alene stige Tallene for Hold A til B og fra B til C i Forsøgstid, men i Eftertid tabe Holdene B og C mere i Huld end A. Men da det kun er i Gjennemsnitstallene for alle Gaarde, at dette findes, medens Holdenes Tilvæxt paa de enkelte Gaarde snart gaar i den ene og snart i den anden Retning, saa er det meget tvivlsomt, om Grunden til, at der tabes mere i Huld i Eftertid paa Hold B og C end paa Hold A, netop skal søges i Hvedefoderet.

Mængden af fortæret Halm var i Gjennemsnit for alle Gaarde:

	Fortæret Halm af 1 Ko i 10 Dage.		
	A	B	C
I Forsøgstid	92 Pd.	93 Pd.	94 Pd.

Selv om denne Forskel ikke er tilfældig, er den i hvert Fald helt betydningsløs.

Efter disse Forsøg at dømme maa Hvede og Blandsæd altsaa anses for at være paa det aller nærmeste af ens Værdi som Foder til Malkekøer. Den Forskel i disse to Kornsorters kemiske Sammensætning, der fremgaar af Tab. 30, er da ogsaa kun ringe. — I Betragtning heraf samt af, at der ved Forsøgene saa godt som intet Udslag fremkom paa noget Punkt, besluttedes det ikke at gjentage denne Forsøgsrække et Aar til.

Tilbageblik.

Samle vi Resultaterne af de udførte Fodringsforsøg med Malkekøer i et Overblik, falder det først i Øjnene, at de Forandringer, der foretoges i Foderblandingerne dels ved at give Tillæg af Roer eller Kraftfoder, og dels ved at ombytte forskellige Foderstoffer (Roer, Oljekager, Klid og Hvede) med Bland-sæd ikke, eller i hvert Fald næsten ikke, be-virkede nogen Forandring i Mælkens Fedme, selv om Holdenes Foderblandinger blev ikke lidt forskellige saa vel i Sammensætning som i Størrelse. Dette beviser nu ingenlunde Umuligheden af ved Foderblandinger at paavirke Mælkefedmen, men det viser dog sikkert nok, at dette ikke let lader sig gjøre. Det maa imidlertid ikke overses, at alle de ved Forsøgene anvendte Foderblandinger maa betegnes som gode, fyldige og rigelige, hvad da ogsaa det vidner om, at de ere blevne bestemte og anvendte af kyndige Landmænd paa vel drevne Gaarde. Hvorledes Forholdene vilde stille sig, hvis et Hold Køer i Forhold til et andet blev sultefødet eller over-fodret eller fodret med en aldeles »ensidig« Foderblanding, derom udtale Forsøgene intet og kunne ikke komme til at udtale noget, da saadanne Forsøg i Følge Sagens Natur ikke kunne udføres efter de »bevægelige Forsøgsstationers« Princip.

Hvad her er sagt om Mælkens Fedme, gjælder lige saa vel om Mælkens øvrige Bestanddele: Æggehvide-stoffer, Mælkesukker, Aske og Vand. Ved Fordelingen af Køerne i Hold i Forberedelsestiden kunde der ikke tages Hensyn til disse Stoffer, men det viste sig dog stadig, at naar Køerne vare delte i Hold med ensartet Mælkefedme, saa blev Mælkens Indhold af andre Stoffer ogsaa meget nær ens paa de forskellige Hold. De fuldstændige kemiske Analyser af Mælken, som foretoges i Forsøgstiden og Eftertiden, viste dernæst, at de i Foderet foretagne Forandringer paavirkede Mælkens Indhold af andre Stoffer i lige saa ringe Grad, som de paavirkede Fedt-indholdet. I det foregaaende ere disse andre Stoffer i Mælken derfor helt udeladte af Betragtningen. For Fuldstændigheds Skyld er der dog i Tab. 29 paa Grundlag af de fuldstændige

kemiske Analyser givet en Oversigt over Mælkens Sammensætning i Gjennemsnit for hele Undersøgelsestiden paa hver enkelt Forsøgsgaard hvert Aar. Men da Mælken forandrer sin Sammensætning fra Kælvetid til Goldtid, er der alle Vegne angivet, dels for hvilke Maaneder Undersøgelserne gjælde, og dels hvor mange Dage Undersøgelsernes Begyndelse og Slutning falde efter Kælvetiden. Hvad angaar Tallene for de enkelte Forsøgsgaarde henvises til Tabel 29; her skal kun opføres Gjennemsnit for alle 9 Gaarde*), nemlig:

Fedt.	Æggehvide-stoffer.	Mælkesukker.	Aske.	Vand.
3.21 pCt.	3.11 pCt.	4.85 pCt.	0.77 pCt.	88.06 pCt.

Da Gjennemsnitstallene for de enkelte Gaarde kun svinge indenfor meget snævre Grænser, er det vist ikke meget fejl at antage, at de her opførte Middeltal for alle Gaarde give et ret godt almindeligt Begreb om, hvorledes Mælken paa danske Gaarde gjennemsnitlig har været sammensat i Løbet af det sidste Aarti.

Paa ét Punkt er der dog ved Forsøgene fremkommet et kjendeligt og meget karakteristisk Udslag i Mælkens Sammensætning samtidig med, at Foderet blev forandret, nemlig naa r K ø r n e o m F o r a a r e t k o m p a a G r æ s. Mælkens Fedme steg da undertiden ca. 1 pCt. for enkelte Køer og i Gjennemsnit for et Hold undertiden over $\frac{1}{2}$ pCt., regnet fra Gjennemsnit af sidste 10-daglige Periode paa Stald til første 10-daglige Periode paa Græs. Men denne Forøgelse i Mælkefedmen svandt altid meget hurtig bort igjen; som Regel kunde den ikke spores længere end nogle faa Uger. Hvad der er Grunden til denne Forandring i Mælkefedmen, er ikke oplyst ved Forsøgene.

Men medens de foretagne Forandringer i Foderet saaledes kun i meget ringe Grad gav Udslag i Mælkens K v a l i t e t, altsaa dens Indhold af Fedt, Æggehvide-stoffer o. s. v.**), gjælder

*) Duelund er ikke medtaget, da der for denne Gaard kun foreligger 1 Aars Undersøgelser.

**) Til et Udslag i kvalitativ Retning maa ogsaa henregnes Mælkens Godhed til Smørlavning. Herom vil der imidlertid i en ikke fjærn Fremtid blive offentliggjort en Forsøgsrække.

det samme ingenlunde dens K v a n t i t e t. Denne viste sig altid meget følsom over for Forandringer i Foderet, og de Udslag, der fandtes, fremkom som Regel strax efter, at Forandringerne i Foderet vare blevne foretagne, og holdt sig i alle Tilfælde, saa længe Foderet var forskjelligt, og i flere Tilfælde endog ud over denne Tid.

Resultaterne af Undersøgelserne i Eftertid stemme her med de Erfaringer, Landmændene ofte gjør i deres Besætninger, at Køerne af en eller anden Aarsag »malke Kjødet af sig«. Naar nemlig ved Forsøgene nogle Hold i Sammenligning med andre i Forsøgstiden havde opsparet et Huld, afgav de dette i Eftertiden, og samtidig fremkom der enten mere Mælk eller større Mælkefedme. I denne Henseende synes der i Forsøgsresultaterne at være en karakteristisk Forskjel paa, om det opsparede Huld stammer fra Roer eller fra Kraftfoder.

Henholde vi os først til Roeforsøgene, vil det erindres, at der ikke alene fremkom et Merudbytte i Form af et opsparet Huld i Forsøgstid paa de Hold, der fik et Tillæg af Roer, men ogsaa paa dem, der fik Roer som Erstatning for Kraftfoder, idet den Mængde Roer, der sættes i Stedet for 1 Pd. Kraftfoder, var større end nødvendigt til at ækvivalere dette. Sammenligne vi nu ved de herhen hørende 23 Forsøgsrækker Holdene K med Roeholdene, altsaa med $K + R$, $K + T$, $K \div 2$ og $K \div 4$ (de to sidste ere her ved samme Forsøgsrække sammenregnede til ét), faa vi med Hensyn til Mælkemængde, Stigning i Mælkefedme fra Forsøgstid til Eftertid og Tilvæxt i Eftertid følgende:

	Mælkemængde.	I Eftertid:	
		Stigning i Mælkefedme.	Tilvæxt.
I Forsøgstid:			
et mindre Foder	198 Pd.	0.06 pCt.	+ 0.3 Pd.
et større Foder	198 —	0.16 —	÷ 1.4 —
Forskjel	0 Pd.	0.10 pCt.	÷ 1.7 Pd.

Her findes ikke alene samme Mælkemængde i Gjennemsnit, men ved de enkelte Forsøgsrækker er der omtrent lige mange Gange mest Mælk paa K-Holdene (»mindre Foder«)

og paa Roeholdene («større Foder»). I Mælken's Fedme er der derimod fra Forsøgstid til Eftertid indtraadt en forskjellig Stigning for de to Hold, og denne er meget karakteristisk; thi den findes paa hver enkelt af de 23 Forsøgsrækker uden Undtagelse; i Gjennemsnit er Forskjellen 0.1 pCt. Her er altsaa samtidig med Tab af et Huld i Eftertid opstaaet en større Mælkefedme. Tabet i Huld var 1.7 Pd. for 1 Ko i 10 Dage, og Stigningen i Mælkefedme var 0.1 pCt.

Se vi dernæst paa de Forsøgsrækker, hvor der paa visse Hold paa Grund af et rigeligere Kraftfoder i Forsøgstid fremkom et opsparet Huld, maa hertil ikke alene henregnes Forsøgene med Kraftfoder som Tillæggsfoder, men ogsaa Oljekageforsøgene gaa ind herunder, da Oljekagerne jo viste sig at have en ikke lidt større Foderværdi end Blandsæd. Paa disse to Forsøgsrækker fremkom henholdsvis for Holdene K + R og Holdene B og C i Forsøgstid et opsparet Huld, som de afgav i Eftertid, og det sidste gjælder ogsaa Holdene B og C ved Hvedeforsøgene. Udregne vi nu ogsaa for disse Forsøgsrækker de Tal, der svare til de foran opførte (her slaas Holdene B og C paa samme Forsøgsrække sammen), faa vi følgende:

	I Eftertid:		
	Mælkemængde.	Stigning i Mælkefedme.	Tilvæxt.
I Forsøgstid:			
et mindre Foder	198 Pd.	0.15 pCt.	÷ 1.4 Pd.
et større Foder	204 —	0.15 —	÷ 3.0 —
Forskjel,	6 Pd.	0 pCt.	÷ 1.6 Pd.

Her er Stigningen i Mælkefedme nøjagtig ens i Gjennemsnit for Holdene med det »mindre« og med det »større Foder«, og i de enkelte Tilfælde gaa de smaa Forskjelle omtrent lige mange Gange til hver Side. Derimod er der en Stigning i Mælkemængden for de Hold, der afgav det opsparede Huld, og ogsaa denne er meget karakteristisk, idet der i de 32 enkelte Forsøgsrækker, som indgaa i denne Optælling, 24 Gange er mest Mælk paa de sidstnævnte Hold. Her er altsaa i Mod-sætning til, hvad vi før saa, samtidig med Tabet af Huld i Eftertid fremkommen en større Mælkemængde; Tabet i Huld

var her 1.6 Pd. for en Ko i 10 Dage, og Stigningen i Mælkemængde 6 Pd. for 1 Ko i 10 Dage. Mælkefedmen, hvori der ingen relativ Forandring skete, var 3.32 pCt.

Det ses, at det saaledes tabte Huld var meget nær lige stort ved Roeforsøgene (1.7 Pd.) og ved Oljekageforsøgene m. fl. (1.6 Pd.), og en nærmere Undersøgelse vil vise, at ogsaa den Erstatning, der vandtes, var meget nær ens i begge Tilfælde.

Ved Roeforsøgene, hvor Stigningen i Mælkefedmen var 0.1 pCt., var Mælkemængden 198 Pd., og nu giver: 198 Pd. Mælk med 0.1 pCt. mere Fedt.. 0.20 Pd. mere Smørfedt.

Ved Oljekageforsøgene m. fl., hvor Mælkemængden steg 6 Pd., var Mælkefedmen 3.32 pCt., og her giver: 6 Pd. mere Mælk med 3.32 pCt. Fedt.. 0.20 Pd. mere Smørfedt. Og omregne vi dette merindvundne Smørfedt i Smør for 1 Pd. tabt Huld ved at gaa ud fra, at 86 Pd. Smørfedt giver 100 Pd. Smør, faa vi:

	ved større Mælkefedme.	ved mere Mælk.
for 1 Pd. tabt Huld...	0.14 Pd. Smør.	0.14 Pd. Smør.

Erstatningen i Smør for det tabte Huld var saaledes ens, hvad enten den fremkom ved, at Køerne i Eftertid »malkede Kjødet af sig« (ved Oljekageforsøgene m. fl.), eller i en forøget Mælkefedme (ved Roeforsøgene).

Ved Forsøgene med Klid, hvor det ene Hold ikke tabte mere i Huld i Eftertid end det andet, var der heller ingen Forskel hverken i Stigningen i Mælkefedme fra Forsøgstid til Eftertid eller i Mælkemængden paa de forskellige Hold.

Da det Udbytte, der i Form af Smør udvindes af en Besætning, baade er afhængigt af Mælkens Fedme og dens Mængde, vil der — efter Forsøgene at dømme — som Regel udvindes mest Smør af det Foder, der frembringer den meste Mælk; thi der er — stadig efter Forsøgene at dømme — ikke megen Udsigt til, at det ene Foder vil bevirke federe eller magrere Mælk end det andet, forudsat, at der kun er Tale om gode og rigelige Foderblandinger. Der vil derfor som Regel udvindes mere af et stort Foder end af et lille Foder; men om det derfor »betaler sig« bedre at give et stort Foder end et lille, er et helt andet Spørgsmaal, mod hvis Besvarelse Forsøgene ikke have været anlagte.

For at give en Oversigt over, hvilket Smørudbytte der er vundet paa hver enkelt Forsøgsgaard, er der i Tab. 29 paa Grundlag af Fjords 24de Beretning (se Side 59) udregnet, hvor meget Smør der svarer til den opførte Fedtprocent, samt hvor meget dette bliver i alt, naar Hensyn tages til Mælkemængden. Dette samlede Smørudbytte er saa opført i Tabellens næstsidste Kolonne. Alle de i Tab. 29 opførte Tal gjælde selvfølgelig kun Forsøgskøerne, men efter forskellige andre paa Gaardene udførte Undersøgelser at dømme, har det gennemsnitlige Udbytte af hele Besætningen ikke afveget ret meget fra det, der fremgaar af Gennemsnitstallene for Forsøgskøerne. Til Vejledning med Hensyn til, hvor stort Foderet har været paa de forskellige Gaarde, er vedføjet en Kolonne, som indeholder »Antal Foderenheder«. Disse ere udregnede efter den almindeligst benyttede Regel, at 1 Foderenhed = 1 Pd. Korn = 1 Pd. Klid = 1 Pd. Oljekager = 10 (12½) Pd. Roer = 2 Pd. Hø = 4 Pd. Halm. Hensigten med denne Opstilling er dog kun at give en nogenlunde vejledende Oversigt over Foderets Størrelse paa de forskellige Gaarde, men ikke at foretage nogen Sammenligning fra Gaard til Gaard. Hertil egner Materialet sig ikke, ogsaa af den Grund, at Forsøgene have gjort det tvivlsomt, særlig for Oljekagerne og Roernes Vedkommende, om de opførte Forholdstal ere rigtige, og hvad Hø og Halm angaar, da har disses Foderværdi i Forhold til andre Foderstoffer endnu ikke været Gjenstand for Laboratoriets Forsøg. Skulde Forholdstallene imidlertid korrigeres efter Forsøgsresultaterne, og Foderets Størrelse paa de enkelte Gaarde derefter udregnes, vilde Ændringerne i de opførte Tal, — efter som der nu en Gang er fodret paa Forsøgsgaardene, — som Regel vist nok nærmest gaa i Retning af, at forøge Forskjellen i det Antal Foderenheder, der er udregnet for de forskellige Gaarde. Der kan derfor næppe indvendes noget imod at benytte de opførte Tal for Foderenheder i Forbindelse med Tallene for Mælkefedme til at undersøge, om Mælken har været fedest paa de Gaarde, hvor der er fodret stærkest, eller omvendt.

Ordne vi altsaa Gaardene herefter, faa vi følgende Opstilling:

Gjennemsnit for 1 Ko i 10 Dage.

	Foderenheder.	pCt. Fedt.	Pd. Mælk.	Pd. Smør.
Rosvang	189	3.18	253	8.70
Wedellsborg ...	184	3.29	229	8.18
Ourupgaard ...	178	3.15	250	8.53
Sdr. Elkjær ...	176	3.17	236	8.09
Nislevgaard ...	165	3.18	210	7.22
Søholt	163	3.31	211	7.57
Kjærsgaard ...	158	3.28	195	6.95
Bregentved ...	156	3.12	218	7.35
Sanderumgaard	147	3.24	196	6.88

Det ses heraf, at Tallene fra Mælkens Fedme ikke synes at staa i noget Forhold til Foderets Størrelse, og særlig tydelig fremtræder dette ved at dele Gaardene i 3 Grupper. Derimod stige og falde Tallene for Mælkemængden og Smørmængden ret regelmæssig med Antallet af Foderenheder.

Alle de fra Laboratoriet nu gennem en Aarrække foretagne Undersøgelser over Mælkens Fedme pege i det hele i Retning af, at Spørgsmaalet om fed og mager Mælk i det væsentligste bundes i de forskjellige Besætningers og indenfor disse atter i de enkelte Køers særlige Anlæg. Jævnside med Fodringsforsøgene er der derfor stadig foretaget Undersøgelser af de enkelte Køers Mælk. Disse Undersøgelser paabegyndtes alt af Docent Fjordi i 1881, men særlig de to sidste Aar har Laboratoriet kastet en stor Arbejdskraft ind paa dem ved at foretage dem paa 27 Gaarde rundt om i Landets forskjellige Egne. Da det imidlertid her i væsentlig Grad gjælder om samtidig at belyse et Afstamnings-spørgsmaal, vil det i Følge Sagens Natur tage forholdsvist lang Tid, før et endeligt Resultat kan komme til at foreligge.

Med Hensyn til de almindelige Slutninger, der kunne drages af Forsøgene, maa der tages et Forbehold. Forsøgene have, som det vil fremgaa af alt det meddelte, stadig kun været rettede mod at belyse Foderværdien af

forskjellige Stoffer enten i Forhold til hinanden eller som Tillægsfoder; men dette har selvfølgelig kun kunnet ske ved at benytte Foderstofferne i visse Blandinger med andre Foderstoffer. Og selv om Forsøgene kun have gaaet ud paa at ombytte visse Foderstoffer med hinanden indbyrdes i de forskjellige Holds Foder, medens de øvrige Stoffer i Blandingerne forbleve uforandrede, saa kunde det dog ikke undgaas, at Holdenes Foderblandinger blev forskjellige netop paa Grund af den foretagne Ombytning. Forsøgsrækker, der tage direkte Sigte mod Betydningen af selve Blandingsforholdet i Foderet, ere endnu ikke udførte fra Laboratoriet, men da det, som vi i det foregaaende have haft Lejlighed til at se, flere Gange ret tydelig har viist sig, at visse Forskjelle i Udslaget rimeligvis maa tilskrives Foderblandingen, saa gjælder ethvert ved Forsøgene indvundet Resultat strængt taget kun med Hensyn til den Foderblanding, som blev anvendt ved det Forsøg, hvorefter Resultatet vandes. Dette Forbehold maa nødvendig underforstaas ved alle i det foregaaende gjorte Slutninger; men i Stedet for at gjentage det ved hver Lejlighed, anføres det nu en Gang for alle her.

At Forsøgene til Trods for dette i Virkeligheden meget indskrænkende Forbehold maaske dog kunne have nogen almindelig Betydning, ligger særlig i, at de Foderblandinger, der ere benyttede, vistnok danne en Ramme, indenfor hvilken Foderblandingerne paa mange danske Gaarde findes.

Tabeller.

I de efterfølgende Tabeller er opført de vigtigste Gjennemsnitstal for Beretningerne om Fodringsforsøgene med Malkekøer, nemlig fra 13de (Fjords 26de), 17de (28de), 20de (30te), 27de og 29de Beretning. Tallene ere samlede saaledes, at alle de, der høre til samme Forsøgsrække, ere opførte i samme Tabel, selv om Følgen heraf bliver, at nogle af Tallene gjentages flere Gange.

Tab.	1— 4	angaa	Runkelroer som Tillægsfoder.
—	5— 8	—	Turnips som Tillægsfoder.
—	9—12	—	Roer som Erstatningsfoder.
—	13—16	—	Kraftfoder som Tillæg.
—	17—20	—	Sammenligning mellem Korn og Oljekager.
—	21—24	—	Sammenligning mellem Korn og Klid.
—	25—28	—	Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede.

Den første Tabel i hver af disse Grupper (altsaa 1, 5, 9 o. s. v.) indeholder en Oversigt over Køernes Foder i Forsøgstid. Tallene her ere ikke alene at betragte som Gjennemsnitstal, men angive Foderet for hver enkelt Dag gennem hele Forsøgstiden og som Regel tillige Foderet til et af Holdene i Forberedelsestid og Eftertid.

Den anden Tabel i hver Gruppe (altsaa Nr. 2, 6, 10 o. s. v.) indeholder de Tal fra Forberedelsestiden, som angaa Mælkens Fedme, Mælkens Mængde, Køernes Legemsvægt og Alder i Gjennemsnit for hver Forsøgsgaard.

Den tredje Tabel i hver Gruppe (altsaa Nr. 3, 7, 11 o. s. v.) indeholder de Tal fra Forsøgstiden, som angaa Mælkens Fedme, dens Mængde, Køernes Tilvæxt samt deres Afstand fra Kælvetiden ved Forsøgstidens Begyndelse.

Og endelig indeholder den 4de Tabel i hver Gruppe (altsaa Nr. 4, 8, 12 o. s. v.) de tilsvarende Tal for Eftertiden, hvorhos der er tilføjet nogle Kolonner, som vise, hvor langt Køerne i Eftertiden vare henne i Drægtighed.

Tab. 29 indeholder en Oversigt over Mælkens kemiske Sammensætning for hver enkelt Forsøgsgaard hvert Aar. Tallene i samme Linie ere fundne ved at udregne Gjennemsnit af alle de paa vedkommende Forsøgsrække udførte kemiske Analyser samt af Mælkemængden i alle 10-daglige Perioder fra 1ste Periode i Forberedelsestiden til sidste Periode i Eftertiden. Tallene for Pd. Smør af 1 Ko i 10 Dage ere fundne saaledes (se Tabellens 1ste Linie):

Fedtmængden i 100 Pd. sød Mælk var i Følge Analysern	3.10 Pd.
Af 100 Pd. sød Mælk antages at komme 80 Pd. skummet Mælk à 0.2 pCt. Fedt	0.16 Pd.
og 16 Pd. Kjærnemælk à 0.4 pCt.	0.06 —
	0.22 —
Tilbage til Smør	2.88 Pd.

Naar der i Smørret er 14 pCt. »Vand og andre Stoffer«, giver denne Fedtmængde $2.88 \times \frac{100}{86} = 3.35$ Pd., som altsaa bliver Smørudbyttet af 100 Pd. sød Mælk, naar dennes Fedme er som angivet 3.10 pCt. Men da Mælkemængden af en Ko i 10 Dage var 227 Pd., bliver Smørmængden heraf $227 \times 3.35 : 100 = 7.60$ Pd. (jfr. Fjords 24de Beretning).

Endelig indeholder sidste Kol. af Tab. 29 »Antal af Foderenheder«. Disse er fundne ved at udregne Gjennemsnitfodermængden for alle Perioder gennem Forberedelses-, Overgangs-, Forsøgs- og Eftertid og saa udregne Tallene for de enkelte Foderstoffer efter Formlen: 1 Foderenhed = 1 Pd. Blandsød = 1 Pd.

Hvede = 1 Pd. Klid = 1 Pd. Oljekager = 10 Pd. Runkelroer = $12\frac{1}{2}$ Pd. Turnips = 2 Pd. Hø = 4 Pd. Halm. (Sukkerroeffald er her sat lig med Turnips).

I Tab. 30 er givet en samlet Oversigt over de kemiske Analyser af de Foderstoffer, som have været anvendte de forskellige Forsøgsaar; hvert Tal er beregnet som Gjennemsnit af de for de enkelte Gaarde fundne Tal.

Tab. 1. Runkelroer som Tillægsfoder. Forsøgstid.

Gaard.	Dagligt Foder til 1 Ko i Forsøgstid.											
	Hold K.						Hold „K + R.“					
	Bland-sæd. Pd.	Klid. Pd.	Olje-kager. Pd.	Runkel-roer. Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.	Bland-sæd. Pd.	Klid. Pd.	Olje-kager. Pd.	Runkel-roer. Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.
1887—88.												
Bregentved	3.7	2.0	2.3	—	6.0	13.6	3.7	2.0	2.3	36	6.0	11.3
Sanderumgaard	2.5	2.5	2.5	—	2.0	17.3	2.5	2.5	2.5	24	2.0	10.3
Wedellsborg	3.5	2.0	2.5	—	6.7	11.3	3.5	2.0	2.5	36	6.7	12.0
Rosvang	5.7	1.3	2.0	—	14.0	2.5	5.7	1.3	2.0	36	14.0	2.5
1888—89.												
Bregentved	5.9	2.1	1.0	—	5.0	12.9	5.9	2.1	1.0	40	5.0	11.9
Sanderumgaard	4.0	1.0	2.0	—	5.0	20.7	4.0	2.0	2.0	20	5.0	16.7
Wedellsborg	3.0	3.0	6.0	—	6.0	14.2	3.0	3.0	6.0	40	6.0	10.2
1889—90.												
Bregentved	4.0	2.0	2.0	—	4.0	14.3	4.0	2.0	2.0	40	4.0	13.0
Sanderumgaard	2.3	3.5	3.5	—	6.3	15.8	2.3	3.5	3.5	40	6.3	10.6
Nislevgaard	5.0	4.0	3.0	—	3.0	17.1	5.0	4.0	3.0	40	3.0	14.6
Kjærsgaard	2.2	5.6	3.5	—	5.3	11.7	2.2	5.6	3.5	40	5.3	8.9
Wedellsborg	1.0	5.0	8.0	—	6.0	13.5	1.0	5.0	8.0	40	6.0	9.3
Gjennemsnit	3.6	2.8	3.2	—	5.8	13.7	3.6	2.8	3.2	36	5.8	10.9

Tab. 2. Runkelroer som Tillægsfoder. Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage. Forberedelsestid.						Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen. Pd.		Gjennemsnitts- Alder: Aar.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		K.	K. + R.	K.	K. + R.
	K.	K. + R.	K.	K. + R.	K.	K. + R.				
1887—88.										
Bregentved.	3.12	3.10	4.78	4.69	235	241	878	887	8.0	7.9
Sanderumgaard.	3.55	3.40	4.91	4.76	192	192	910	918	6.6	6.5
Wedellsborg.	3.05	3.07	4.54	4.65	237	239	858	873	8.1	8.0
Rosvang.	3.22	3.29	4.84	4.73	262	260	830	849	7.4	6.9
1888—89.										
Bregentved.	3.16	3.12	4.78	4.67	216	221	871	887	7.8	7.2
Sanderumgaard.	3.42	3.46	4.95	4.90	213	215	911	877	6.0	6.4
Wedellsborg.	3.20	3.25	4.06	4.14	250	247	930	919	8.3	8.8
1889—90.										
Bregentved.	3.07	3.08	4.53	4.51	230	231	878	885	8.1	8.4
Sanderumgaard.	3.14	3.15	4.65	4.72	220	218	898	895	5.2	5.4
Nislevgaard.	3.06	3.25	4.40	4.41	268	266	927	935	7.1	7.1
Kjærsgaard.	3.24	3.11	4.76	4.82	232	232	957	972	7.9	8.0
Wedellsborg.	3.21	3.06	4.70	4.46	278	281	923	890	8.3	8.6
Gjennemsnit . . .	3.20	3.20	4.66	4.62	236	237	898	899	7.4	7.4

Tab. 3. Runkelroer som Tillægsfoder. Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forsøgstid.								Afstand fra Kælvetid til For- søgstidens Begyndelse. Dage.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd. Tilvæxt.			
	K.	K. + R.	K.	K. ÷ R.	K.	K.+R.	K.	K. + R.	K.	K. + R.
1887—88.										
Bregentved	3.12	3.15	4.71	4.67	204	233	+ 5.4	+ 9.7	95	96
Sanderumgaard	3.37	3.34	4.99	4.96	174	182	÷ 3.5	÷ 3.3	124	114
Wedellsborg	3.25	3.26	4.48	4.48	203	222	÷ 1.2	+ 4.8	96	97
Rosvang	3.16	3.13	4.98	4.73	204	235	÷ 1.3	+ 3.5	88	88
1888—89.										
Bregentved	3.05	2.98	4.50	4.39	196	216	÷ 0.4	+ 1.1	83	83
Sanderumgaard	3.26	3.35	4.93	4.96	182	197	+ 1.5	+ 4.7	84	83
Wedellsborg	3.12	3.32	3.99	4.16	228	244	+ 5.7	+14.3	102	103
1889—90.										
Bregentved	3.12	2.98	4.50	4.36	200	237	+ 0.6	+ 0.4	88	82
Sanderumgaard	3.20	3.40	4.68	5.06	199	200	+ 0.8	+ 6.7	91	90
Nislevgaard	3.25	3.28	4.70	4.60	227	250	+ 4.1	+ 6.1	80	81
Kjærsgaard	3.21	3.20	4.65	4.81	212	238	+ 6.3	+ 7.5	95	102
Wedellsborg	3.47	3.20	4.91	4.42	231	264	+ 1.7	+ 9.2	115	108
Gjennem-(for alle 3 Aar . . .	3.22	3.22	4.67	4.63	205	227	+ 1.6	+ 5.4	95	94
snit. . . — de 2 sidste Aar	3.21	3.21	4.61	4.60	209	231	+ 2.8	+ 6.3	92	92

Tab. 4. Runkelroer som Tillægsfoder. Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.								Afstand fra for- modet Drægtighed til Midten af Eftertid. Dage.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd, Tilvæxt.			
	K.	K.+R.	K.	K.+R.	K.	K.+R.	K.	K.+R.	K.	K.+R.
1887—88*).										
Bregentved	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanderumgaard	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wedellsborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosvang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1888—89.										
Bregentved	3.19	3.26	4.97	5.07	171	175	+ 4.5	+ 4.9	108	102
Sanderumgaard	3.12	3.26	4.84	5.14	170	159	+ 5.9	+ 5.5	72	70
Wedellsborg	2.81	3.11	4.44	4.81	214	206	+ 4.2	÷ 4.0	84	110
1889—90.										
Bregentved	3.44	3.44	5.08	5.12	190	197	÷ 1.1	÷ 3.0	82	87
Sanderumgaard	3.15	3.40	4.68	5.12	182	176	÷ 2.4	÷ 3.4	79	77
Nislevgaard	3.44	3.55	4.92	4.95	196	202	÷ 8.8	÷ 13.5	56	76
Kjærsgaard	3.38	3.50	4.75	5.12	191	198	÷ 4.1	÷ 6.5	122	70
Wedellsborg	3.34	3.22	4.89	4.79	237	210	+ 10.4	+ 0.9	94	92
Gjennemsnit...	3.23	3.34	4.82	5.02	194	190	+ 1.1	÷ 2.4	87	86

*) Undersøgelser i Eftertid udførtes ikke det første Forsøgsaar.

Tab. 5. Turnips som Tillægsfoder. Forsøgstid.

Gaard.	Dagligt Foder til 1 Ko i Forsøgstid.											
	Hold K.						Hold K. + T.					
	Bland-sæd. Pd.	Klid. Pd.	Olje-kager. Pd.	Turnips. Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.	Bland-sæd. Pd.	Klid. Pd.	Olje-kager. Pd.	Turnips. Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.
1887—88.												
Bregentved	3.7	2.0	2.3	—	6.0	13.6	3.7	2.0	2.3	36	6.0	13.0
Wedellsborg	3.5	2.0	2.5	—	6.7	11.3	3.5	2.0	2.5	36	6.7	11.7
Duelund	3.5	3.7	1.0	—	8.3	*)	3.5	3.7	1.0	24	8.3	*)
Rosvang	5.7	1.3	2.0	—	14.0	2.5	5.7	1.3	2.0	36	14.0	2.3
1888—89												
Rosvang	5.5	3.0	1.5	—	14.0	4.7	5.5	3.0	1.5	48	14.0	3.5
Sønder Elkjær	7.6	—	2.4	—	7.0	14.3	7.6	—	2.4	48	7.0	13.4
1889—90												
Rosvang	4.0	3.0	3.0	—	14.0	3.9	4.0	3.0	3.0	50	14.0	2.9
Gjennemsnit	4.8	2.1	2.1	—	10.0	8.4	4.8	2.1	2.1	40	10.0	7.8

*) Halmen ikke vejjet.

Tab. 6. Turnips som Tillægsfoder. Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forberedelsestid.						Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen.		Gjennemsnitts- Alder.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd.		Aar.	
	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.
1887—88.										
Bregentved	3.12	3.08	4.78	4.70	235	233	878	897	8.0	8.3
Wedellsborg	3.05	3.19	4.54	4.77	237	243	858	898	8.1	7.3
Duelund	3.07	2.98	5.12	4.95	232	232	905	903	7.9	7.5
Rosvang	3.22	3.29	4.84	4.85	262	255	830	820	7.4	6.6
1888—89.										
Rosvang	3.38	3.22	5.12	4.93	257	262	939	937	8.5	8.5
Sønder Elkjær	3.24	3.04	4.85	4.80	254	253	936	932	8.7	8.3
1889—90.										
Rosvang	3.20	3.27	4.62	4.66	298	298	915	916	7.9	8.3
Gjennemsnit . . .	3.18	3.15	4.84	4.81	254	254	894	900	8.1	7.8

Tab. 7. Turnips som Tillægsfoder. Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forsøgstid.								Afstand fra Kælvetid til Forsøgstidens Begyndelse. Dage.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd. Tilvæxt.			
	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.
1887—88.										
Bregentved	3.12	3.04	4.71	4.58	204	212	+ 5.4	+ 6.9	95	96
Wedellsborg	3.25	3.32	4.48	4.62	203	221	÷ 1.2	+ 1.2	96	91
Duehund	3.14	3.10	4.93	4.82	210	204	+ 1.3	+ 3.5	74	75
Rosvang	3.16	3.19	4.98	5.04	204	216	÷ 1.3	+ 3.5	88	91
1888—89.										
Rosvang	3.24	3.19	4.92	4.95	213	234	÷ 0.7	÷ 0.5	80	85
Sdr. Elkjær	3.23	3.07	4.87	4.73	218	225	÷ 1.3	+ 2.0	79	76
1889—90.										
Rosvang	3.21	3.27	4.66	4.73	242	275	÷ 0.8	+ 2.6	69	68
Gjennem-/for alle 3 Aar	3.19	3.17	4.79	4.78	213	227	+ 0.2	+ 2.7	83	83
snit... (— de 2 sidste Aar	3.23	3.18	4.82	4.80	224	245	÷ 0.9	+ 1.4	73	76

Tab. 8. Turnips som Tillægsfoder. Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.								Afstand fra for- modet Drægtighed til Midten af Eftertid. Dage.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd. Tilvæxt.			
	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.	K.	K. + T.
1887—88. *)										
Bregentved	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wedellsborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Duelund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosvang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1888—89.										
Rosvang	3.19	3.23	4.93	5.08	182	212	+ 1.7	+ 0.9	41	81
Sdr. Elkjær	3.52	3.38	5.33	5.19	176	172	÷ 4.7	÷ 4.8	72	64
1889—90.										
Rosvang	3.38	3.58	4.84	5.00	238	253	+ 2.1	+ 0.8	72	50
Gjennemsnit . . .	3.36	3.40	5.03	5.09	199	212	÷ 0.3	÷ 1.0	62	65

*) Undersøgelser i Eftertid udførtes ikke det første Forsøgsaar.

Tab. 9. Roer som Erstatningsfoder (1 Pd. Kraftfoder = 10 Pd. Runkelroer). Forsøgstid.

Gaard.	„Normalhold“.	Dagligt Foder til 1 Ko i Forsøgstid.																	
		Hold K.						Hold „K. ÷ 2.“						Hold „K. ÷ 4.“					
		Bland-sæd.	Klid.	Olje-kager.	Roer.	Hø.	Halm.	Bland-sæd.	Klid.	Olje-kager.	Roer*).	Hø.	Halm.	Bland-sæd.	Klid.	Olje-kager.	Roer*).	Hø.	Halm.
		Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
1888—89.																			
Bregentved	K	5.9	2.1	1.0	—	5.0	12.9	4.4	1.6	1.0	20 R	5.0	13.1	2.9	1.1	1.0	40 R	5.0	13.1
Sanderumgaard	K ÷ 2	—	—	—	—	—	—	4.0	1.0	2.0	20 R	5.0	16.7	3.0	1.0	1.0	40 R	5.0	11.7
Wedellsborg	K ÷ 4	3.0	3.0	6.0	—	6.0	14.2	2.0	3.0	5.0	20 R	6.0	14.0	2.0	2.0	4.0	40 R	6.0	13.0
Rosvang	K ÷ 2	5.5	3.0	1.5	—	14.0	4.7	3.5	3.0	1.5	24 T	14.0	5.5	1.5	3.0	1.5	48 T	14.0	4.8
Sdr. Elkjær	K ÷ 2	7.6	—	2.4	—	7.0	14.3	5.6	—	2.4	24 T	7.0	13.3	3.6	—	2.4	48 T	7.0	14.4
1889—90.																			
Bregentved	K	4.0	2.0	2.0	—	4.0	14.3	2.5	1.5	2.0	20 R	4.0	14.7	1.0	1.0	2.0	40 R	4.0	13.6
Søholt	K ÷ 2	2.6	4.0	3.4	—	8.0	12.2	1.6	3.0	3.4	20 R	8.0	10.7	0.6	2.0	3.4	40 R	8.0	10.0
Sanderumgaard	K ÷ 2	2.3	3.5	3.5	—	6.3	15.8	2.3	2.5	2.5	20 R	6.3	14.1	1.3	2.0	2.0	40 R	6.3	12.3
Nislevgaard	K ÷ 4	5.0	4.0	3.0	—	3.0	17.1	4.0	3.0	3.0	20 R	3.0	15.7	3.0	2.0	3.0	40 R	3.0	14.2
Kjærsgaard	K ÷ 2	2.2	5.6	3.5	—	5.3	11.7	2.1	4.2	3.0	20 R	5.3	9.2	1.6	3.2	2.5	40 R	5.3	8.9
Wedellsborg	K ÷ 4	1.0	5.0	8.0	—	6.0	13.5	1.0	4.0	7.0	20 R	6.0	12.2	1.0	3.0	6.0	40 R	6.0	11.2
Rosvang	K ÷ 4	4.0	3.0	3.0	—	14.0	3.9	3.0	2.0	3.0	25 T	14.0	4.5	2.0	1.0	3.0	50 T	14.0	4.0
Sdr. Elkjær	K ÷ 4	7.5	2.0	0.5	—	12.0	8.9	5.5	2.0	0.5	25 T	12.0	8.3	3.5	2.0	0.5	50 T	12.0	7.7
Gjennemsnit af alle		—	—	—	—	—	—	3.2	2.4	2.8	20 R	7.4	11.7	2.1	1.8	2.5	40 R	7.4	10.7
(excl. Sanderumgd.)		4.2	3.1	3.2	—	7.6	12.0	3.1	2.5	2.9	20 R	7.6	11.3	2.0	1.9	2.6	40 R	7.6	10.6

*) R betegner Runkelroer, T Turnips.

Tab. 10. Roer som Erstatningsfoder (1 Pd. Kraftfoder = 10 Pd. Runkelroer). Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forberedelsestid.									Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen.			Gjennemsnitts- Alder.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd.			Aar.		
	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4
1888—89.															
Bregentved	3.16	3.05	3.06	4.78	4.66	4.61	216	219	216	871	877	906	7.8	7.8	7.9
Sanderumgaard	—	3.46	3.40	—	4.90	5.00	—	215	213	—	877	912	—	6.4	6.2
Wedellsborg	3.20	3.26	3.07	4.06	4.15	4.04	250	249	245	930	889	884	8.3	8.0	8.2
Rosvang	3.38	3.30	3.19	5.12	4.99	4.91	257	262	262	939	933	936	8.5	8.6	8.5
Sdr. Elkjær	3.24	3.17	3.23	4.85	4.79	4.86	254	253	254	936	924	938	8.7	9.1	9.0
1889—90															
Bregentved	3.07	3.00	3.04	4.53	4.50	4.42	230	230	230	878	893	890	8.1	8.0	8.2
Søholt	3.42	3.31	3.32	4.75	4.66	4.68	231	228	230	858	867	863	7.9	7.6	7.5
Sanderumgaard	3.14	3.14	3.17	4.65	4.68	4.75	220	220	220	898	890	886	5.2	5.6	5.5
Nislevgaard	3.06	3.08	3.05	4.40	4.44	4.30	268	268	265	927	925	936	7.1	6.9	7.3
Kjærsgaard	3.24	3.14	3.23	4.76	4.78	4.90	232	231	230	957	955	948	7.9	7.8	7.4
Wedellsborg	3.21	3.14	3.21	4.70	4.61	4.78	278	278	275	923	904	897	8.3	7.8	8.2
Rosvang	3.20	3.16	3.15	4.62	4.63	4.58	298	300	297	915	915	927	7.9	7.8	8.5
Sdr. Elkjær	3.20	3.14	3.23	4.80	4.65	4.71	286	283	284	948	943	939	8.4	7.8	8.3
Gjennemsnit (af alle	—	3.18	3.18	—	4.65	4.66	—	249	248	—	907	912	—	7.6	7.7
(excl. Sandgd.	3.21	3.16	3.16	4.67	4.63	4.63	252	252	251	915	910	913	7.8	7.7	7.9

Tab. II. Roer som Erstatningsfoder (1 Pd. Kraftfoder = 10 Pd. Runkelroer). Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forsøgstid.												Afstand fra Kælvetid ti Forsøgstidens Begyndelse. Pd.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.			K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4
	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4			
1888—89.															
Bregentved	3.05	2.86	2.93	4.50	4.26	4.35	196	190	188	÷0.4	÷0.6	+1.3	83	83	82
Sanderumgaard	—	3.35	3.27	—	4.96	5.00	—	197	182	—	+4.7	+3.0	—	78	83
Wedellsborg	3.12	3.37	3.12	3.99	4.34	4.07	228	222	222	+5.7	+11.0	+6.5	102	102	108
Rosvang	3.24	3.13	3.01	4.92	4.78	4.63	213	220	215	÷0.7	÷2.5	÷0.8	80	84	80
Sdr. Elkjær	3.23	3.18	3.15	4.87	4.90	4.89	218	207	223	÷1.3	÷1.0	0	79	74	79
1889—90.															
Bregentved	3.12	2.85	2.95	4.50	4.18	4.28	200	206	205	+0.6	+0.4	+0.9	88	87	85
Søholt	3.33	3.28	3.28	4.81	4.78	4.66	199	207	219	+3.8	+3.2	+2.8	89	92	90
Sanderumgaard	3.20	3.32	3.26	4.68	4.99	4.88	199	192	196	+0.8	+3.7	+2.7	91	91	89
Nislevgaard	3.25	3.27	3.19	4.70	4.67	4.57	227	226	220	+4.1	+2.3	+2.3	80	82	79
Kjærsgaard	3.21	3.26	3.25	4.65	4.73	4.81	212	212	206	+6.3	+6.0	+5.3	95	98	97
Wedellsborg	3.47	3.35	3.38	4.91	4.69	4.70	231	253	259	+1.7	+4.8	+6.8	115	113	112
Rosvang	3.21	3.08	3.07	4.66	4.47	4.50	242	262	256	÷0.8	+1.5	÷0.9	69	69	68
Sdr. Elkjær	3.21	3.13	3.24	4.88	4.72	4.87	245	237	233	÷2.7	÷0.9	÷1.7	67	73	69
Gjennemsnit (af alle	—	3.19	3.16	—	4.65	4.63	—	218	217	—	+2.3	+2.2	—	87	86
(excl. Sandgd.	3.22	3.17	3.15	4.67	4.63	4.60	218	220	220	+1.4	+2.1	+2.1	87	88	87

Tab. 12. Roer som Erstatningsfoder (1 Pd. Kraftfoder = 10 Pd. Runkelroer). Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.												Afstand fra formodet Dræg- tighed til Midten af Eiertid. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4	K.	K. ÷ 2	K. ÷ 4
1888—89.															
Bregentved	3.19	3.00	3.17	4.97	4.85	5.05	171	165	160	+4.5	+3.1	+4.1	108	106	119
Sanderumgaard	—	3.26	3.28	—	5.03	5.14	—	170	159	—	+2.5	+5.5	—	70	75
Wedellsborg	2.81	3.17	3.02	4.44	4.89	4.71	214	215	202	+4.2	+3.2	+3.8	84	86	105
Rosvang	3.19	3.13	3.06	4.93	4.85	4.79	182	192	187	+1.7	+1.4	+2.0	41	63	53
Sdr. Elkjær	3.52	3.54	3.50	5.33	5.48	5.44	176	160	175	+4.7	+4.1	+4.8	72	59	74
1889—90.															
Bregentved	3.44	3.31	3.49	5.08	4.94	5.23	190	196	180	+1.1	+1.5	+0.6	82	84	85
Søholt	3.11	3.33	3.27	4.76	5.17	4.91	211	206	221	+0.3	+3.2	+1.5	62	56	62
Sanderumgaard	3.15	3.33	3.33	4.68	5.07	5.02	182	176	184	+2.4	+1.4	+1.8	79	35	72
Nislevgaard	3.44	3.46	3.46	4.92	4.97	4.89	196	188	191	+8.8	+12.7	+11.4	56	32	71
Kjærsgaard	3.38	3.40	3.53	4.75	4.82	5.16	191	187	173	+4.1	+7.8	+4.5	122	91	90
Wedellsborg	3.34	3.28	3.36	4.89	4.86	4.90	237	239	239	+10.4	+2.3	+7.2	94	105	95
Rosvang	3.38	3.26	3.36	4.84	4.68	4.84	238	247	247	+2.1	+4.2	+7.1	72	75	74
Sdr. Elkjær	3.42	3.39	3.45	5.22	5.13	5.27	220	214	211	+1.6	+1.6	+1.9	86	66	45
Gjennemsnit af alle	—	3.30	3.33	—	4.98	5.03	—	197	195	—	+1.2	+0.2	—	71	78
(excl. Sandgd.	3.28	3.30	3.33	4.90	4.98	5.02	201	199	198	+0.0	+1.5	+0.2	80	72	78

Tab. 13. Kraftfoder som Tillæg. Forsøgstid.

Gaard.	Foder til 1 Dyr i 10 Dage i Forsøgstid.											
	Hold „K. ÷ 4“.						„Hold K. + R“.					
	Bland-sæd. Pd.	Klid. Pd.	Olje-kager. Pd.	Roer.*) Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.	Bland-sæd. Pd.	Klid. Pd.	Olje-kager. Pd.	Roer.*) Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.
1888—89												
Bregentved	2.9	1.1	1.0	40 R	5.0	13.1	5.9	2.1	1.0	40 R	5.0	11.9
Wedellsborg	2.0	2.0	4.0	40 R	6.0	13.0	3.0	3.0	6.0	40 R	6.0	10.2
Rosvang	1.5	3.0	1.5	48 T	14.0	4.8	5.5	3.0	1.5	48 T	14.0	3.5
Sønder Elkjær	3.6	—	2.4	48 T	7.0	14.4	7.6	—	2.4	48 T	7.0	13.4
1889—90.												
Bregentved	1.0	1.0	2.0	40 R	4.0	13.6	4.0	2.0	2.0	40 R	4.0	13.0
Sanderumgaard	1.3	2.0	2.0	40 R	6.3	12.3	2.3	3.5	3.5	40 R	6.3	10.6
Nislevgaard	3.0	2.0	3.0	40 R	3.0	14.2	5.0	4.0	3.0	40 R	3.0	14.6
Kjærsgaard	1.6	3.2	2.5	40 R	5.3	8.9	2.2	5.6	3.5	40 R	5.3	8.9
Wedellsborg	1.0	3.0	6.0	40 R	6.0	11.2	1.0	5.0	8.0	40 R	6.0	9.3
Rosvang	2.0	1.0	3.0	50 T	14.0	4.0	4.0	3.0	3.0	50 T	14.0	2.9
Gjennemsnit	2.0	1.8	2.8	40 R	7.1	10.9	4.1	3.1	3.4	40 R	7.1	9.8

*) R betegner Runkelroer, T Turnips.

Tab. 14. Kraftfoder som Tillæg. Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forberedelsestid.						Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen.		Gjennemsnitts- Alder.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk		Pd.		Aar.	
	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.
1888—89.										
Bregentved	3.06	3.12	4.61	4.67	216	221	906	887	7.9	7.2
Wedellsborg	3.07	3.25	4.04	4.14	245	247	884	919	8.2	8.8
Rosvang	3.19	3.22	4.91	4.93	262	262	936	937	8.5	8.5
Sønder Elkjær	3.23	3.04	4.86	4.80	254	253	938	932	9.0	8.3
1889—90.										
Bregentved	3.04	3.08	4.42	4.51	230	231	890	885	8.2	8.4
Sanderumgaard	3.17	3.15	4.75	4.72	220	218	886	895	5.5	5.4
Nislevgaard	3.05	3.25	4.30	4.41	265	266	936	935	7.3	7.1
Kjærsgaard	3.23	3.11	4.90	4.82	230	232	948	972	7.4	8.0
Wedellsborg	3.21	3.06	4.78	4.46	275	281	897	890	8.2	8.6
Rosvang	3.15	3.27	4.58	4.66	297	298	927	916	8.5	8.3
Gjennemsnit . . .	3.14	3.16	4.62	4.61	249	251	915	917	7.9	7.9

Tab. 15. Kraftfoder som Tillæg. Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forsøgstid.								Afstand fra Kælvetid til Forsøgstidens Begyndelse.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd. Tilvæxt.		Dage.	
	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K ÷ R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.
1888—89.										
Bregentved	2.93	2.98	4.35	4.39	188	216	+ 1.3	+ 1.1	82	83
Wedellsborg	3.12	3.32	4.07	4.16	222	244	+ 6.5	+ 14.3	108	103
Rosvang	3.01	3.19	4.63	4.95	215	234	÷ 0.8	÷ 0.5	80	85
Sønder Elkjær	3.15	3.07	4.89	4.73	223	225	0	+ 2.0	79	76
1889—90.										
Bregentved	2.95	2.98	4.28	4.36	205	237	+ 0.9	+ 0.4	85	82
Sanderumgaard	3.26	3.40	4.88	5.06	196	200	+ 2.7	+ 6.7	89	90
Nislevgaard	3.19	3.28	4.57	4.60	220	250	+ 2.3	+ 6.1	79	81
Kjærsgaard	3.25	3.20	4.81	4.81	206	238	+ 5.3	+ 7.5	97	102
Wedellsborg	3.38	3.20	4.70	4.42	259	264	+ 6.8	+ 9.2	112	108
Rosvang	3.07	3.27	4.50	4.73	256	275	÷ 0.9	+ 2.6	68	68
Gjennemsnit . . .	3.13	3.19	4.57	4.62	219	238	+ 2.4	+ 4.9	88	88

Tab. 16. Kraftfoder som Tillæg. Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.								Afstand fra formodet Drægtig- hed til Midten af Eftertid.	
	pCt. Fedt.		pCt. Fløde.		Pd. Mælk.		Pd. Tilvæxt.		Dage.	
	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.	K. ÷ 4.	K. + R.
1888—89.										
Bregentved	3.17	3.26	5.05	5.07	160	175	+ 4.1	+ 4.9	119	102
Wedellsborg	3.02	3.11	4.71	4.81	202	206	+ 3.8	+ 4.0	105	110
Rosvang	3.06	3.23	4.79	5.08	187	212	+ 2.0	+ 0.9	53	81
Sønder Elkjær	3.50	3.38	5.44	5.19	175	172	÷ 4.8	÷ 4.8	74	64
1889—90.										
Bregentved	3.49	3.44	5.23	5.12	180	197	÷ 0.6	÷ 3.0	85	87
Sanderumgaard	3.33	3.40	5.02	5.12	184	176	÷ 1.8	÷ 3.4	72	77
Nislevgaard	3.46	3.55	4.89	4.95	191	202	÷ 11.4	÷ 13.5	71	76
Kjærsgaard	3.53	3.50	5.16	5.12	173	198	÷ 4.5	÷ 6.5	90	70
Wedellsborg	3.36	3.22	4.90	4.79	239	210	+ 7.2	+ 0.9	95	92
Rosvang	3.36	3.58	4.84	5.00	247	253	+ 7.1	+ 0.8	74	50
Gjennemsnit . . .	3.33	3.37	5.00	5.03	194	200	+ 0.1	÷ 2.8	84	81

Tab. 17. Sammenligning mellem Korn og Oljekager (1 Pd. Korn = 1 Pd. Oljekager).
Forsøgstid.

Gaard.	Dagligt Foder til 1 Ko i Forsøgstid.														
	Hold A.					Hold B.					Hold C.				
	Bland-sæd. Pd.	Olje-kager. Pd.	Roer.*) Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.	Bland-sæd. Pd.	Olje-kager. Pd.	Roer.*) Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.	Bland-sæd. Pd.	Olje-kager. Pd.	Roer.*) Pd.	Hø. Pd.	Halm. Pd.
1890—91.															
Bregentved	6.0	2.0	20.0 R	6.0	14.1	4.0	4.0	20.0 R	6.0	13.1	2.0	6.0	20.0 R	6.0	12.7
Søholt	4.5	1.5	40.0 R	12.0	6.2	3.0	3.0	40.0 R	12.0	6.2	1.5	4.5	40.0 R	12.0	6.5
Sanderumgaard ..	4.5	1.5	40.0 R	6.0	11.9	3.0	3.0	40.0 R	6.0	11.9	1.5	4.5	40.0 R	6.0	11.4
Nislevgaard	6.0	2.0	40.0 R	—	17.4	4.0	4.0	40.0 R	—	17.8	2.0	6.0	40.0 R	—	18.3
Kjærsgaard	6.3	2.1	20.0 R	6.0	17.6	4.2	4.2	20.0 R	6.0	19.6	2.1	6.3	20.0 R	6.0	18.1
Wedellsborg	6.0	2.0	50.0 R	9.0	6.6	4.0	4.0	50.0 R	9.0	8.3	2.0	6.0	50.0 R	9.0	8.6
Rosvang	6.0	2.0	62.5 T	10.0	5.9	4.0	4.0	62.5 T	10.0	6.4	2.0	6.0	62.5 T	10.0	5.8
Sønder Elkjær ...	5.7	1.9	39.6 T	12.0	8.3	3.8	3.8	39.6 T	12.0	9.5	1.9	5.7	39.6 T	12.0	8.5
1891—92.															
Bregentved	6.0	2.0	20.0 R	3.0	16.0	4.0	4.0	20.0 R	3.0	16.4	2.0	6.0	20.0 R	3.0	16.4
Søholt	4.5	1.5	40.0 R	6.0	9.0	3.0	3.0	40.0 R	6.0	9.4	1.5	4.5	40.0 R	6.0	10.2
Sanderumgaard ..	4.5	1.5	20.0 R	4.5	15.0	3.0	3.0	20.0 R	4.5	15.3	1.5	4.5	20.0 R	4.5	14.7
Nislevgaard	6.0	2.0	40.0 R	3.0	15.7	4.0	4.0	40.0 R	3.0	15.3	2.0	6.0	40.0 R	3.0	15.3
Kjærsgaard	4.5	1.5	20.0 R	10.0	11.0	3.0	3.0	20.0 R	10.0	10.8	1.5	4.5	20.0 R	10.0	10.2
Wedellsborg	6.0	2.0	50.0 R	7.0	10.0	4.0	4.0	50.0 R	7.0	10.0	2.0	6.0	50.0 R	7.0	9.7
Rosvang	6.0	2.0	35.5 T	12.0	8.3	4.0	4.0	37.5 T	12.0	8.7	2.0	6.0	37.5 R	12.0	8.7
Sønder Elkjær ...	6.0	2.0	37.5 T	10.0	9.8	4.0	4.0	37.5 T	10.0	10.2	2.0	6.0	37.5 T	10.0	10.0
Gjennemsnit ...	5.53	1.84	33.9 R	7.3	11.4	3.69	3.69	33.9 R	7.3	11.8	1.84	5.53	33.9 R	7.3	11.6

*) R betegner Runkelroer, T Turnips.

Tab. 18. Sammenligning mellem Korn- og Oljekager (1 Pd. Korn = 1 Pd. Oljekager).
Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forberedelsestid.									Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen.			Gjennemsnitts-Alder.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd.			Aar.		
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1890—91.															
Bregentved	3.05	3.01	3.10	4.44	4.48	4.43	271	269	271	861	865	873	8.9	8.7	8.7
Søholt	3.14	3.21	3.10	4.83	4.86	4.79	231	232	231	834	835	836	7.2	7.5	7.8
Sanderumgaard	3.40	3.49	3.45	5.04	5.14	5.11	241	239	239	918	923	907	6.0	5.7	6.3
Nislevgaard	3.16	3.16	3.15	4.69	4.67	4.70	269	266	266	986	978	986	8.4	7.9	7.9
Kjærsgaard	3.19	3.24	3.26	4.63	4.62	4.74	225	225	223	961	965	969	6.9	7.1	6.9
Wedellsborg	3.57	3.44	3.40	5.01	4.83	4.76	288	290	290	956	954	955	8.0	7.7	7.9
Rosvang	3.58	3.54	3.57	5.25	5.16	5.17	301	299	302	915	903	917	8.1	8.0	7.6
Sdr. Elkjær	3.39	3.21	3.34	4.77	4.65	4.75	301	302	301	974	977	977	8.1	8.6	8.2
1891—92.															
Bregentved	2.98	2.95	2.94	4.27	4.24	4.33	263	262	262	906	885	896	9.3	9.2	9.6
Søholt	3.18	3.17	3.18	4.72	4.71	4.71	239	240	239	855	862	863	7.1	6.9	6.7
Sanderumgaard	3.13	3.19	3.30	4.66	4.68	4.85	220	221	218	949	938	940	6.0	6.3	5.7
Nislevgaard	3.06	3.09	3.14	4.61	4.64	4.65	256	255	255	976	965	964	8.5	7.8	8.2
Kjærsgaard	3.29	3.16	3.22	4.77	4.76	4.73	213	213	215	967	974	946	7.4	7.2	7.3
Wedellsborg	3.27	3.26	3.25	4.56	4.46	4.38	282	285	285	919	925	927	7.8	7.7	7.5
Rosvang	3.16	3.13	3.20	4.33	4.33	4.33	285	287	287	888	887	900	8.3	7.7	8.2
Sdr. Elkjær	3.00	3.00	3.00	4.23	4.23	4.20	264	266	267	945	939	951	8.9	8.6	8.2
Gjennemsnit...	3.22	3.20	3.23	4.68	4.65	4.66	259	259	259	926	924	926	7.8	7.7	7.7

Tab. 19. Sammenligning mellem Korn og Oljekager (1 Pd. Korn = 1 Pd. Oljekager).
Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Dage i Forsøgstid.												Afstand fra Kælvetid til Forsøgstidens Begyndelse. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1890—91.															
Bregentved	3.07	3.08	3.12	4.57	4.48	4.47	218	231	239	÷2.6	÷3.7	÷1.8	83	81	83
Søholt	3.24	3.28	3.20	5.06	5.01	5.01	186	203	213	÷1.5	÷0.7	÷2.0	91	88	87
Sanderumgaard	3.25	3.29	3.36	5.01	5.03	5.18	201	209	214	÷5.3	÷1.7	÷0.9	68	66	70
Nislevgaard	3.11	3.10	3.19	4.67	4.71	4.76	197	225	229	÷1.4	÷0.1	÷0.3	64	62	61
Kjærsgaard	3.25	3.30	3.33	4.76	4.82	4.85	200	201	202	+0.6	+1.9	+3.2	92	90	94
Wedellsborg	3.55	3.49	3.31	5.34	5.11	5.01	224	246	250	÷1.3	÷1.1	÷1.5	81	85	81
Rosvang	3.26	3.23	3.22	4.73	4.69	4.56	272	265	281	+0.5	÷0.1	÷0.2	51	51	47
Sdr. Elkjær	3.22	3.09	3.18	4.76	4.54	4.56	265	277	280	+3.0	+4.0	+2.8	74	74	69
1891—92.															
Bregentved	3.00	3.00	2.99	4.19	4.17	4.21	226	228	233	+1.9	+2.9	+3.1	107	106	103
Søholt	3.30	3.21	3.36	4.91	4.68	4.89	206	220	226	+2.0	+6.9	+6.7	94	98	98
Sanderumgaard	3.05	3.11	3.13	4.41	4.52	4.43	186	194	200	+2.3	+0.2	÷0.7	92	93	91
Nislevgaard	3.07	3.01	3.13	4.67	4.52	4.67	202	223	236	+1.8	+1.3	÷0.2	88	89	90
Kjærsgaard	3.36	3.13	3.20	5.15	4.89	4.83	169	184	181	÷0.5	+2.7	+1.7	104	105	103
Wedellsborg	3.36	3.38	3.42	4.83	4.74	4.77	241	254	256	÷4.4	÷2.4	÷1.4	97	96	99
Rosvang	3.08	3.08	3.13	4.35	4.38	4.39	243	259	258	÷2.7	÷1.9	÷2.7	65	71	69
Sdr. Elkjær	3.06	2.94	2.90	4.35	4.21	4.15	237	249	249	+1.0	+1.2	+0.8	85	84	82
Gjennemsnit...	3.20	3.17	3.20	4.74	4.66	4.67	217	229	234	÷0.4	+0.4	+0.4	84	84	83

Tab. 20. Sammenligning mellem Korn og Oljekager (1 Pd. Korn = 1 Pd. Oljekager). Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.												Afstand fra formodet Dræg- tighed til Midten af Eftertid. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1890—91.															
Bregentved	3.32	3.27	3.26	4.85	4.80	4.64	186	192	209	+3.4	+2.4	+1.6	83	99	72
Søholt	3.38	3.36	3.30	5.25	5.19	5.23	186	190	199	+3.4	+4.3	+4.6	116	109	101
Sanderumgaard	3.33	3.30	3.44	4.99	4.94	5.22	162	167	170	+0.8	+3.6	0	64	110	76
Nislevgaard	3.36	3.30	3.41	4.93	4.99	5.09	162	174	177	+2.2	+0.8	+2.6	40	52	74
Kjærsgaard	3.42	3.49	3.50	5.09	5.14	5.20	184	169	177	+2.0	+2.5	+1.0	89	99	109
Wedellsborg	3.52	3.58	3.37	5.34	5.32	5.12	201	217	219	+3.3	+1.6	+1.4	104	80	72
Rosvang	3.24	3.25	3.18	4.56	4.58	4.46	238	238	245	+3.9	+2.2	+2.0	87	37	93
Sdr. Elkjær	3.36	3.18	3.34	4.89	4.68	.477	230	238	233	+7.7	+7.6	+9.5	89	42	53
1891—92.															
Bregentved	3.17	3.19	3.15	4.50	4.55	4.55	235	232	235	+7.2	+9.3	+7.9	71	85	93
Søholt	3.43	3.33	3.53	5.16	4.96	5.32	203	198	196	+4.8	+8.9	+9.2	88	101	99
Sanderumgaard	3.09	3.16	3.11	4.45	4.56	4.52	185	186	188	+0.3	+0.5	+1.8	100	69	89
Nislevgaard	3.25	3.27	3.31	4.81	4.97	4.99	176	185	188	+4.3	+4.0	+4.6	79	29	69
Kjærsgaard	3.52	3.36	3.37	5.42	5.33	5.19	159	170	154	+1.6	+4.0	+2.4	91	83	108
Wedellsborg	3.29	3.42	3.38	4.78	4.81	4.86	224	220	214	+7.7	+4.7	+7.0	95	77	96
Rosvang	3.12	3.17	3.19	4.58	4.65	4.41	224	241	235	+0.4	+0.6	+2.0	48	70	53
Sdr. Elkjær	3.33	3.31	3.18	4.89	4.91	4.73	201	211	207	+9.7	+10.7	+10.5	66	28	72
Gjennemsnit	3.32	3.31	3.31	4.91	4.90	4.91	197	202	203	+1.8	+3.1	+2.5	82	73	83

Tab. 21. Sammenligning mellem Korn og grove Hvedeklid (1 Pd. Korn — 1 Pd. Klid).
Forsøgstid.

Gaard.	Dagligt Foder til 1 Ko i Forsøgstid.																	
	Hold A.						Hold B.						Hold C.					
	Bland- sød.	Klid.	Olje- kager.	Roer.)*	Hø.	Halm.	Bland- sød.	Klid.	Olje- kager.	Roer.)*	Hø.	Halm.	Bland- sød.	Klid.	Olje- kager.	Roer.)*	Hø.	Halm.
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
1892—93.																		
Bregentved	6.00	—	2.00	20.0 R	6.2	11.6	3.00	3.00	2.00	20.0 R	6.2	11.4	—	6.00	2.00	20.0 R	6.2	11.4
Ourupgaard	7.50	—	2.50	26.0 S	8.0	10.1	3.75	3.75	2.50	26.0 S	8.0	9.4	—	7.50	2.50	26.0 S	8.0	8.6
Sanderumgaard	4.50	—	1.50	20.0 R	6.0	13.4	2.25	2.25	1.50	20.0 R	6.0	14.7	—	4.50	1.50	20.0 R	6.0	14.9
Nislevgaard	6.00	—	2.00	40.0 R	3.0	12.6	3.00	3.00	2.00	40.0 R	3.0	11.6	—	6.00	2.00	40.0 R	3.0	11.0
Kjærsgaard	4.50	—	1.50	20.0 R	9.0	11.2	2.25	2.25	1.50	20.0 R	9.0	11.3	—	4.50	1.50	20.0 R	9.0	11.0
Wedellsborg	6.00	—	2.00	40.0 R	8.0	7.6	3.00	3.00	2.00	40.0 R	8.0	9.6	—	6.00	2.00	40.0 R	8.0	10.8
Rosvang	7.50	—	2.50	37.5 T	6.0	10.4	3.75	3.75	2.50	37.5 T	6.0	10.4	—	7.50	2.50	37.5 T	6.0	10.2
1893—94.																		
Bregentved	6.00	—	2.00	20.0 R	6.0	12.8	3.00	3.00	2.00	20.0 R	6.0	12.8	—	6.00	2.00	20.0 R	6.0	12.8
Ourupgaard	7.50	—	2.50	36.0 S	8.0	9.6	3.75	3.75	2.50	36.0 S	8.0	9.6	—	7.50	2.50	36.0 S	8.0	9.2
Sanderumgaard	5.25	—	1.75	20.0 R	8.0	14.0	2.63	2.62	1.75	20.0 R	8.0	14.4	—	5.25	1.75	20.0 R	8.0	14.7
Nislevgaard	6.00	—	2.00	40.0 R	—	12.8	3.00	3.00	2.00	40.0 R	—	14.3	—	6.00	2.00	40.0 R	—	14.3
Kjærsgaard	5.25	—	1.75	20.0 R	6.0	9.9	2.62	2.63	1.75	20.0 R	6.0	10.9	—	5.25	1.75	20.0 R	6.0	11.6
Wedellsborg	6.00	—	2.00	40.0 R	4.0	14.1	3.00	3.00	2.00	40.0 R	4.0	14.5	—	6.00	2.00	40.0 R	4.0	14.8
Rosvang	6.00	—	2.00	50.0 T	10.0	9.6	3.00	3.00	2.00	50.0 T	10.0	9.9	—	6.00	2.00	50.0 T	10.0	9.7
Gjennemsnit	6.00	—	2.00	28.6 R	6.3	11.4	3.00	3.00	2.0	28.6 R	6.3	11.8	—	6.00	2.00	28.6 R	6.3	11.8

*) R betegner Runkelroer, S Sukkerroeffald, T Turnips.

Tab. 22. Sammenligning mellem Korn og grove Hvedeklid (1 Pd. Korn = 1 Pd. Klid).
Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forberedelsestid.									Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen.			Gjennemsnitts- Alder.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd.			Aar.		
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1892—93.															
Bregentved	3.13	3.03	3.01	4.49	4.41	4.46	239	239	238	882	878	904	7.2	7.4	7.3
Ourupgaard	3.12	3.14	3.09	4.60	4.56	4.50	287	285	287	924	933	940	9.5	9.1	9.1
Sanderumgaard	3.19	3.18	3.21	4.41	4.53	4.49	217	217	219	912	910	927	6.1	5.8	6.1
Nislevgaard	2.86	3.08	2.99	4.26	4.26	4.21	236	234	235	978	984	958	7.9	8.1	8.2
Kjærsgaard	3.16	3.14	3.09	4.83	4.83	4.77	223	222	222	994	984	1003	7.9	7.5	7.7
Wedellsborg	3.20	3.21	3.12	4.35	4.36	4.29	254	250	253	990	986	966	8.4	7.7	7.7
Rosvang	3.23	3.11	3.30	4.49	4.47	4.63	272	273	273	896	875	886	6.5	6.9	7.1
1893—94.															
Bregentved	3.09	3.05	3.08	4.40	4.39	4.41	243	244	245	917	912	915	8.4	7.8	7.8
Ourupgaard	2.96	2.96	2.97	4.37	4.40	4.33	276	276	275	899	892	885	8.4	8.6	8.0
Sanderumgaard	3.13	3.26	3.17	4.48	4.49	4.46	264	263	263	930	944	949	6.9	6.2	6.6
Nislevgaard	2.90	2.86	2.92	3.92	3.99	3.95	240	240	240	952	972	962	8.3	7.6	7.7
Kjærsgaard	2.99	3.08	3.17	4.30	4.37	4.38	230	230	231	915	968	922	7.0	7.3	6.6
Wedellsborg	3.05	3.09	3.09	4.33	4.32	4.36	247	247	247	898	926	918	7.8	8.0	7.8
Rosvang	3.18	3.14	3.21	4.30	4.25	4.24	307	309	307	912	910	914	8.1	8.2	8.4
Gjennemsnit	3.09	3.10	3.10	4.40	4.40	4.39	253	252	253	929	934	932	7.7	7.6	7.6

Tab. 23. Sammenligning mellem Korn og grove Hvedeklid (1 Pd. Korn = 1 Pd. Klid).
Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forsøgstid.												Afstand fra Kælvetid til Forsøgstidens Begyndelse. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1892—93.															
Bregentved	3.04	3.08	2.99	—	—	—	221	230	217	+1.6	+3.0	+5.0	103	103	103
Ourupgaard	3.09	3.21	3.10	4.41	4.52	4.46	264	254	253	+3.1	+2.7	+5.1	99	98	96
Sanderumgaard	3.09	3.11	3.06	4.28	4.40	4.27	180	183	188	+0.4	+2.7	+0.9	82	83	82
Nislevgaard	2.91	3.15	3.18	4.10	4.46	4.34	197	200	220	+0.8	+3.0	+3.0	91	92	97
Kjærsgaard	3.22	3.20	3.19	4.92	4.85	4.81	171	179	188	+0.5	+1.5	+1.2	97	99	103
Wedellsborg	3.20	3.25	3.23	4.63	4.69	4.61	210	218	225	+1.6	+0.6	+0.2	104	105	106
Rosvang	3.09	3.12	3.25	4.49	4.43	4.78	248	249	237	+2.0	+1.0	+1.1	73	77	78
1893—94.															
Bregentved	2.98	3.06	3.13	4.36	4.55	4.61	221	223	218	+2.1	+2.4	+2.1	112	108	109
Ourupgaard	2.88	3.00	3.06	4.22	4.31	4.32	261	257	259	+8.4	+7.4	+6.6	94	97	99
Sanderumgaard	3.10	3.16	3.12	4.44	4.44	4.38	229	223	218	+2.6	+1.4	0	84	83	85
Nislevgaard	2.84	2.92	2.99	4.15	4.18	4.19	187	201	199	+3.2	+4.7	+3.7	93	93	97
Kjærsgaard	2.93	3.03	3.11	4.26	4.39	4.40	193	193	189	+2.9	+2.1	+4.3	83	81	83
Wedellsborg	3.12	3.14	3.22	4.36	4.34	4.53	210	204	202	+3.0	0	0	103	102	105
Rosvang	3.06	3.10	3.07	4.30	4.35	4.24	269	274	274	+3.1	+4.4	+2.7	87	78	79
Gjennemsnit	3.04	3.11	3.12	4.38	4.46	4.47	219	221	221	+0.7	+1.5	+1.9	93	93	94

Tab. 24. Sammenligning mellem Korn og grove Hvedeklid (1 Pd. Korn = 1 Pd. Klid).
Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.												Afstand fra formodet Dræg- tighed til Midten af Eftertid. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1892—93.															
Bregentved	3.27	3.27	3.11	—	—	—	202	213	190	÷6.8	÷7.2	÷5.0	95	90	100
Ourupgaard	3.30	3.32	3.25	4.77	4.74	4.68	232	230	230	÷8.4	÷4.9	÷6.0	71	94	83
Sanderumgaard	3.32	3.26	3.23	4.63	4.62	4.52	167	172	191	+2.5	+1.1	+2.6	93	74	99
Nislevgaard	3.02	3.42	3.35	4.31	4.81	4.66	167	166	182	+2.0	÷0.3	+0.2	89	108	63
Kjærsgaard	3.53	3.34	3.35	5.28	5.09	5.23	147	154	161	÷2.3	+0.4	÷2.6	66	88	123
Wedellsborg	3.24	3.40	3.33	4.67	4.99	4.85	188	191	201	÷2.7	÷1.5	÷6.5	97	85	80
Rosvang	3.22	3.07	3.36	4.66	4.34	4.90	230	236	227	+3.1	+3.7	+3.7	55	49	110
1893—94.															
Bregentved	3.31	3.28	3.32	4.98	4.92	4.95	194	201	201	÷7.8	÷10.8	÷9.2	70	87	86
Ourupgaard	3.26	3.32	3.29	4.63	4.68	4.59	257	262	260	÷7.2	÷8.6	÷8.4	61	67	49
Sanderumgaard	3.31	3.28	3.22	4.74	4.60	4.50	202	196	196	+0.9	+1.2	+0.4	103	78	95
Nislevgaard	3.05	3.13	3.10	4.38	4.39	4.39	183	205	193	+6.2	+5.3	+7.2	58	66	79
Kjærsgaard	3.23	3.33	3.39	4.64	4.83	4.74	168	173	162	÷3.5	+0.8	÷2.8	78	108	90
Wedellsborg	3.33	3.36	3.45	4.70	4.87	4.99	193	190	198	+1.3	+0.8	+4.5	74	61	83
Rosvang	3.25	3.28	3.33	4.74	4.75	4.73	247	257	251	+1.2	+2.3	+1.5	70	72	65
Gjennemsnit	3.26	3.29	3.29	4.72	4.75	4.76	198	203	203	÷1.5	÷1.3	÷1.5	77	81	86

Tab. 25. Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede (1 Pd. Blandsæd = 1 Pd. Hvede).
Forsøgstid.

Gaard.	Dagligt Foder til 1 Ko i Forsøgstid.																				
	Hold A.							Hold B.						Hold C.							
	Bland-sæd.	Hvede.	Klid.	Olje-kager.	Roer.*)	Hø.	Halm.	Bland-sæd.	Hvede.	Klid.	Olje-kager.	Roer.*)	Hø.	Halm.	Bland-sæd.	Hvede.	Klid.	Olje-kager.	Roer.*)	Hø.	Halm.
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
1894—95.																					
Ourupgaard	6.06	—	1.6	1.40	18 S	10.0	7.6	3.03	3.03	1.6	1.40	18 S	10.0	7.2	—	6.06	1.6	1.40	18 S	10.0	7.2
Sanderumgaard	5.25	—	—	1.75	20 R	6.0	12.6	2.63	2.62	—	1.75	20 R	6.0	13.3	—	5.25	—	1.75	20 R	6.0	13.2
Kjærsgaard	4.50	—	—	1.50	30 R	9.0	8.8	2.25	2.25	—	1.50	30 R	9.0	9.0	—	4.50	—	1.50	30 R	9.0	9.4
Wedellsborg	5.25	—	—	1.75	40 R	8.0	10.3	2.62	2.63	—	1.75	40 R	8.0	10.2	—	5.25	—	1.75	40 R	8.0	10.5
Rosvang	6.00	—	—	2.00	30 R	15.0	3.9	3.00	3.00	—	2.00	30 R	15.0	4.2	—	6.00	—	2.00	30 R	15.0	4.6
Sønder Elkjær	4.60	—	—	2.00	31 T	8.0	11.7	2.30	2.30	—	2.00	31 T	8.0	11.6	—	4.60	—	2.00	31 T	8.0	11.6
Gjennemsnit	5.28	—	0.3	1.73	27 R	9.3	9.2	2.64	2.64	0.3	1.73	27 R	9.3	9.3	—	5.28	0.3	1.73	27 R	9.3	9.4

*) R betegner Runkelroer, S Sukkerroeaffald, T Turnips.

Tab. 26. Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede (1 Pd. Blandsæd = 1 Pd. Hvede).
Forberedelsestid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forberedelsestid.									Gjennemsnit af 1 Koes Vægt ved Fordelingen.			Gjennemsnitts- Alder.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk			Pd.			Aar.		
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1894—95.															
Ourupgaard	3 04	3.09	3.04	4.48	4.57	4.53	253	254	253	899	921	900	7.7	8.0	7.9
Sanderumgaard	3.05	3.09	3.02	4.39	4.46	4 44	258	257	258	951	954	951	7.7	7.6	7.5
Kjærsgaard	3.16	3.28	3.20	4.53	4.61	4.60	259	259	260	974	980	965	6.7	6.5	6.8
Wedellsborg	3.06	3.07	3.21	4.30	4.36	4.44	255	256	255	990	986	986	6.6	6.8	6.8
Rosvang	3.20	3.15	3.20	4.43	4.37	4.41	305	306	307	925	929	928	8.8	9.1	8.8
Sønder Elkjær	2.97	2.96	2.96	4.55	4.57	4.57	245	245	248	983	956	949	6.0	6.3	6.1
Gjennemsnit..	3.08	3.11	3.11	4.45	4.49	4.50	263	263	264	954	954	947	7.3	7.4	7.3

Tab. 27. Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede (1 Pd. Blandsæd = 1 Pd. Hvede).
Forsøgstid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Forsøgstid.												Afstand fra Kælvetid til Begyndelsen af Forsøgstid. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	A.	B	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B	C.
1894—95.															
Ourupgaard	3.16	3.22	3.07	4.63	4.71	4.68	222	223	224	+0.2	+1.21	+4.3	106	106	105
Sanderumgaard	3.06	3.08	3.03	4.42	4.38	4.38	213	219	212	÷2.8	÷ 0.7	+0.5	79	82	81
Kjærsgaard	3.12	3.19	3.20	4.36	4.43	4.47	222	219	226	+0.9	+ 0.5	+0.2	72	72	68
Wedellsborg	3.09	3.08	3.24	4.51	4.54	4.71	221	208	215	÷0.3	÷ 0.3	+4.7	79	79	80
Rosvang	3.15	3.07	3.18	4.40	4.38	4.44	271	266	277	+4.7	+ 2.3	+1.3	87	92	88
Sønder Elkjær	2.96	2.94	3.01	4.47	4.46	4.45	230	230	235	+0.8	+ 1.6	+1.2	78	86	81
Gjennemsnit...	3.09	3.10	3.12	4.47	4.48	4.52	230	228	232	+0.6	+ 0.8	+2.0	84	86	84

Tab. 28. Sammenligning mellem Blandsæd og Hvede (1 Pd. Blandsæd — 1 Pd. Hvede).
Eftertid.

Gaard.	Udbytte af 1 Ko i 10 Dage i Eftertid.												Afstand fra formodet Dræg- tighed til Midten af Eftertid. Dage.		
	pCt. Fedt.			pCt. Fløde.			Pd. Mælk.			Pd. Tilvæxt.					
	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.	A.	B.	C.
1894—95.															
Ourupgaard	3.35	3.42	3.28	4.96	4.94	4.93	204	216	221	+3.5	÷0.8	+0.3	93	78	74
Sanderumgaard	3.15	3.23	3.16	4.43	4.45	4.50	184	191	188	0	÷3.3	÷2.1	93	72	110
Kjærsgaard	3.38	3.39	3.44	4.70	4.68	4.66	187	185	209	÷0.1	÷1.9	÷2.0	126	109	100
Wedellsborg	3.19	3.23	3.38	4.59	4.73	4.84	214	194	200	÷10.5	÷11.7	÷7.5	54	25	36
Rosvang	3.13	3.05	3.14	4.39	4.33	4.37	257	263	282	÷4.2	÷5.4	÷4.8	51	56	61
Sønder Elkjær	3.21	3.17	3.31	4.66	4.57	4.67	213	218	222	÷4.8	÷1.2	÷5.2	69	58	33
Gjennemsnit	3.24	3.25	3.29	4.62	4.62	4.66	210	211	220	÷2.7	÷4.1	÷3.6	81	66	69

Tab. 29. Oversigt over Mælkens kemiske Sammensætning m. m.

Gaard.	Aar.	Aarstid.	Dage fra Kælvning.		Mælken indeholdt pCt.					Gjennemsnit for 1 Ko i 10 Dage.		
			ved Begyn- delsen.	ved Slut- ningen.	Fedt.	Ægge- hvide- stoffer.	Mælke- sukker m. m.	Aske.	Vand.	Pd. Mælk.	Pd. Smør.	Antal Foder- enheder.
Bregentved.	1887—88	Decbr.—April	41	166	3.10	3.08	4.81	0.78	88.23	227	7.60	162
	1888—89	Decbr.—Juli	43	254	3.00	3.00	4.81	0.77	88.42	192	6.20	154
	1889—90	Decbr.—Juni	47	227	3.17	3.04	4.79	0.78	88.22	208	7.13	141
	1890—91	Novbr.—Juni	42	242	3.18	3.00	4.98	0.76	88.08	222	7.64	161
	1891—92	Jan.—Juni	65	225	3.08	2.98	4.80	0.77	88.37	238	7.93	155
	1892—93	Jan.—Juni	54	224	3.11	2.94	4.87	0.78	88.31	220	7.39	158
	1893—94	Jan.—Juni	59	199	3.19	3.06	4.87	0.77	88.11	220	7.59	160
	Gjennemsnit...		50	220	3.12	3.01	4.85	0.77	88.25	218	7.35	156
Ourupgaard.	1892—93	Decbr.—Juni	48	188	3.15	3.18	4.71	0.77	88.19	255	8.70	181
	1893—94	Decbr.—Maj	48	198	3.11	3.20	4.78	0.78	88.13	267	8.97	182
	1894—95	Decbr.—Juni	56	226	3.20	3.12	4.91	0.77	88.00	228	7.91	170
	Gjennemsnit...		51	204	3.15	3.17	4.80	0.77	88.11	250	8.53	178
Scholt.	1889—90	Jan.—Maj	60	190	3.29	3.09	4.74	0.78	88.10	213	7.60	166
	1890—91	Jan.—Juni	49	209	3.28	3.12	4.82	0.76	88.01	204	7.26	174
	1891—92	Decbr.—Juni	57	217	3.35	3.15	4.88	0.77	87.85	215	7.83	150
	Gjennemsnit...		55	205	3.31	3.12	4.81	0.77	87.99	211	7.57	163

Sanderumgaard.	1887—88	Jan.—April	89	179	3.38	2.91	4.81	0.76	88.14	182	6.68	131
	1888—89	Jan.—Juli	52	242	3.29	2.87	4.84	0.76	88.24	184	6.57	142
	1889—90	Jan.—Juni	60	210	3.28	3.19	4.83	0.77	87.93	194	6.91	158
	1890—91	Decbr.—Juni	38	218	3.34	3.06	4.94	0.75	87.91	194	7.04	156
	1891—92	Decbr.—Juni	52	232	3.11	2.98	4.86	0.77	88.28	196	6.59	139
	1892—93	Decbr.—Juni	42	232	3.18	3.08	4.86	0.79	88.09	186	6.40	136
	1893—94	Novbr.—Juni	34	234	3.19	3.13	4.80	0.79	88.09	223	7.69	164
	1894—95	Decbr.—Juni	41	221	3.17	2.90	4.87	0.76	80.30	212	7.27	151
Gjennemsnit...			51	221	3.24	3.02	4.85	0.77	88.12	196	6.88	147
Nislevgaard.	1889—90	Decbr.—Juni	41	221	3.32	3.14	4.81	0.80	87.93	228	8.21	180
	1890—91	Decbr.—Juni	32	222	3.22	3.04	4.93	0.77	88.04	205	7.15	159
	1891—92	Decbr.—Juni	49	229	3.18	3.15	4.81	0.78	88.08	212	7.29	168
	1892—93	Decbr.—Juni	43	213	3.16	3.06	4.79	0.80	88.19	200	6.84	162
	1893—94	Decbr.—Juni	44	224	3.00	3.05	4.76	0.78	88.41	205	6.62	155
	Gjennemsnit...		42	222	3.18	3.09	4.82	0.78	88.13	210	7.22	165
Kjærsgaard.	1889—90	Decbr.—Juni	58	218	3.31	3.20	4.82	0.78	87.89	210	7.54	164
	1890—91	Decbr.—Juni	63	233	3.36	3.12	4.84	0.76	87.92	195	7.12	179
	1891—92	Decbr.—Juni	54	244	3.31	3.10	4.82	0.74	88.03	179	6.43	154
	1892—93	Decbr.—Juni	50	240	3.30	3.07	4.76	0.76	88.11	179	6.41	151
	1893—94	Decbr.—Juni	42	222	3.15	3.11	4.79	0.78	88.17	190	6.48	147
	1894—95	Novbr.—Juni	31	241	3.27	3.00	5.05	0.76	87.92	218	7.74	155
	Gjennemsnit...		50	233	3.28	3.10	4.85	0.76	88.01	195	6.95	158

Tab. 29. Oversigt over Mælkens kemiske Sammensætning m. m. (fortsat).

Gaard.	Aar.	Aarstid.	Dage fra Kælvning.		Mælken indeholdt pCt.					Gjennemsnit for 1 Ko i 10 Dage.		
			ved Begyn- delsen.	ved Slut- ningen.	Fedt.	Ægge- hvide- stoffer.	Mælke- sukker m. m.	Aske.	Vand.	Pd. Mælk.	Pd. Smør.	Antal Foder- enheder.
Wedellsborg.	1887—88	Jan.—April	58	155	3.25	2.99	4.90	0.78	88.08	225	7.92	162
	1888—89	Jan.—Juni	67	224	3.23	3.21	4.87	0.78	87.91	228	7.98	193
	1889—90	Decbr.—Juni	72	242	3.31	3.36	4.79	0.80	87.74	249	8.94	202
	1890—91	Decbr.—Juni	52	232	3.47	3.13	4.92	0.78	87.70	237	8.96	192
	1891—92	Decbr.—Juni	57	247	3.37	3.11	4.89	0.78	87.85	244	8.93	191
	1892—93	Decbr.—Juni	53	223	3.26	3.08	4.83	0.78	88.05	219	7.73	184
	1893—94	Decbr.—Juni	53	233	3.25	3.09	4.88	0.77	88.01	212	7.46	175
	1894—95	Decbr.—Juni	34	214	3.19	3.08	4.95	0.79	87.99	220	7.66	175
	Gjennemsnit...		64	253	3.29	3.13	4.88	0.78	87.92	229	8.18	184
Rosvang.	1887—88	Decbr.—April	39	149	3.16	3.10	4.77	0.78	88.19	239	8.17	181
	1888—89	Decbr.—Juni	42	227	3.17	3.09	4.76	0.78	88.20	219	7.51	188
	1889—90	Decbr.—Maj	39	209	3.24	3.22	4.88	0.77	87.89	260	9.13	189
	1890—91	Novbr.—Juni	20	230	3.25	3.13	4.95	0.78	87.89	263	9.26	187
	1891—92	Decbr.—Juni	28	218	3.13	3.04	4.95	0.75	88.13	251	8.48	191
	1892—93	Novbr.—Juni	36	246	3.18	3.11	4.96	0.77	87.98	244	8.39	185
	1893—94	Decbr.—Juni	39	219	3.16	3.11	4.90	0.78	88.05	271	9.27	194
	1894—95	Decbr.—Juni	49	209	3.14	3.03	5.02	0.77	88.04	273	9.28	197
	Gjennemsnit...		37	213	3.18	3.10	4.90	0.77	88.05	253	8.70	189
Sønder Elkjær.	1888—89	Jan.—Juli	47	237	3.20	3.22	4.73	0.79	88.06	206	7.15	177
	1889—90	Decbr.—Juni	40	200	3.27	3.25	4.78	0.77	87.93	238	8.45	180
	1890—91	Jan.—Juni	42	192	3.23	3.15	4.96	0.77	87.89	263	9.21	180
	1891—92	Decbr.—Juni	44	214	3.12	3.19	4.94	0.78	87.97	232	7.82	181
	1892—93	Jan.—Juni	38	193	3.08	3.16	4.99	0.81	87.96	242	8.06	177
	1893—94	Jan.—Juni	53	203	3.20	3.24	4.99	0.77	87.80	241	8.36	175
	1894—95	Jan.—Juni	52	192	3.09	3.19	4.91	0.81	88.00	229	7.65	159
	Gjennemsnit...		45	204	3.17	3.20	4.90	0.79	87.94	236	8.09	176

Tab. 30. Kemiske Analyser af Foderstoffer.

Gjennemsnit for alle Gaarde.		Fedt.	Ægge- hvide- stoffer.	Celle- stof.	Sti- velse m. m.	Aske.	Vand.
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Blandsød	fra 1888.....	3.34	11.39	10.99	52.55	3.13	18.60
	— 1889.....	3.23	10.64	8.93	56.83	2.80	17.57
	— 1890.....	3.57	9.94	7.41	58.14	2.61	18.33
	— 1891.....	3.12	10.83	9.41	55.93	2.34	18.37
	— 1892.....	3.57	8.90	10.27	56.13	2.60	18.53
	— 1893.....	3.41	10.49	10.70	56.33	2.61	16.46
	— 1894.....	3.08	9.76	8.04	57.86	2.49	18.77
	Gjennemsnit...	3.33	10.28	9.39	56.25	2.66	18.09
Hvede	fra 1894.....	1.69	10.47	3.59	63.77	1.57	18.91
Hvedeklid	fra 1888 (grove)...	4.58	15.42	15.74	45.70	5.21	13.35
	— 1889.....	3.61	14.79	12.85	49.79	5.24	13.72
	— 1892.....	3.84	16.09	15.96	43.59	5.45	15.07
	— 1893 — ...	4.02	14.73	14.73	45.09	5.39	16.04
	— 1894 — ...	3.48	14.04	11.81	48.93	4.82	16.92
	— 1892 (fne) ...	3.85	15.63	11.62	50.52	3.97	14.21
	— 1893 — ...	4.01	14.77	10.30	52.72	3.51	14.69
	Gjennemsnit...	3.91	15.07	13.31	48.05	4.80	14.86
Rapskager	fra 1889.....	7.68	30.56	7.40	33.42	9.56	11.38
	— 1890.....	8.64	29.84	9.96	31.43	8.02	12.11
	— 1891.....	8.53	31.09	10.26	31.22	7.15	11.75
	— 1892.....	8.54	31.59	9.12	30.61	7.50	12.64
	— 1893.....	8.83	30.26	10.88	30.34	8.28	11.41
	— 1894.....	7.74	32.64	8.92	31.33	7.23	12.14
	Gjennemsnit...	8.33	31.00	9.42	31.39	7.96	11.90
Palmekager	fra 1888.....	9.39	16.97	38.75	19.75	3.60	11.54
	— 1889.....	9.67	16.38	28.53	30.70	3.58	11.14
	— 1890.....	8.70	16.67	42.47	17.00	3.57	11.59
	— 1891.....	7.81	15.90	24.79	35.25	3.59	12.66
	— 1892.....	8.69	16.81	41.81	16.77	3.56	12.36
	— 1893.....	8.35	16.64	45.82	13.76	3.45	11.98
	— 1894.....	9.53	16.25	38.65	19.38	3.17	13.02
	Gjennemsnit...	8.88	16.52	37.26	21.80	3.56	11.98
Solsikkekager	fra 1889.....	13.15	33.57	12.66	25.72	5.90	9.00
	— 1890.....	13.32	32.86	15.66	23.01	5.72	9.43
	— 1891.....	13.43	34.95	13.00	24.06	4.73	9.83
	— 1892.....	12.87	31.66	13.75	26.39	5.37	9.96
	— 1893.....	12.09	32.96	16.63	23.16	6.00	9.16
	Gjennemsnit...	12.97	33.20	14.34	24.47	5.54	9.48

Tab. 30. Kemiske Analyser af Foderstoffer (fortsat).

Gjennemsnit for alle Gaarde.		Fedt.	Ægge- hvide- stoffer.	Celle- stof.	Andre org. Stoffer.	Aske.	Vand.
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Hø	fra 1890.....	1.46	7.63	28.15	36.48	7.02	19.26
	— 1891.....	1.41	7.13	29.50	40.85	4.95	16.16
	— 1892.....	1.50	7.84	27.23	37.60	7.13	18.70
	— 1893.....	1.91	8.55	27.32	37.93	6.56	17.73
	— 1894.....	1.40	6.36	27.25	37.80	6.11	21.08
	Gjennemsnit...	1.54	7.50	27.89	38.13	6.35	18.59
Halm	fra 1890.....	1.26	3.78	35.37	34.14	6.16	19.29
	— 1891.....	1.18	3.19	36.63	37.51	4.18	17.31
	— 1892.....	1.53	2.68	34.40	36.55	6.02	18.82
	— 1893.....	2.05	3.85	37.11	34.32	6.14	16.53
	— 1894.....	1.33	2.86	35.25	33.94	5.26	21.36
	Gjennemsnit...	1.47	3.27	35.75	35.30	5.55	18.66
Runkelroer (Eckendorfer og Barres)		Sukker					
	fra 1888.....	7.44	0.51	0.99	4.14	0.94	85.98
	— 1889.....	8.21	0.39	1.02	2.56	1.10	86.72
	— 1890.....	7.39	0.44	0.93	2.66	0.96	87.62
	— 1891.....	7.38	0.43	1.17	2.65	1.04	87.33
	— 1892.....	7.38	0.41	1.08	3.03	1.01	87.09
	— 1893.....	7.61	0.41	1.00	2.79	0.98	87.21
	— 1894.....	7.36	0.41	1.02	2.78	1.09	87.34
	Gjennemsnit...	7.54	0.43	1.03	2.94	1.02	87.04
Turnips	fra 1888.....	2.03	0.66	1.14	3.19	0.91	92.07
	— 1889.....	3.62	0.50	1.30	2.32	0.90	91.36
	— 1890.....	3.63	0.51	1.39	2.07	1.03	91.37
	— 1891.....	2.98	0.49	1.11	2.34	0.95	92.13
	— 1892.....	3.78	0.58	1.35	2.51	1.16	90.62
	— 1893.....	3.58	0.64	1.53	2.39	0.95	90.91
	— 1894.....	3.34	0.62	1.54	4.00	1.08	89.42
	Gjennemsnit...	3.28	0.57	1.34	2.69	1.00	91.12
Sukkerroeaff.	fra 1892.....	—	0.91	2.52	6.25	1.29	89.03
	— 1893.....	—	0.89	2.55	4.27	0.94	91.35
	— 1894.....	—	0.91	2.53	5.41	1.02	90.13
	Gjennemsnit...	—	0.90	2.53	5.32	1.08	90.17

Oversigt

over de fra den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles
Laboratorium for landøkonomiske Forsøg udgaaede
Beretninger.

1. (18de fra N. J. Fjord). 1883. a. Maaling af Kraftforbrug ved Burmeister & Wains lille og de Lavals Centrifuger. b. Skunningsforsøg med de samme Centrifuger (Konkurrenceforsøg i Vestervig). c. Almindelige Bemærkninger om Centrifuger. d. Anvendelse af skummet Mælk til Foder for Kalve og Svin. (50 Øre.)
- Tillæg hertil.*) 1883. a. Kemisk Sammensætning af nymalket Mælk og skummet Mælk, Kjærnemælk og Valle fra danske Mejerigaarde. b. Vanskelighed med at faa Mælk. c. Mælks Næringsværdi (af Panum).
2. (19de fra N. J. Fjord). 1883. a. Fodring af Kalve og Grise med skummet Mælk fra Centrifuge og Bøtter. b. Holdbarhed af centrifugeret og ikke-centrifugeret Mælk. c. Forøgelse af centrifugeret Mælks Holdbarhed ved Opvarmning. (50 Øre.)
3. (20de fra N. J. Fjord). 1885. Is, Bøtter og Centrifuge. Forsøgene udførte paa Tanderup, Ravnholt (med Ryslinge), Lustrupholm og Ladelundgaard. (50 Øre.)
4. 1885. Om tuberkuløs Mælk. a. Undersøgelser angaaende Mælk og Mejeriprodukter af tuberkuløse Køer (af Prof., Dr. med. Bang). b. Kemisk Undersøgelse af Mælken fra Køer med Yverbetændelse (af Prof. V. Storch). (50 Øre.)
5. (21de fra N. J. Fjord). 1885. a. Udtørring af Laboratoriet under dets Opførelse. b. Afkølingsforsøg med Kjød af nylig slagtede Kreaturer. (50 Øre.)
- 6*) (22de fra N. J. Fjord). 1885. Foreløbige Forsøg over Fedmen af og Kontrol med den til Fællesmejerier leverede Mælk.
7. 1886. To Osteudstillingsforsøg med Ost af skummet Mælk fra Is- og Centrifugemejerier (af Prof. V. Storch). (50 Øre.)
8. (23de fra N. J. Fjord). 1886. Afkøling af Smør under dets Henstand i Mejerier og dets Forsendelse med Jærnbane og Dampskibe. (50 Øre.)
- 9*) (24de fra N. J. Fjord). 1887. Betaling af sød Mælk i Fællesmejerier efter „Forskjel i pCt. Fløde“ (Differensberegning) (1 Kr.), hvortil slutter sig
- Tillæg. 1887. Tabelværk (5 Kr.) med Tavle (2 Kr. 35 Øre) til Brug i Fællesmejerier, særlig hvor man ønsker at betale Mælken efter dens Fedme.
10. (25de fra N. J. Fjord). 1887. Fodringsforsøg med Svin, navnlig over Forholdet mellem Foderværdien af skummet Mælk og Valle samt mellem Korn, Mælk og Valle. (50 Øre.)
11. 1888. Undersøgelser af Hvede og Hvedemel fra Dyrkningsforsøg, iværksatte af det Kgl. danske Landhusholdningsselskabs Hvedeudvalg (af Docent E. Gottlieb). (50 Øre.)
12. 1888. Undersøgelser over Aarsagen til Kværke (af Prof. G. Sand og Lektor C. O. Jensen). (50 Øre.)

13. (26de fra N. J. Fjord). 1888. Bevægelige Forsøgsstationer i Danmark. a. Almindelig Oversigt over Forsøgene 1872—87. b. Fodringsforsøg med Malkekøer i Vinteren 1887—88. (50 Øre.)
14. 1889. Aarsagerne til Yverbetændelse hos Kvæget (af Prof. Dr. med. Bang). (50 Øre.)
15. (27de fra N. J. Fjord). 1889. Fodringsforsøg med Svin. a. Sammenligning mellem Korn og Oljekager og b. mellem Svin af forskellige Racer. (50 Øre.)
16. 1889. Om tuberkuløs Mælk. a. Undersøgelser over Smitteevnen af Mælk af tuberkuløs Køer og over Varmens Indvirkning paa Tuberkelbaciller i Mælk (af Prof. Dr. med. Bang). b. Undersøgelser over Mælkens Omdannelse ved Yvertuberkulose (af Prof. V. Storch). (50 Øre.)
17. (28de fra N. J. Fjord). 1889. 2det Aars Fodringsforsøg med Malkekøer: Sammenligning mellem Kraftfoder og Roer. (50 Øre.)
- 18*) 1890. Nogle Undersøgelser over Flødens Syrnning (af Prof. V. Storch). (50 Øre.)
19. (29de fra N. J. Fjord). 1890. Fodringsforsøg med Svin. a. Korn, Majs og Rugklid. b. Korn, Roer og Kartofler. c. Svin af forskellige Racer. (50 Øre.)
20. (30de fra N. J. Fjord). 1890. 3die Aars Fodringsforsøg med Malkekøer. Fortsat Sammenligning mellem Kraftfoder og Roer. (50 Øre.)
- 21*) 1891. Den Kochske Lymfe som diagnostisk Middel over for Kvægets Tuberkulose (af Prof. Dr. med. Bang).
22. 1891. Pasteuriseringsforsøgene. a. Bakteriologiske Undersøgelser over visse Mælke- og Smørfejl (af Lektor C. O. Jensen). b. Forsøg med Pasteurisering af sød Mælk og Fløde samt Anvendelse af god Syre som Middel til Bekæmpelse af forskellige Mælke- og Smørfejl og c. Holdbarhedsforsøg med pasteuriseret Mælk (af Overassistent H. P. Lunde). (1 Kr.)
23. 1891. Forsøg med Brødbagning af Rugmel og Hvedemel samt Blandinger af disse. (50 Øre.)
- 24*) 1891. Fortsatte Forsøg med Tuberkulin (af Prof. Dr. med. Bang).
25. 1892. Undersøgelse af nogle Former af Rødsyge hos Svinet. a. Om Endokarditis hos Svinet (af Prof. Dr. med. Bang). b. Om Knuderosen, tør Hudbrand og Rødsyge (af Lektor C. O. Jensen). (50 Øre.)
26. 1892. Fodringsforsøg med Svin i Aarene 1891—92. a. Korn og Hvedeklid. b. Korn, Runkelroer (og Sukkerroer) samt kemiske Undersøgelser af de til Forsøgene benyttede Foderstoffer (af Prof. V. Storch). (50 Øre.)
27. 1892. 4de og 5te Aars Fodringsforsøg med Malkekøer (1891 og 1892). Sammenligning mellem Korn og Oljekager. (50 Øre.)
28. 1893. Samlet Beretning om de „sammenhængende Rækker af Smørudstillinger“ 1889—1892. (Fortsættes i 33te). (2 Kr.)
29. 1894. 6te og 7de Aars Fodringsforsøg med Malkekøer (1893 og 1894). Sammenligning mellem Korn og Hvedeklid. (50 Øre.)
30. 1895. Fodringsforsøg med Svin i Aarene 1891—94. a. Sammenligning mellem Korn — Roer — Gulerødder (og Turnips). Korn — Oljekager — Roer. Byg og Majs. Dansk og russisk Byg. b. Slagtningsforsøg. c. Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt, ved svagere og stærkere Fodring, ved Vinter- og Sommerforsøg. d. Fodringsforsøg med store Svin. e. Sammenligning mellem Galt og So. (1 Kr.)
31. 1895. Forsøg med Apparater til hurtig Fedtbestemmelse i Mælk (Babcock's, Gerber's og Lindstrøm's). (50 Øre.)
32. 1895. Syrningsforsøg. (Sammenligning mellem Handelssyreækkere og Kjærnemælk fra gode Mejerier). (50 Øre.)
33. 1895. Anden samlede Beretning om de „sammenhængende Rækker af Smørudstillinger“ (Fortsættelse af 28de). (50 Øre.)
34. 1895. Samlet Oversigt over Fodringsforsøgene med Malkekøer 1887—1895. (75 Øre.)

Forud for de ovenfor opførte 34 Beretninger fra Laboratoriet gaa følgende 17 Forsøgsberetninger fra N. J. Fjord, hvilke findes trykte i Tidsskrift for Landøkonomi de Aargange, der nedenfor ere angivne:

- 1*) (1867). Varmegrad i det Indre af store Stykker Kjød under dets Kogning.
- 2 (1868). Kogning i Hø (50 Øre).
- 3*) (1870). Kogning i Dampkogekjedler.
- 4*) (1870). Kogning i store indmurede Kjeder
- 5*) (1872). Vanddampe som Opvarmningsmiddel i Mejerier.
- 6*) (1875). Regnumaaleres Konstruktion og Opstilling.
- 7*) (1875). Opbevaring af Is og Sne.
- 8*) (1876). do. do. (særlig Sneforsøg).
- 9*) (1877). Forskjellige Svalekummer; Afkølingens Hurtighed i forskellige Spande; de første Kjærningsforsøg.
- 10*) (1877). Smørudbytte ved forskellig Skumningstid og i forskellige Spande samt ved forskellig Afkøling med Is og Vand.
- 11 (1878) Opbevaring og Anvendelse af Is og Sne til Mejeribrug (50 Øre)
- 12*) (1879). Spredte Vinterforsøg over Smørudbytte ved Centrifuger
- 13*) (1880). Loven for Svind i Ishuse. Temperaturforandringer i Smør. Varme i Jærnbanevogne. Varme i Dampskibsrør.
- 14 (1881). Centrifugeforsøg (Lefeldt og Nielsen & Petersen). Centrifuge af Is — Bøtter (Rosenfeldt). Kjørsel, Henstand, Afkøling, Opvarmning — den søde Mælk (50 Øre).
- 15*) (1881). Centrifuge, Is, Bøtter og Kjærning af Mælk. Centrifuger (Nielsen & Petersen's og de Laval's) drevne ved Dampkraft og Hestekraft. Centrifugens sidste Indhold (Nielsen & Petersen's og Lefeldts) Sugning af Fløde og Mælk.
- 16 (1881). Smørudbytte ved forskellige Mejerisystemer af Mælk fra Køer af forskellige Racer: A. Angelsk og jysk Race. B. Korthorns og jysk Race (50 Øre).
- 17*) (1882). Centrifuge, Is, Vand, Bøtter, Kjærning af Mælk (Ourupgaard). Sammenlignende Centrifugeforsøg (Burmeister & Wain's, Nielsen & Petersen's og de Laval's). Forskjellige Forsøg med Centrifugedele: Tilstrømningstragt, Stigerør; Kraftmaalinger m. m. Afkølingsapparat for Fløde.

Extra-Nr.: (1883). Cooley's Undervandssystem

De foran med * mærkede Beretninger ere udsolgte. Alle de øvrige kunne faas i Boghandelen. (I Kommission hos August Bang, Kjøbenhavn).